

T.C
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Ana Bilim Dalı

İLKOKULLARDAKİ KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ
UYGULAMALARINDA
KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Esen Damla BALO

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Muammer BAHŞİ

Elazığ,2015

T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Ana Bilim Dalı
Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı

İLKOKULLARDAKİ KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ UYGULAMALARINDA
KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Esen Damla BALO'nun hazırlamış olduğu “İlkokullardaki Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” başlıklı tez, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun 16/01/2015 tarih ve 2015/48668769-06 sayılı kararı ile oluşturulan jüri tarafından 04/02/2015 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda yüksek lisans tezini oy birliği ile başarılı saymıştır.

Jüri Üyeleri

İmza

1. Doç. Dr. İrfan EMRE

2. Yrd. Doç. Dr. Muammer BAHŞİ (Danışman)

3. Yrd. Doç. Dr. Filiz VAROL

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Doç. Dr. Mukadder Boydak ÖZAN

Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Yrd. Doç. Dr. Muammer BAHŞİ danışmanlığında “İlkokullardaki Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri ” adlı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

Esen Damla BALO

04 /02/2015

ÖNSÖZ

Bu çalışma Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır.

Çalışmada, günümüzde hızla yaygınlaşan kaynaştırma eğitimi ve karşılaşılan sorunlar üzerinde Elazığ ili içerisinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin, okul müdürlerinin ve rehber öğretmenlerinin görüşleri ele alınarak incelenmiştir.

Uzun bir çalışma ve araştırma sürecinin sonunda hazırlanan bu seminerin oluşturulması konusunda yardımlarını ve değerli fikirlerini benden esirgemeyen danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Muammer BAHŞİ'ye, Sayın Doç. Dr. İrfan EMRE'ye, Sayın Yrd. Doç. Dr. Filiz VAROL'a, Sayın Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL'e, Sevgili meslektaşım Ayşe Şahin'e ve benim yetişmemde emeği geçen Sevgili Babam Paki BALO'ya, Sevgili Annem Serincan BALO'ya ve Değerli Kardeşlerim Eda BALO ve Erdem BALO'ya teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Esen Damla BALO
Elazığ-2015

ÖZET

Yüksek Lisans

İlkokullarda Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Esen Damla BALO

Fırat Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

İlköğretim Anabilim Dalı

Elazığ, 2015, Sayfa: XIV + 91

Kaynaştırma, özel eğitim gereksinimi ve yetersizliği olan öğrencilerin eğitim olanaklarını artırmak için geliştirilen önemli bir eğitim planıdır. Günümüzde kaynaştırma uygulamaları yaygınlaşmış, kaynaştırma öğrenci sayısı artmış olup hemen hemen her okulumuzda kaynaştırma öğrencisi bulunmaktadır. Bu öğrencilere sınıf öğretmenleri tarafından normal sınıflarda eğitim verilmektedir.

Bu araştırmanın evreni 2013-2014 eğitim öğretim yılında, Elazığ merkezinde görev yapan sınıf öğretmenleri, okul müdürleri ile rehber öğretmenler oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örneklemi ise 2013-2014 eğitim öğretim yılında Elazığ ilinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi olarak 15 ilköğretim okulunda görev yapan 78 sınıf öğretmeni, 18 idareci ve 13 rehber öğretmen dahil olmak üzere toplam 109 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmada öğretmenlere görüşme formu hazırlanarak açık uçlu sorular sorulmuş ve her bir görüşme formuna kod verilmiştir. Formlardaki soruların her biri kendi içerisinde alt başlıklara ayrılmış ve bu başlıklar daha genel başlıklarla ilişkilendirilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular şu şekilde özetlenebilir:

Sınıflarında ve okullarında kaynaştırma öğrencisi olan sınıf öğretmenleri, okul müdürleri ile rehber öğretmenlerin büyük çoğunluğu kaynaştırma uygulamaları konusunda kendilerini yeterli hissetmediklerini, kaynaştırma uygulamaları ile yeterli

eğitimi almadıklarını, kaynaştırma öğrencilerinin normal akranları üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri olduğunu, ailelerle işbirliği yaparken değişik konularda zorluklar yaşadıklarını, Rehberlik Araştırma Merkezleri ile zaman zaman sıkıntılar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Bunların yanı sıra sınıf öğretmenleri ile rehber öğretmenlerin kaynaştırmaya yönelik kullandıkları planlar sorgulanmış, genelde Bireyselleştirilmiş Eğitim Planını uyguladıkları görölmüştür. Ayrıca sınıf öğretmenleri, okul müdürleri ile rehber öğretmenler kaynaştırma eğitiminde bazı materyaller kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Materyal olarak, görrel, işitsel ve öğrencinin bireysel özelliklerine göre materyaller kullanılmasının, fiziki ortamların kaynaştırma eğitimine hazır hale getirilmesinin önemli olduğunu vurgulamanın yanı sıra öğrenme sürecinde teknoloji kullanımının ve öğrencinin yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak yaparak yaşayarak öğrenmesinin faydalı olacağı konusunda görüş bildirmişleridir.

Yapılan araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak sınıf öğretmenleri, okul müdürleri ile rehber öğretmenlerinin çoğunluğu kendilerini kaynaştırma uygulamalarında yetersiz gördüklerini ve bu alanlara yönelik eğitim alınmasının, kaynaştırma uygulamalarında işbirlikçi olarak çalışılmasının, aileler ile sürekli iletişim içinde olunmasının, kaynaştırma öğrencilerine yönelik özel planlar yapılmasının gerekli olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Kaynaştırma, Özel Eğitim, Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı

ABSTRACT

Master Thesis

The Problems Encountered In Mainstreaming Applications In Primary Schools And Recommendations

Esen Damla BALO

Firat University

The Institute of Educational Science

Post Graduate Thesis, Department of Primary Education

February, 2015, XVI+91 pages

Mainstreaming education is an important education plan for the students who need special training and have lack of special education. In current world, mainstreaming practices are widespread, the number of mainstreaming students are increased and there are mainstreaming students in almost every school. These students are taught by regular teachers in regular schools.

The primary school teachers, school managers and guide teachers who worked in 2013-2014 educational year in the centre of Elazığ form the target of this population. The sample of this research are the 78 primary school teachers, 18 managers and 13 counsellors 109 in total working officially in 15 primary schools in Elazığ city center and being the member of Turkish Ministry of National Education. In this research interview forms were prepared for the teachers and open ended questions were asked to the teachers and were given a code each interview form. Each of questions on the form was divided into sub-headings and this sub-headings were associated with the general titles. The findings obtained in this study can be summarized as follow:

The vast majority of teachers, school managers and guide teachers who have mainstreaming students in their classes and in their schools specify that they feel themselves inadequate about the mainstreaming applications and they don't have the adequate educational background about the mainstreaming applications. They are also

on the idea that mainstreaming students have positive and negative effects on normal students. While collaborating with family, they have different problems with them and from time to time they have given feedback to Guidance and Research Center about these problems. Besides, the plans used by primary school teachers and counselors with respect to mainstreaming are questioned and it is generally seen that they implement individualized educational plan. Moreover, primary school teachers, managers and counselors have stated that some materials should be used in mainstreaming education. In addition to using visual, audial and student-based ones as materials, they have presented the idea that using technology and learning through experience and doing which should be practiced according to constructivist approach are beneficial and effective.

In regard to the findings obtained from the research conducted, primary school teachers, school managers, the majority of the guide teachers stated that they think themselves inadequate and it is necessary to receive education in these fields. Working in collaboration for the mainstreaming applications, being in contact with families continuously and making special plans for mainstreaming students are the other essential matters that the participants think.

Key Words: Mainstreaming, Special Training, Individualized Educational Plan

İÇİNDEKİLER

BEYANNAME	II
ÖNSÖZ	III
ÖZET	IV
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLolar LİSTESİ	XII
ŞEKİLLER LİSTESİ	XIII
EKLER LİSTESİ	XV
SİMGELER/KISALTMALAR LİSTESİ	XVI
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
I.GİRİŞ	1
1.1. Araştırma Problemi.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.3.1. Sayıtlar	4
1.3.2. Sınırlılıklar	4
İKİNCİ BÖLÜM	5
II. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1. Kaynaştırma	5
2.2. Kaynaştırmanın Amacı	6
2.3. Kaynaştırmanın Yararları.....	8
2.3.1. Kaynaştırmanın Özel Gereksinimli Öğrencilere Yararları	8
2.3.2. Kaynaştırmanın Normal Öğrencilere Yararları	8
2.3.3. Kaynaştırmanın Sınıf Öğretmenlerine Yararları	9
2.3.4. Kaynaştırmanın Anne-Babalara Yararları	9
2.4. Kaynaştırma Eğitiminin Tarihçesi.....	10
2.5. Dünya'da Kaynaştırma Eğitimi	10
2.6. Türkiye’de Kaynaştırma Eğitimi.....	14
2.6.1. Tam Zamanlı Kaynaştırma.....	18

2.6.2. Yarı zamanlı Kaynaştırma.....	19
2.6.3. Tersine Kaynaştırma	20
2.7. En Az Kısıtlayıcı Ortam	20
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	22
III. YÖNTEM	22
3.1. Araştırmanın Modeli.....	22
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	22
3.2.1. Veri Toplama Araçları	23
3.2.2. Verilerin Analizleri.....	24
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	25
IV. BULGULAR.....	25
4.1. Araştırmaya Katılanların Demografik Özelliklere Göre Dağılımı.....	25
4.2. Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Sınıf Öğretmenlerinin, Okul Müdürlerinin ve Rehber Öğretmenlerin Genel Olarak Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunların Giderilmesi İçin Bildirdikleri Çözüm Önerileri.....	29
4.2.1. Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Genel Olarak Karşılaştıkları Sorunlar	30
4.2.2. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlara Getirdikleri Çözüm Önerileri.....	32
4.2.3. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Karşılaştıkları Genel Sorunlar	34
4.2.4. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Karşılaştıkları Sorunlara Getirdikleri Çözüm Önerileri.....	35
4.2.5. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Genel Olarak Karşılaştıkları Sorunlar	37
4.2.6. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Karşılaştıkları Sorunlara Getirdikleri Çözüm Önerileri.....	38
4.3. Sınıf Öğretmenlerinin, Okul Müdürlerinin ve Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi Konusundaki Yeterlilikleri.....	39
4.3.1. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Konusundaki Yeterlilikleri.....	40
4.3.2. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi Konusundaki Yeterlilikleri.....	42
4.3.3. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi Konusundaki Yeterlilikleri	44

4.4. Sınıf Öğretmenlerinin, Okul Müdürlerinin ve Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Aldıkları Eğitimler	45
4.4.1. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Aldıkları Eğitimler	46
4.4.2. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Aldıkları Eğitimler	47
4.4.3. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Aldıkları Eğitimler	48
4.5. Sınıf Öğretmenlerinin, Okul Müdürlerinin ve Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Öğrencilerinin Akranları Üzerindeki Etkileri İle İlgili Görüşleri	49
4.5.1. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerinin Akranları Üzerindeki Etkileri İle İlgili Görüşleri.....	50
4.5.2. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Öğrencilerinin Akranları Üzerindeki Etkileri İle İlgili Görüşleri.....	52
4.5.3. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Öğrencilerinin Akranları Üzerindeki Etkileri İle İlgili Görüşleri.....	54
4.6. Sınıf Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin ve Rehber Öğretmenlerin Ailelerle İşbirliği Yaparken Yaşadıkları Sorunlar ve Tavsiyeleri.....	55
4.6.1. Sınıf Öğretmenlerinin Ailelerle İşbirliği Yaparken Yaşadıkları Sorunlar ve Tavsiyeleri	56
4.6.2. Okul Müdürlerinin Ailelerle İşbirliği Yaparken Yaşadıkları Sorunlar ve Tavsiyeleri	59
4.6.3. Rehber Öğretmenlerin Ailelerle İşbirliği Yaparken Yaşadıkları Sorunlar ve Tavsiyeleri	60
4.7. Araştırma merkezleri ile Yaptıkları Çalışmalarda Yaşadıkları Sorunlar	61
4.7.1. Sınıf Öğretmenlerinin Rehberlik Araştırma merkezleri ile Yaptıkları Çalışmalarda Yaşadıkları Sorunlar.....	62
4.7.2. Okul Müdürlerinin Rehberlik Araştırma Merkezleri İle Yaptıkları Çalışmalarda Yaşadıkları Sorunlar	63
4.7.3. Rehber Öğretmenlerin Rehberlik Araştırma Merkezleri İle Yaptıkları Çalışmalarda Yaşadıkları Sorunlar.....	64
4.8. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Konusunda Okul İdaresinden Destek Alma Durumları	65
4.9. Sınıf Öğretmenlerinin ve Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitiminde Kullandıkları Plan Durumları	67

4.9.1. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitiminde Kullandıkları Plan Durumu.....	68
4.9.2. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitiminde Kullandıkları Plan Durumu	69
4.10. Sınıf Öğretmenlerinin, Okul Müdürlerinin ve Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İçin Yararlı Olabileceklerini Düşündükleri Materyaller	70
4.10.1. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi İçin Yararlı Olabileceklerini Düşündükleri Materyaller	70
4.10.2. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İçin Yararlı Olabileceklerini Düşündükleri Materyaller	72
4.10.3. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İçin Yararlı Olabileceklerini Düşündükleri Materyaller	73
BEŞİNCİ BÖLÜM	74
V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	74
5.1. Öneriler	80
5.1.1. Kaynaştırma Eğitiminde Öğretmenler Eğitim Almalı	80
5.1.2. Kaynaştırma Eğitiminde Okulların Fiziki Yapıları Düzenlenmeli.....	80
5.1.3. Kaynaştırma Eğitiminde Formaliteler Azaltılmalı	80
5.1.4. Kaynaştırma Öğrencisine Yönelik Materyaller Hazırlanmalı.....	80
5.1.5. Normal Gelişim Gösteren Akranlara Etkinlik Yapılmalı	81
5.1.6. Öğretmenler ve RAM'lar Arasında Kuvvetli İletişim Sağlanmalı	81
5.1.7. Ailelere Kaynaştırma Eğitimi Konusunda Düzenli Eğitim Verilmeli	81
5.1.8. Öğretmenler Kaynaştırma Öğrencisine Bireysel Zaman Ayırmalı	81
5.1.9. Kaynaştırma öğrencilerine Karşı Anlayışlı Olunmalı	82
5.1.10. Sınıfta Kaynaştırma Eğitiminde Beklenmedik Bir Durumda Destek Alınmalı ..	82
5.1.11. Öğretmenler Yönetmelik Hakkında Bilgi Sahibi Olmalı.....	82
5.1.12. Normal Gelişim Gösteren Akranlar Olumlu Tutumlar Sergilemeli	82
5.1.13. Aileler Çocuklarına Önem Vermeli.....	82
5.1.14. RAM'lar Okullara Uzman Göndermeli	83
5.1.15. Öğretmenle ve İdareciler BEP'in Nasıl Hazırlanması Gerektiğini Bilmeli	83
5.1.16. Okul İdaresi Üzerine Düşen Görevi Yapmalı	83
KAYNAKLAR	84
EKLER	88
ÖZGEÇMİŞ.....	91

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Öğretmenlerin cinsiyete göre yaş dağılımı.....	25
Tablo 2. Öğretmenlerin cinsiyete göre hizmet yılı dağılımı	26
Tablo 3. Öğretmenlerin cinsiyete göre branş dağılımı	26
Tablo 4. Öğretmenlerin cinsiyete göre mezuniyet dağılımı.....	27
Tablo 5. Öğretmenlerin cinsiyete göre kaynaştırma ile ilgili eğitim alma durumlarının dağılımı.....	27
Tablo 6. Öğretmenlerin cinsiyete göre aldıkları eğitim türlerinin dağılımı	28
Tablo 7. Öğretmenlerin cinsiyete göre sınıflarında bulunan kaynaştırma öğrencisi sayısının dağılımı	28
Tablo 8. Öğretmenlerin cinsiyete göre okullarında bulunan kaynak oda ve özel eğitim sınıf dağılımı	29

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Özel gereksinimli öğrencileri için farklı eğitsel ortamlar	21
Şekil 2. Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Genel Olarak Karşılaştıkları Sorunlar.....	30
Şekil 3.Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlara Getirdikleri Çözüm Önerileri.....	32
Şekil 4. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Karşılaştıkları Genel Sorunlar	34
Şekil 5. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Karşılaştıkları Sorunlara Getirdikleri Çözüm Önerileri.....	35
Şekil 6. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Genel Olarak Karşılaştıkları Sorunlar.....	37
Şekil 7. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlara Getirdikleri Çözüm Önerileri.....	38
Şekil 8. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Konusundaki Yeterlilikler	40
Şekil 9. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi Konusundaki Yeterlilikleri	42
Şekil 10. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi Konusundaki Yeterlilikleri	44
Şekil 11. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Aldıkları Eğitimler	46
Şekil 12. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Aldıkları Eğitimler	47
Şekil 13. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Aldıkları Eğitimler	48
Şekil 14. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerinin Akranları Üzerindeki Etkileri İle İlgili Görüşleri	50
Şekil 15 Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Öğrencilerinin Akranları Üzerindeki Etkileri İle İlgili Görüşleri.....	52
Şekil 16. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Öğrencilerinin Akranları Üzerindeki Etkileri İle İlgili Görüşleri	54
Şekil 17. Sınıf Öğretmenlerinin Ailelerle İşbirliği Yaparken Yaşadıkları Sorunlar ve Tavsiyeleri	56
Şekil 18. Okul Müdürlerinin Ailelerle İşbirliği Yaparken Yaşadıkları Sorunlar ve Tavsiyeleri	59

Şekil 19. Rehber Öğretmenlerin Ailelerle İşbirliği Yaparken Yaşadıkları Sorunlar ve Tavsiyeleri	60
Şekil 20. Sınıf Öğretmenlerinin Rehberlik Araştırma merkezleri ile Yaptıkları Çalışmalarda Yaşadıkları Sorunlar	62
Şekil 21. Okul Müdürlerinin Rehberlik Araştırma Merkezleri İle Yaptıkları Çalışmalarda Yaşadıkları Sorunlar	63
Şekil 22. Rehber Öğretmenlerin Rehberlik Araştırma Merkezleri İle Yaptıkları Çalışmalarda Yaşadıkları Sorunlar	64
Şekil 23. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Konusunda Okul İdaresinden Aldıkları Destek Durumları	66
Şekil 24. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitiminde Kullandıkları Plan Durumu .	68
Şekil 25. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitiminde Kullandıkları Plan Durumu .	69
Şekil 26. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi İçin Yararlı Olabileceklerin Düşündükleri Materyaller.....	70
Şekil 27. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İçin Yararlı Olabileceklerini Düşündükleri Materyaller.....	72
Şekil 28. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İçin Yararlı Olabileceklerini Düşündükleri Materyaller.....	73

EKLER LİSTESİ

EK-1:Kişisel Bilgi Formu.....	88
EK-2: Görüşme Formu.....	89

SİMGELER/KISALTMALAR LİSTESİ

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
RAM	: Rehberlik Araştırma Merkezi
MEGEP	: Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi
BEP	: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı
N	: İlişkili Veri Sayısı

BİRİNCİ BÖLÜM

I.GİRİŞ

Sosyal bir varlık olan insan, doğal ve toplumsal çevreyle etkileşim halindedir. Bu etkileşim içgüdüsel olarak değil sergilediği davranışlarla gerçekleşmektedir. Bu davranışlar, eğitim süreciyle kazanılmaktadır(Kuzgun,2000'den Akt: Bilen,2007, s.1) Her birey doğuştan sağlıklı bir şekilde doğmayabilir. Bazı insanlar doğuştan bazı insanlar ise daha sonradan özür sahibi olabilirler. Bu bireylerin özel gereksinimleri vardır ve normal gelişim gösteren bireylerden farklılık gösterirler. Söz konusu eğitim olduğunda ise özel gereksinimi olmayan bireylerle aynı hakka sahiptirler ve eğitim hakları engellenemez. Kaynaştırma eğitimi, özel gereksinimi olmayan öğrenciler ile normal gelişim gösteren akranları bir araya getirerek bu öğrencilerin daha rahat bir ortamda eğitim alma şansını sağlayacaktır.

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi sayılılar ve sınırlıklar yer almaktadır.

1.1. Araştırma Problemi

Kaynaştırmanın sağladığı en önemli yarar doğrudan engelli çocukla ilgilidir. İnsan davranışlarının büyük çoğunluğu refleksiv davranışlar dışında öğrenme sonucunda elde edilir. Çocuklar etrafında yer alan akranlarını ve diğer yetişkinleri izleyerek ya da onların davranışlarını taklit ederek kendi davranışlarını şekillendirir, yeni davranışlar kazanırlar. Böylece birey, normal ortamlar içerisinde insanlarla beraber olduğu kadar toplumun beklentileriyle uyumlu davranışları kazanma fırsatını yakalayacaklardır (Ulutaşdemir, 2006, s.125).

Okulda bulunan öğretmenlerin ve yöneticilerinin kaynaştırma hakkında yaşadıkları sorunları inceleyen Uysal'ın (1995) araştırması kaynaştırmanın ne olduğu ve içeriğinin belirlenmesi, kaynaştırmaya alınacak öğrencinin seçimi, bu öğrencinin davranışsal ve öğrenme özellikleri, kaynaştırma öğrencisinin ailesinin eğitimi, denetim ve rehberlik esaslarının oluşturulması, kaynaştırmaya ilişkin yasal alt yapının

yetersizliği, kaynaştırmaya başlamadan önce hazırlıklarının ve öğretmenlerin kendi aldıkları formasyonundaki yetersizliği gibi birçok sorunun yaşandığını göstermektedir. Araştırmada yer alan ğretmen ve yöneticilerin tamamına yakını hala kullandıkları programın kaynaştırma eğitimi açısından farklı sorunlara neden olduğunu belirtmişlerdir (Kuz, 2001’den, Akt: Sart, Ala, Yazlık ve Kantaş Demir, 2004).

1.2. Araştırmanın Amacı

Engel-zr; Bireyin hayatı boyunca cinsiyet, yaş, kültürel ve sosyal faktörlerle ilgili olarak toplumda yapılması gereken rollerin, yetersizlik sebebi ile yerine getirememesidir. Kişi belli bir zaman içinde, belli bir durum karşısında yapılması istenenleri yetersizlik sebebi ile yapamazsa yetersizliği özür-engele dönüşür (Sarı, 2000, s.24).

Engelli olan bireylerin, eğitiminin her basamağı (amaç, ilke, eğitim planı, oyun, okula ve aileye düşen görevler vb.) engelli olan birey, ğretmen, aile ve toplum için önemlidir (Ulutaşdemir, 2007, s.120).

Gök’n 2013’de yayımladığı çalışmasına göre, sınıflarında kaynaştırma ğrencisi bulunan sınıf öğretmenleri bu durumun genellikle olumsuz etkileri olduğunu ifade etmişlerdir. Sınıf içerisinde kaynaştırma öğrencileri ile özel bir şekilde ilgilenilmesi gerektiğinden, diğer akranlara gerekli zamanın ayırlamadığını özellikle belirtmişlerdir. Zamanlarının büyük bir kısmını sınıf öğretmenleri kaynaştırma öğrencilerine ayırmalarına rağmen bazı öğretmenler kaynaştırma öğrencileriyle gerekli olan iletişimi kuramadıklarını ifade etmişlerdir. Diğer akranlar ise kaynaştırma öğrencilerini farklı gördüklerini ve ğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine daha çok zaman ayırıp onlarla daha fazla ilgilendikleri için kaynaştırma öğrencilerini kabullenmede zorluk çektiklerini vurgulamıştır (Gök, 2013, s.86).

Uzun’ a göre ise, kaynaştırma başarısını etkileyen faktörler konusunda, görüşme yapılan okul müdürleri, bu konuda en önemli faktörün kaynaştırma ğrencilerinin ailelerinin, sınıf mevcudunun, öğretmenlerin okul yönetiminin ve fiziksel ortamın önemli unsurlar olduğunu ifade etmişlerdir (Uzun, 2009, s. 67).

Bu açıdan bakıldığında öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarında sorunlar yaşadıkları grlmştr. Bu araştırmadaki amaç ise kaynaştırma uygulamalarında

yaşanan sorunları belirlemek ve bu konuda sınıf öğretmenlerinin, okul müdürlerinin ve rehber öğretmenlerin bu konuya getirdikleri çözüm önerilerini ortaya koymaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde, engeli bulunan bireylerin sosyal uyum konusunda yaşadıkları güçlükler önemli bir sorun olarak devam etmektedir. Sosyal destek kavramı, güçlükler yaşayan kişiye etrafında bulunan insanlar (eş, aile, arkadaş) tarafından sağlanan maddi ve manevi yardım; bireyi sevildiğine, ona değer verildiğine ve kendisini iletişim ağının bir parçası olduğuna inandıran bilgi olarak ifade edilebilir. Sosyal desteklere ulaşma konusunda sıkıntılar yaşayan kişiler, sosyal uyum sağlamakta da güçlük çekmektedirler. Sosyal uyum açısından bakıldığında, eşit eğitim olanaklarına sahip olma, engelli bireyin ve onun yakın çevresinin, geleceğe yönelik kaygılarını azaltacak olan önemli bir hak ve fırsattır.

Engelli bireylerin sosyal sorunlarının giderilmesine yönelik çalışmalarda eğitim, üzerinde en az durulan konulardan biridir. Bu nedenle, eğitim haklarına yönelik bir hizmet olarak engelli çocukların, toplumdan dışlanmadan, diğer öğrencilerle bir arada eğitim görebilmesi amacıyla geliştirilen kaynaştırma eğitiminin üzerinde durulması gerekmektedir (Aykara, 2011, s. 64).

Çoğu zaman bazı özel sorunlu bireylerin normal bir sınıf içinde olması, eğitimciler arasında tartışma konusu yaratmaktadır. Fakat günümüzde yaygın olarak kabul edilen görüş, özel gereksinimli öğrencilerin de kaynaştırma programlarıyla normal öğrenciler ile beraber eğitim görmesinden yanadır. Temel insan hakları açısından yaklaşıldığında, her bireyin eğitim görme hakkı olduğu unutulmamalıdır. Günümüzde, eğitim sisteminin dışında bırakılacak hiçbir çocuğun olamayacağı kabul edilmektedir (Özabacı, 2004, s.42).

Uygulama ile ilgili sonuçların yapılan bilimsel çalışmalardaki verilere dayalı olarak ortaya konulması ve sosyolojik analizlerin yapılması, hem sistemin işleyişi bakımından sağlıklı bir değerlendirmenin yapılmasına hem de uygulamada karşılaşılan güçlüklerin tespit edilip çözümlerinin ortaya konulmasına yardımcı olacaktır (Türk, 2011, s.2).

Öğretmenler öğrencilerinin yetersizliklerini ailelere mal etmektedir. Öğrencinin istenmeyen davranışı ortaya çıktıktan sonra bu sorunla baş etmeye çalışmaktadır. Diğer yandan öğretmenler özel gereksinimli öğrencilerin davranışları sebebiyle ders zamanının verimli bir biçimde kullanılmadığını ifade etmişlerdir. Oysa öğretmenlerin davranışlarının öğrencilerin sınıf içi davranışlarını doğrudan etkilediği, bazı öğretmen davranışlarının yüksek oranda akademik katılım ve düşük oranda istenmeyen davranışla ilişkili olduğu bilinmektedir. (Baker, Clark, Maier ve Viger, 2008'den; Akt: Greenwood, Horton ve Utley, 2002 s.328).

1.3.1. Sayıtlar

- 1.Yapılan görüşmelerle edinilen bilgiler, örnekleme dâhil edilen öğretmen, rehber öğretmen ve okul müdürlerinin görüşlerini tam olarak yansıtmaktadır.
- 2.Veri toplama aracı araştırma amacıyla elde edilecek bilgiler için yeterlidir

1.3.2. Sınırlılıklar

- 1.Araştırma, kaynaştırma öğrencisi okutan sınıf öğretmenleri, okulunda kaynaştırma öğrencisi bulunan rehber öğretmen ve okul müdürlerinin görüşleriyle sınırlıdır.
- 2.Araştırma, evreni temsil etmesi için seçilen sınıf öğretmeni, rehber öğretmen ve okul müdürleriyle oluşan örneklem ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

II. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kaynaştırma

Kaynaştırma (mainstreaming ya da inclusion) asıl olarak bir felsefik görüş olarak adlandırılabilir. Bu felsefik görüş kaynaştırma eğitiminde yer alan tüm profesyonelleri ve öğrenci ile ailelerini bir araya getirmeyi amaçlar. Eğitim öğretmen açısından ise güçlü ve zayıf yönleri ile beraber ama öğrencilerin de güçlü ve zayıf yönlerinin göz önüne bulundurulduğu bir anlamda tüm öğrencilerin birlikte eğitim alabileceği anlamını taşımaktadır (Batu, Diken, 2010, s. 4).

İlk yıllarda kaynaştırma (*mainstreaming/integration*) olarak isim verilen bu yaklaşıma, bu alanda günümüzde bütünleştirme (*inclusion, inclusive education*) kavramları daha sık bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Kaynaştırma, özel gereksinimi olan öğrencilere ve sınıf öğretmenlerine gereken destek hizmetlerin sağlanması şartıyla, bu öğrencilerin tam veya yarı zamanlı olarak akranları ile birlikte genel eğitim sınıflarında eğitim alması olarak ifade edilip tanımlanmaktadır. Bütünleştirme kavramı ise, “sınıf öğretmeni ile beraber iş birliği yapılarak uygun sınıf içi destek hizmetlerin sağlanması yolu ile” özel gereksinimi olan öğrencilerin akranları ile beraber genel eğitim sınıflarında tam zamanlı olarak eğitim alması anlamını taşımaktadır (Gürgür, 2008’den, Akt: Nal ve Tüzün 2011, s. 9).

Engelli çocukların eğitimi ile ilgilenen öğretmenler eğitim programlarını öğrencileri için kolaydan zora doğru ayarlamalı, onların gereksinim duydukları alanları sağlıklı bir şekilde belirlemelidirler. Öğretmenler bu çocuklara uygun şekilde model olmalı, öğretimde mümkün oldukça fırsatlar sağlamalı ve uygun dönütler vermelidirler (Morgolis ve Mccobe, 2004; Wallace ve Cox, 2003, s. 241).

Kaynaştırma, özel eğitim gereksinimi ve yetersizliği olan öğrencilerin eğitim imkânlarını artırmak için geliştirilen önemli bir eğitim planıdır. Özel gereksinimi olan öğrencilerin okullarda kaynaştırma yoluyla eğitim hakkına sahip olmaları ve bu öğ-

renciler için kaynaştırma eğitiminin daha etkili olması, kaynaştırma eğitiminin desteklenmesindeki iki önemli sebeptir (Lindsay, 2007, s. 4).

Toplumun da yaşayan bireyin sahip olduğu yeteneklerini toplum yararına yöneltip bu yetenekleri kullanmak ve kılmak bireylerin sağlıklı bir şekilde eğitilmesine bağlıdır. Günümüzde çağdaş eğitim, bireylerin ihtiyaçları ve gereksinimlerine yönelik olarak hizmet sunmak üzere, bireyler arasındaki farklılıkları göz önüne alarak planlanmaya başlanmıştır. Dolayısıyla özel gereksinimi olan bireyleri topluma kazandırmak için bireylerin sahip olduğu zihinsel, sosyal ve bedensel becerilerini geliştirerek eğitim gereksinimlerinin giderilmesi önemlidir (Sucuoğlu ve Diken, 1999, s. 25).

Kaynaştırma son yıllarda eğitimle ve özellikle de özel eğitimle ilgili olarak en çok kullanılan terimlerin başındadır. Fakat kaynaştırmanın sık bir şekilde kullanılması, anlamının bilinip doğru yerlerde kullanılması anlamını taşımamaktadır (Batu, 2000, s. 36).

Kaynaştırma eğitimi; özel eğitime gereksinimi olan öğrencilerin herhangi bir özel eğitim desteği almadan aynı yaştaki akranlarıyla yalnızca aynı sınıf içinde, beraber eğitim almaları anlamına gelmemektedir. Kaynaştırma eğitimi özel eğitim gerektiren öğrencilerin genel eğitim sınıfı içinde uygun olan özel eğitim desteği sağlanarak eğitim görmeleridir (Bender, Vail ve Scott, 1995'den, Akt: Yılmaz, Babaoğlu 2010, s. 346).

Bütünleştirme özel gereksinimli (davranış ve özel problemleri olan normal ve program zenginleştirmeye ihtiyacı olan üstün yetenekli) ve özel eğitim gereksinimli olan (görme, işitme ve zihin yetersizliği gibi yetersizlikleri olan) öğrencilerin yapabildiklerini göz önüne alarak öğretimde yapılan uyarılarla öğrenmelerin normal sınıf içerisinde sağlanmasıdır. Tüm öğrencilere etkili bir öğrenme fırsatı yaratmadır (Özyürek, 2009, s. 7).

2.2. Kaynaştırmanın Amacı

Ülkemizde özel gereksinimi olan bireylerin akranlarından ayrı şekilde eğitim aldıkları özel eğitim kurumlarında veya “kaynaştırma” uygulaması ismi altında özel gereksinimli ve normal bireylerin beraber eğitim alması yoluyla özel eğitim hizmetleri gerçekleştirilmektedir (Güven ve Çevik, 2012, s. 160). Kaynaştırma eğitiminde amaç,

özel eğitime ihtiyacı olan kişiyi normal hale getirmek değil, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin;

- Kendi gerçeğini benimsemesini sağlamak,
- Onun ilgi ve yeteneklerini en iyi şekilde kullanmasını sağlamak ve toplum içinde yaşayabilmesini kolaylaştırmak,
- Okul düzenini ve okuldaki uygun davranış biçimlerini tanımlarını sağlamak,
- Herhangi bir engeli olmayan diğer çocuklarla nasıl iletişim kurabileceklerini öğrenmeleri ve yaşitlarına uyum sağlayabilmelerini gerçekleştirmek,
- Normal çocukların özürli yaşitlarına karşı daha olumlu tutumlar geliştirmelerine yardım etmek,
- Ana-babaların diğer çocuklar içinde çocuklarının başarılı yönlerini görmelerine, onun sınırlı yeteneklerini daha gerçekçi olarak değerlendirmelerine ve buna göre tavır takınmalarına yardımcı olmaktır (MEGEP, 2007, s.4).

Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin normal yaşitlarıyla aynı eğitsel ortamlardan bulunmasını sağlamak başlı başına yeterli olmamakta, kaynaştırma uygulamaları, temel bazı ilkeler çerçevesinde yürütüldüğünde anlam kazanmakta ve öğrenciye maksimum yaşam deneyimi sağlamaktadır.

Bu ilkeleri, 06.06.1997 tarihli ve mükerrer 23011 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 573 sayılı Özel Eğitim hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile şöyle açıklayabiliriz:

Madde 68- Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulama ilkeleri şunlardır:

- a) Özel eğitim gerektiren her bireyin akranları ile birlikte aynı kurumda eğitim görme hakkı vardır.
- b) Hizmetler bireylerin yetersizliklerine göre değil, bireylerin eğitim gereksinimlerine göre plânlanır.
- c) Hizmetler okul merkezli olur.
- d) Karar verme süreci aile-okul-eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibi dayanışmasına dayalı olarak gerçekleşir.
- e) Bütün bireyler öğrenebilir ve öğretilebilir.
- f) Kaynaştırma, bir program dâhilinde verilen bir özel eğitim uygulamasıdır.

2.3. Kaynaştırmanın Yararları

Kaynaştırma uygulamasının, gerek kaynaştırılan öğrenciye, gerekse çevresine pek çok yararı vardır. Bu yararlardan belli başlıları şöyle gruplanabilir:

2.3.1. Kaynaştırmanın Özel Gereksinimli Öğrencilere Yararları

Kaynaştırma, özel gereksinimi olan öğrencilerin, içinde bulundukları toplumla bütünleşmelerini kolaylaştırır. Normal gelişim gösteren öğrencilerin davranışları, özel gereksinimi olan öğrencilere model olur (Kırcaali- İftar, 1998, s. 9).

Özgür (2004) ise; engelli öğrenci kaynaştırma eğitimi ile sosyal ve eğitimsel yaşamda akranları ile beraber olma fırsatı yakalayacağını, akranlarının kendisine olan olumsuz tutum ve davranışlarının zaman içerisinde olumluya dönüşeceğini, uygun sosyal davranışlar geliştirmek için öğretmen ve akranlarını model alacağını ve bu davranışları uygulama fırsatı bulacağını, yaşlılarından uygun olan konuşma ve dil modelleri kazanacağını, yapılandırılmış eğitim ortamı ile akademik bir ilerleme sağlayabileceğini, dışarıda sosyal çevresi ile baş edebileceğini ve toplumla kaynaşabileceğini belirtmiştir (Özgür, 2004'den Akt: Ünal, 2010, s. 23).

2.3.2. Kaynaştırmanın Normal Öğrencilere Yararları

Bireyler arasında yer alan farklılıklara karşı normal gelişim gösteren öğrenciler kaynaştırma eğitimi sayesinde akranlarında karşı daha hoşgörülü olurlar. Ayrıca yardımlaşma ve işbirliği becerilerini arttırırlar (Kırcaali- İftar, 1998, s. 10).

Kaynaştırma eğitimi sırasında özel gereksinimi olmayan öğrenciler program içinde yer almayan deneyimler yaşamakta, öğretmenin değişik öğretim yöntem ve tekniklerini kullanması, sınıf içerisinde ve kullandığı materyallerde değişiklikler yapması, normal gelişim gösteren öğrencilerin de akademik başarılarını artırmaktadır. Öğretmenin akranlar arasındaki etkileşimi ve arkadaşlığı üst seviyeye çıkarmak için yaptığı düzenlemeler sonucunda da özel gereksinimli olan ve normal gelişim gösteren öğrencilerin akranları ile etkileşimlerinin rahat bir şekilde ilerlediği ve arkadaşlık ilişkilerinin arttığı gözlenmektedir. Normal gelişim gösteren öğrenciler özel

gereksinimli arkadaşlarıyla iletişim kurmaktan fayda sağlamakta, sosyal bilişlerinde ve benlik algılarında artma ve farklı özellikleri bulunan insanlara yönelik olan korkularında azalma olmaktadır (Sucuoğlu, 2006'dan, Akt: Ünal, 2010, s, 24).

2.3.3. Kaynaştırmanın Sınıf Öğretmenlerine Yararları

Kaynaştırma öğrencisi okutan sınıf öğretmenlerinin özel gereksinime ihtiyacı olan öğrencilerle gerçekleştirdikleri çalışmalar (örneğin, eğitim programlarının bireyselleştirilmesi), öğretmenlerin kendi bilgi ve becerilerine katkı sağlar. Kaynaştırma eğitimi uygulamaları, kaynaştırma öğrencisi okutan sınıf öğretmenlerinin okuldaki diğer personelle de kurduğu iletişimi ve işbirliğini artırır (Kırcaali- İftar, 1998, s. 10).

Sınıf öğretmenlerinde öğrencilere karşı şartsız kabul, hoşgörü, öğrencilerin bireysel özelliklerine saygı gösterme davranışı gelişir. Bireyselleştirilmiş eğitim programları hazırlamada ve bu programı uygulamada daha başarılı olurlar. Eğitim içerisinde ekonomiklik sağlanır. Disiplinle ilgili değerlendirme için ölçüt gelişir (url-1)

2.3.4. Kaynaştırmanın Anne-Babalara Yararları

Özel gereksinime ihtiyacı olan çocuklarının normal gelişim gösteren akranlarıyla normal bir sınıf ortamına devam ediyor olması, anne ve babaların moralini yüksek tutmasına yardımcı olur ve onları bu konuda çaba göstermeye güdüler (Kırcaali- İftar, 1998, s. 10). Çocukların ilgi, ihtiyaç ve sahip oldukları yetenekleri konusunda daha doğru bilgi edinirler.

Ailelerin çocukları üzerindeki beklentileri, çocukların sahip oldukları kapasitesiyle uyum göstermeye başlar. Çocuklarındaki gelişmelere bağlı olarak kaygı ve güvensizlik duyguları umuda dönüşür. Çocukları için en doğru eğitimin, bakımın, davranışın düzenlemelerin vb.ne olması gerektiği konularında bilgilenirler. Ailelerin okula karşı bakış açıları değişir. Aile içerisinde çatışmalar azalır, ailenin sağlığı ve iş verimliliği artar. (url-1)

2.4. Kaynaştırma Eğitiminin Tarihçesi

Kaynaştırma, tüm çocuklara eşit eğitim fırsatları sağlanması gerektiği fikri 1960'lı yıllarda doğmuştur. Böyle bir felsefik görüş sonucuna, özel eğitim gereksinime ihtiyacı olan çocuklar normal sınıfların içerisine yerleştirilmeye başlanmış, hemen ardından ise kaynaştırma ile ilgili bilimsel araştırmalar yapılmıştır (Türk, 2011, s. 43).

1960'larda özel gereksinime ihtiyacı olan öğrencilerin özel eğitim okullarında veya sınıflarında eğitim almalarına yönelik eleştiriler ve mahkemeye taşıyan davalar sonucunda kaynaştırma eğitimi uygulamaları, 1970'lerden başlayarak birçok ülkenin yasaları içinde yer almıştır. 1971 yılında İtalya'da, 1976 yılında Norveç'te, 1974 yılında İngiltere'de, 1975 yılında Amerika'da ve Fransa'da yürürlüğe giren yasalarla, özel gereksinime ihtiyacı olan öğrencilerin genel eğitim sınıflarında akranları ile beraber eğitim almaları yasal olarak kabul edilmiştir (OECD, 1995'den, Akt: Kargın, 2004).

Kaynaştırma eğitiminin tarihine bakıldığında Amerika Birleşik Devletleri bu konuya en çok ağırlık veren ülkelerin başında geldiği görülmektedir. 1869 yılında Amerika Birleşik Devletlerinde sağır, 1896 yılında zihinsel engelliler ve 1899 yılında körler için devlet okulunda ilk defa bir sınıf açılmıştır (Kuz, 2001, s. 45).

Özel eğitim okullarının sayısı 1900'lü yılların ilk yarısında hızla artan yıllardır. Amerika Birleşik Devletlerinde bu yıllarda ve birçok Avrupa ülkesinde, özel gereksinimli olan öğrencilere verilen hizmetlerin, özel eğitim okullarında gerçekleştirildiği yıllar olarak karşımıza çıkmaktadır (Türk, 2011, s. 42).

1900 ile 1960 yılları arasında özel gereksinime ihtiyacı olan öğrencilerin özel eğitim okullarında veya sınıflarında eğitim görmeleri görüşü genel olarak benimsenmekle birlikte; sınırlı da olsa kaynaştırma eğitime yönelik birtakım girişimlerin baş göstermesi dikkat çekmektedir (Sucuoğlu ve Kargın 2008, s. 32).

2.5. Dünya'da Kaynaştırma Eğitimi

16. yüzyıla kadar Dünya'da özel gereksinimleri olan bireylerin eğitimine ilişkin yaygın bir çalışmanın olmadığı dikkat çekmektedir. İlk çağlarda, engelli bireyler istismar ve ihmal edilerek, toplum dışına itilmişlerdir. O dönemlerde 'normal' olarak adlandırılan bireylerden fiziki görünüşü veya davranış açısından belirgin bir şekilde

farklılık gösteren bireylerden korkulmuş ve bu bireylerden uzak durulmuştur. Hristiyanlığın kabul edilmesi ile beraber, kilise tarafından engeli olan bireylerin koruma altına alınmasıyla ve bu bireylere acıma duygusu ile yaklaşıldığı görülmekle beraber; yine de engeli olan bireylerin insan olmadığına dair fikirlerin var olduğu bilinmektedir. Özel gereksinimli olan kişilerin eğitimin almalarına dair sistemli çabaların önce Fransa’da 1760 yılında işitme engelli olan öğrenciler için bir okul açılmıştır. 1817’de ise Fransa’da olduğu gibi Amerika Birleşik Devletleri’nde de işitme engelli olan bireyler için bir okul açılmıştır (Bilen, 2007, s. 16).

300’den fazla kişinin katıldığı “Özel Eğitim Dünya Konferansı” 1994 yılında Salamanca’da gerçekleşmiş olup 92 devlet ve 25 uluslararası kuruluş katılmıştır. , Konferansta özel gereksinimi olan çocuklar başta olmak üzere bütün çocukların eğitim hizmeti almaları için gerekli girişimlerin başlaması amaçlanmıştır. Bu konferansta özel eğitim ilkeleri ve uygulamalarıyla ilgili Salamanca Bildirgesi ve Eylem Çerçevesi benimsenmiştir (Dede, 1996,’dan Akt: Nalan, Tüzün, 2011, s. 10).

Dünyada kaynaştırma eğitimi veren ülkelere bakıldığında, Amerika Birleşik Devletleri’nde 1975 yılında “Tüm Engelli Çocukların Eğitimi Yasası” özel gereksinimi olan çocukların gereksinimlerine ücretsiz ulaşmaları, devlet okullarına ücretsiz devam edebilmeleri ve genel eğitim sınıflarında eğitim alma haklarını içermektedir. ABD’de kabul edilen bu yasa ile öğrenciler arasında değerlendirme aşamasında ırk, din, kültür ve dil ayrımının yapılamayacağı, özel gereksinimleri olan öğrencilerin eğitim haklarını garanti altına almak için BEP planı hazırlanması, hangi eğitimi alacakları ve bu eğitim kimler tarafından nasıl verileceği ve bu öğrencilerin en az kısıtlayıcı ortamda eğitimlerini en iyi şekilde karşılayabilecekleri ortamlar hazırlanması kararı alınmıştır (AYPF ve CEP, 2002, s. 18).

2008 yılında ABD’de özel gereksinime ihtiyacı olan öğrencilerin % 95’i yaşadıkları yerin yakınında bulunan genel eğitim okullarındaki sınıflarda eğitim almıştır. Ayrıca, özel gereksinimi olan öğrencilerin okuma ve yazma becerilerinde yükselme kaydedilmiş, özel gereksinimi olan öğrencilerle normal gelişim gösteren öğrenciler arasında bulunan akademik farkın küçülmesini sağlamıştır (Nal, Tüzün, 2011, s. 19).

1994 yılında İngiltere’de ise yürürlüğe konulan Özel Eğitim Uygulama Kılavuzuyla özel gereksinimi olan tüm çocuklarla ilgili eğitsel ortamların düzenleme

esaları belirlenmiştir. İngiltere’de yapılan son özel eğitim düzenlemelerinin en önemlisi, özel eğitim alacak olan ve bu kapsama girecek olan çocukların önemli bir kısmının eğitimlerinin, formal olarak alacakları eğitim süreçlerine yer vermeksizin, normal eğitim sınıflarında yapılabileceğini öngörmesidir. Tüm özel gereksinimi olan çocuklar için yapılan tek tip değerlendirme ve gerçekleştirilen eğitim yaklaşımının uygun olamayacağı görüşü benimsenmektedir. Bu görüşten hareket edilerek, beş aşamadan oluşan özel eğitim değerlendirme ve öğretim sistemi oluşturulmuştur. Aşamaların ilk üçü, informal değerlendirme ve kaynaştırmayı, aşamaların 4. ve 5.’si ise formal değerlendirme ve gerekli görülen durumlarda, ayrı özel eğitim ortamlarında eğitimi içermektedir. İngiltere’de, her okul içerisinde bir tane özel eğitim koordinatörü bulunmaktadır. Bu özel eğitim koordinatörü, tüm özel gereksinimi olan öğrencilerin sınıf öğretmenlerine danışmanlık yapmak, dosyalarını tutmak, okul dışı kişilere ve kurumların ilişkilerini organize etmek gibi işleri yürütmektedir. Ayrıca her okulun içinde yazılı özel bir eğitim düzenlemesinin olması gerekmektedir. Yapılan bu düzenlemede, informal değerlendirmelerin nasıl gerçekleştirileceği, özel eğitim koordinatörünün görevleri, verilecek hizmet içi eğitim programları, gibi konular ayrıntılı bir şekilde yer almaktadır (Kırcaali-iftar, 1998, s. 9).

1981 yılı içinde çıkarılan Eğitim Yasasıyla özel eğitim gereksinime ihtiyacı olan kişilerin ve daha sonraki zamanlarda özel eğitime gereksinime ihtiyaç duyabilecek kişilerin, yapılacak olan düzenlemelerle normal okullarında eğitim almaları amaç edinilmiştir. İngiltere Eğitim Yasayla kaynaştırma eğitiminin yasal şeklini almasını sağlamıştır (Kuz, 2001, s. 47)

Finlandiya’da ise kaynaştırma okulların tüm öğrencilerin eğitim gereksinimlerini karşılayacak biçimde geliştirilmesi 1970’li yıllarda başlamış, en etkili dönemine ise 1990’lı yıllarda girmiştir. Bütünleştirme ile ilgili yüksek hedefler koyan Salamanca Bildirgesi’ni imza atan ülkeler arasında olan Finlandiya’da, hazırlanan Fin Temel Eğitim Kanunu (1998) ve Temel Eğitim için Temel Ulusal Müfredat (2004) belgelerinde bildirgenin etkileri görülmektedir. Her iki belgede tüm çocukların en yakın genel eğitim okulunda bireysel destek alma hakkının olduğu ve eğitim görme fırsatının olduğu; öğrencinin sorunlarına odaklanmaktansa, tüm öğrenme ortamının ve okulun geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Finlandiya’da bugün özel gereksinime ihtiyacı olan öğrenciler de dâhil, bütün öğrenciler aynı temel eğitim sisteminde yer alıyor ve çocukların çoğu (%99,7) temel eğitimi tamamlıyor. Tüm çocukların sadece % 2’sinden azı özel eğitim okullarında eğitim görüyor. Tüm çocukların % 96’dan fazlası okul öncesi eğitim alıyor (Jarvinen, 2007, s.4).

Başka bir ülke olan Avustralya’da da eğitim sistemi eyaletlerin ve bölgelerin sorumluluğu altındadır. Her eyalet ve bölgenin özel eğitim düzenlemeleri ve kendi eğitim kanunları vardır. 1970’li yılların başında Avustralya’da özel gereksinimi olan öğrencilerin genel eğitim sınıfları içinde eğitim alma hakkı konusunda tartışmalar yaşanmış, 1992 yılında kabul edilen Engelli Ayrımcılığı Yasası ile bireylerin eğitim hakkı güvence altına alınmıştır. Salamanca Bildirgesi’nin kabulüyle bütünleştirme ilkesi ülkede benimsenmeye başlanmıştır (Nal, Tüzün, 2011, s.20).

Kaynaştırma eğitimi veren ülkelerden biri de Hollanda’dır. Hollanda’da uygulamada kaynaştırma uygulamalarının daha fazla yaygınlaştırılması yönünde büyük bir istek olsa da, anne ve baba öğrenme yetersizliği olan çocukların kaynaştırılabileceği konusunda endişeleri vardır. Anne ve babalar çocuklarında bulunan mevcut problemlerinin kaynaştırma ile daha kötüye gideceğini düşünmektedirler. Normal eğitim veren okullarda kaynaştırma uygulamalarına yönelik tutumlar olumludur (Kuz, 2001, s.49).

İsviçre’de ise 1960’lı yıllara kadar, duygusal, fiziksel ve zihinsel engelli olan bireyler birbirinden ayrıştırılmış okullarda özel eğitim almaktaydı, bunun dışında kalan engelli öğrenciler ise normal eğitim veren okulların özel sınıflarında yer almaktaydı. 1960 ve 1970’li yıllarda, gelişen ve değişen ekonomik koşullarla beraber özel eğitim imkânları yaygınlaştı ve eğitimde çok büyük ilerleme olmuştur. İlerleyen zamanlarda İsveç’te kısa bir zaman içinde özel eğitimde ve kaynaştırma alanında büyük ilerlemeler kaydedilerek birçok özel okul kapatılmıştır (Kuz, 2001, s.52).

Kaynaştırma eğitimi dünyada farklı ülkelerde uygulanmaktadır. Ülkemizde de 1983 yılında yürürlüğe giren 2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar kanunu ile yasa olarak benimsendiği görülmektedir.

2.6. Türkiye’de Kaynaştırma Eğitimi

Ülkemizde bugün özel gereksinimli olan bireyler için eğitim olanaklarında, sevindirici gelişmeler görülmektedir. 1980’li yıllarda hızla gelişen bu gelişmeleri 1950 yılına kadar olan dönem, 1950 ile 1980 yılları arası, 1980 ile 1990 yılları arası ve günümüz dönemi başlıkları altında incelenmek mümkündür. 1950’li yıllara kadar ülkemizde engeli olan çocukların eğitiminde ilk olarak, Osmanlı Devleti döneminde 16. yüzyılda uygulandığı ileri sürülen “Enderun Mektebi” uygulaması yer almaktadır. Enderun Mektepleri o dönemde üstün yetenekli çocukların eğitimi için açılmış okullardı (Ataman, 1984).

"Enderun" Osmanlı Devleti dönemindeki üstün yetenekli olan bireylerin eğitiminin dünyada yer alan İl sistemli eğitim seçim ve istihdam örneğidir. Ticaret mektebi bünyesinde 1889 yılında İstanbul'da açılan işitme ve görme engelliler sınıfları işitme ve görme engellilerin eğitim hayatında bir başlangıç olarak kabul edilmektedir. Daha sonraki yıllarda ayrı bir okul olarak görme ve işitme engellilere 30 yıl hizmet veren İstanbul'daki bu okul 1912 yılında kapatılmıştır. 1912’den 1921 yılına kadarki dönemde özel eğitim adına karanlık bir dönem yaşanmıştır. "Özel İzmir Sağırılar ve Körler Müessesesi" adıyla 1921 yılında İzmir’de bir okul açılmış ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bünyesinde 1924 yılından 1950 yılına kadar hizmet vermiştir.

1950’li yıllar Cumhuriyet döneminde özel eğitim açısından önemli sayılan yıllardır. 1949-1950 öğretim yılı içinde işitme ve görme engellilerin okulları birbirinden ayrılmış, 1951 yılında çıkarılan bir yasayla Milli Eğitim Bakanlığı’na özel eğitim hizmetleri devredilmiştir. Bu hareketin dönüm noktası sayılabilecek özelliği ise bu konunun aslında bir sağlık konusu olmayışının fark edilmesi ve eğitim yanının ağırlık kazanmaya başlamasıdır. Özel eğitim hizmetleri 1950 yılından 1980 yılına kadar, İlköğretim Genel Müdürlüğü bünyesinde şube müdürlüğü tarafından yürütülmüştür (Akçamete ve Kaner, 1999’dan, Akt: Kargın, 2004, s. 6).

Kaynaştırma uygulamalarının Türkiye’de bir yasa ile başlatıldığını, daha öncesinde başlatılacak uygulamalara dair toplumun görüşlerinin belirlenmediği, anne baba öğretmen ya da diğer bireylerin farkındalıklarını üst seviyeye çıkartmak, ortam ve koşulları hazırlamak, bireylerin görüşlerini değiştirmek gibi ön hazırlıkların yapılmadığı söylenebilir. Kaynaştırma eğitimi uygulamaları için öğretmenlerin bilgi ve deneyim

kazanmalarının sağlanması, hazırlanmaları okulların ve en önemlisi okul müfredat programlarının kaynaştırma uygulamalarını kolaylaştıracak biçimde gözden geçirilmesi gereklidir (Sucuoğlu, 2004, s, 21).

1990 yılında düzenlenen XIII. Millî Eğitim Şûrası kararları doğrultusunda Türkiye'de 13-15 Mayıs 1991 tarihlerinde "I. Özel Eğitim Konseyi" özel eğitimin sorunlarını ve çözüm önerilerini ele almak amacıyla toplanmıştır. Bu konsey ülkemizde özel eğitim uygulamaları konusunda yapılmış olan, kapsamlı ve şûra nitelikli bir çalışmadır. Bu Konseyde özel eğitim uygulamalarını olumlu yönde etkileyebilecek önemli kararlar alınmıştır. Konseyde, kaynaştırma programının eğitimlerin uzman kişiler tarafından hazırlanan bireysel eğitim programı dâhilinde uygulanarak takiplerinin yapılması kararı alınmıştır (Kargın, 2003).

Ülkemizde son yıllarda özel eğitim alanında yapılan çalışmaların ilerlemesiyle engelli olan kişilerin toplumla daha iyi bütünleşebildikleri yani normal gelişim gösteren yaşlılarıyla benzer yaşantıları daha çok deneyimleyebildikleri görülmektedir. 1990'lı yıllardan şimdiye kadar geçen sürede engeli olan kişilerin toplum hayatına daha fazla katılabilmeleri için yapılan düzenlemelere bakıldığında (ör; 573 KHK, MEB 2000, 2001 ve 2006 Yönetmeliği, 5378 Özürlüler Kanunu, 572 sayılı KHK, vb.) düzenlemelerden elde edilen sonuçların, engellilere erken yaşta kazandırılması gereken erken eğitim programlarından başlayarak meslek kazandırmaya kadar yaşamın farklı alanlarında olumlu yönde gelişmeler yaşandığını söylenebilir (Şahin ve Güldenoğlu 2013, s.215).

1990'lı yıllardaki önemli olan olaylarından diğer biri ise 1996 yılında Başbakanlığa bağlı olarak Özürlüler İdaresi Başkanlığının kurulmasına ilişkin Yetki Kanunu çıkartılmasıdır. 1997 yılında 571 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bu başkanlığın kurulması kabul edilmiştir. Bu Kararnamenin amacı, özörlöölere yönelik hizmetlerin verimli, düzenli ve etkin şekilde yürütölmesini sağlamak için ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasında işbirliğı sağlamak, özörlöölülerle ilgili ulusal bir politikanın oluşmasına yardımcı olabilmek, özörlöölülerin sorunlarını belirleyip bunların çözüm yollarını araştırmaktır (Gökçe ve arkadaşları, 2002). Bunlara ek olarak bu Yetki Kanunu çerçevesi içerisinde Özel Eğitim Hizmetlerinin nicel ve nitel yönden ilerlemesine katkıda bulunacak özelliklere sahip 573 sayılı "Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname", Bakanlar Kurulunca kararlaştırılıp 6 Haziran 1997 yılında yürürlöğe girmiştir (Kargın, 2003)

06.06.1997 tarih ve 23011 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan 573 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname (MEB, 14 Ekim 2009) ile özel eğitim daha yeni bir yapıya kavuşmuş, kaynaştırma uygulamaları esas alınacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Yayımlanan bu kararname ile beraber kaynaştırma eğitimi uygulamaları yaygınlaşmıştır. Kararname içinde bireyselleştirilmiş eğitim, kaynaştırma, özel eğitim desteği, erken eğitim kavramlarına ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

Kararnamenin eğitim ortamları başlığı içerisinde yer alan kaynaştırma uygulaması, “Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimleri, hazırlanan bireysel eğitim planları doğrultusunda akranları ile beraber her tür ve kademedeki okul ve kurumlarda uygun yöntem ve teknikler kullanılarak sürdürülür.” şeklinde ifade edilmiştir. Kararnamede özel eğitimin temel ilkeleri başlığı altında (Varol, 2010, s. 27);

Ülkemizde yürürlüğe giren Özel Eğitim Yasası'nda Madde-4'e göre (6 Haziran 1997) (KHK/573) özel eğitimin temel ilkeleri şöyle ifade edilmektedir:

a)Özel eğitim gerektiren tüm bireyler, ilgi, istek, yeterlilik ve yetenekleri doğrultusunda ve ölçüsünde özel eğitim hizmetlerinden yararlandırılır.

b)Özel eğitime erken başlamak esastır.

c) Özel eğitim hizmetleri, özel eğitim gerektiren bireyleri sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan planlanır ve yürütülür.

d) Özel eğitim gerektiren bireylerin, eğitsel performansları dikkate alınarak, amaç, muhteva ve öğretim süreçlerinde uyarlamalar yapılarak diğer bireylerle birlikte eğitilmelerine öncelik verilir.

e) Özel eğitim gerektiren bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerinin kesintisiz sürdürülebilmesi için her tür rehabilitasyonlarını sağlayacak kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılmalıdır.

f) Özel eğitim gerektiren bireyler için bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilmesi ve eğitim programlarının bireyselleştirilerek uygulanması esastır.

g) Ailelerin, özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif katılımlarının sağlanması esastır.

h) Özel eğitim politikalarının geliştirilmesinde, özel eğitim gerektiren bireylerin örgütlerinin görüşlerine önem verilir.

ı) Özel eğitim hizmetleri, özel eğitim gerektiren bireylerin toplumla etkileşim ve karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayacak şekilde planlanır.

18 Ocak 2000 tarihli ve mükerrer 23937 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğindeki tanımda göre kaynaştırma (entegre eğitim); özel eğitim gerektiren bireylerin, yetersizliği olmayan akranları ile birlikte eğitim ve öğretimlerini resmi ve özel okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan, destek eğitim hizmetlerinin sağlandığı özel eğitim uygulamalarıdır. Yani özel eğitime ihtiyacı olan çocukların normal gelişim gösteren yaşlıları ile beraber, normal sınıf içinde eğitim ve öğretime özel bir şekilde dâhil edilmesidir (MEGEP,2007, s. 4).

Ülkemizde özel eğitime muhtaç olan çocuklar için düzenlemeler yapılmış, yasalar çıkartılmıştır. Özel eğitime muhtaç çocukların içerisinde yer alan kaynaştırma öğrencilerine de yer verilmiş ve anayasamızda da bulunan eğitimde eşitlik, fırsat ilkeleriyle herkesin eğitim almasına fırsatlar tanınmıştır.

Yapılan araştırmalardan yola çıkarak kaynaştırma eğitimini veren öğretmenlerin gerekli bilgi becerilere sahip olması gerekmekte ve donanımlı olup hazırlıklı olmalıdır. Her şeyden önce kaynaştırma eğitimini verecek olan eğitimci ön yargılardan uzak kaynaştırma eğitimine olumlu tutum ile yaklaşmalıdır.

Ülkemizde kaynaştırma eğitimi uygulamaları açık bir şekilde 06.06.1997 tarihli ve mükerrer 23011 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 573 sayılı Özel Eğitim hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilmiştir. Kararname'ye göre Madde 69'da Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulama ölçütleri şu şekilde açıklanmıştır.

a)Kaynaştırma uygulamaları yapılan kurumlarda özel eğitim gerektiren öğrencinin gereksinimleri çerçevesinde kurumun fiziksel, sosyal, psikolojik ortamında ve eğitim programlarında destek hizmetler ile gerekli düzenlemeler (kaynak oda, rehberlik ve psikolojik danışma servisi, bireyselleştirilmiş eğitim programları geliştirme ve uygulama birimi kurulması; rampalar, ses yalıtımı, ışık düzenine dikkat edilmesi gibi) yapılır.

b) Kaynaştırma uygulamalarına devam edecek öğrencilerin birden fazla yetersizliği olmamasına, erken yaşta tanılanmış, ailesinin iş birliğine açık ve eğitim almaya yatkın, cihaz kullanması gerekenlerin mutlaka cihazlandırılmış, zihinsel öğrenme yetersizliği olan öğrencilerin hafif ve orta düzeyde zihinsel yetersizliği olmalarına dikkat edilir.

c) Kaynaştırma uygulamaları yapılan kurumlarda tüm kurum personelinin, öğrencilerin, ailelerin ve yakın çevrelerinin özel eğitim gerektiren öğrencilerin bireysel ve gelişim özellikleri hakkında bilgilendirilmeleri esastır.

d) Kaynaştırma uygulamalarında öğretim programları, programın amaçları bireye uyarlanarak uygulanır, bireyselleştirilmiş eğitim programları ile desteklenir.

Özel gereksinimi olan bireylerin bazıları tam gün akranlarıyla beraber aynı sınıfta eğitim alırken bazı bireyler yarım gün akranlarıyla kaynaştırma eğitimi uygulamalarını almaktadır. Ülkemizde ise kaynaştırma uygulamaları 3 şekilde gerçekleştirilir. Bunlar:

1. Tam Zamanlı Kaynaştırma
2. Yarı zamanlı Kaynaştırma
3. Tersine Kaynaştırma şeklinde gerçekleştirilmektedir.

2.6.1. Tam Zamanlı Kaynaştırma

Özel gereksinime ihtiyacı olan öğrencinin kaydının normal sınıfta olduğu; öğrencinin tüm gün normal bir sınıfta, normal sınıf öğretmeninden eğitim alma durumudur (Vural, 2008, s. 19).

06.06.1997 tarihli ve mükerrer 23011 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 573 sayılı Özel Eğitim hakkında Kanun Hükmünde Kararname.

Madde 70- Tam zamanlı kaynaştırma uygulaması:

a) Özel eğitim gerektiren bireylerin, akranları ile birlikte okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında aynı sınıfta eğitim görmesi ve sosyal açıdan bütünleştirilmesi için; özel eğitim destek hizmetleri, özel araç-gereç ve eğitim materyalleri sağlanır. Eğitim programı bireyselleştirilerek uygulanır ve gerekli fiziksel düzenlemeler yapılır. Kaynaştırma uygulamaları yapılan okullarda, sınıf mevcutlarının okul öncesi eğitim kurumlarında 14, ilköğretim kurumlarında 30 öğrenciyi aşmamasına dikkat edilir. Özel eğitim gerektiren öğrenciler her sınıfa eşit olarak dağıtılır, bir sınıfta yetersizliği aynı olan en fazla iki öğrenci uygulamaya katılır.

b) Durumları ayrı bir sınıfta eğitmeyi gerektiren öğrenciler için okul öncesi eğitim, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında özel eğitim sınıfları, özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından açılır. Bu sınıfların mevcudu en fazla; okul

öncesi eğitimde 6, ilköğretimde 12, orta öğretimde 20 ve yaygın eğitimde 10 öğrenciden oluşur.

c) Özel eğitim okulunun yatılılık olanaklarından yararlanan öğrencilerden, akranları arasında eğitim alması uygun görülenler, yakın çevrelerindeki okul öncesi eğitim, ilköğretim, orta öğretim kurumlarından eğitim alırlar. Servis giderleri özel eğitim kurumunca karşılanır.

d) Yetersizlikleri olmayan bireyler, istekleri doğrultusunda, özellikle okul öncesi eğitimde, çevrelerindeki kaynaştırma uygulaması yapan özel eğitim okullarında açılacak sınıflara kayıt yaptırabilirler. En fazla beşi özel eğitim gerektiren birey olmak üzere, bu sınıfların mevcutları en fazla okul öncesi eğitimde 14, ilköğretim-orta öğretimde 20 ve yaygın eğitimde 10 öğrenciden oluşur. (MEB Özel Eğitim Hizmetler Yönetmeliği)

2.6.2. Yarı zamanlı Kaynaştırma

Yarım zamanlı kaynaştırma uygulamaları özel gereksinime ihtiyacı olan öğrencinin kaydının özel bir sınıfta olduğu; bu öğrencinin başarılı olabileceği düşünüldüğü derslerde kaynaştırma uygulaması yapılan sınıftan eğitim aldığı durumdur (Kırcaali-İftar ve Batu, 2005).

Madde 71- Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları:

a) Kaynaştırma uygulaması yapılan sınıflara veya özel eğitim sınıflarına devam eden öğrencilerin; özel eğitim/kaynaştırma uygulaması yapılan sınıfların etkinliklerine katılması, kaynak oda, rehberlik ve araştırma merkezi ile özel eğitim kurumundan destek eğitimi alması için gerekli düzenlemeler yapılır.

b) Özel eğitim okulunda kaydı olan bazı öğrencilerin kaynaştırma uygulaması yapılan sınıfların etkinliklerine katılması için gerekli önlemler alınır.

c) Personeli ve fiziksel koşulları uygun olan özel eğitim okullarında, çevredeki diğer öğrencilerin de hazırlanan program çerçevesinde her türlü eğitim ortamından faydalanmaları sağlanır.

d) Birden fazla yetersizliği olan öğrencilerin; özel eğitim okullarında gündüzlü olarak açılan özel eğitim sınıflarında; özel araç-gereç, eğitim materyali kullanılarak, gelişimsel öğretim programlarının bireyselleştirilerek uygulanması ve sosyal bütünleşmenin sağlanması için gerekli önlemler alınır. Bu sınıfların mevcudu en fazla

altı öğrenciden oluşur, sınıfta iki öğretmen görevlendirilir. Bu öğrencilerin değerlendirilmesinde, bireyselleştirilmiş eğitim programlarında belirlenen amaçların gerçekleştirilmesi esas alınır.

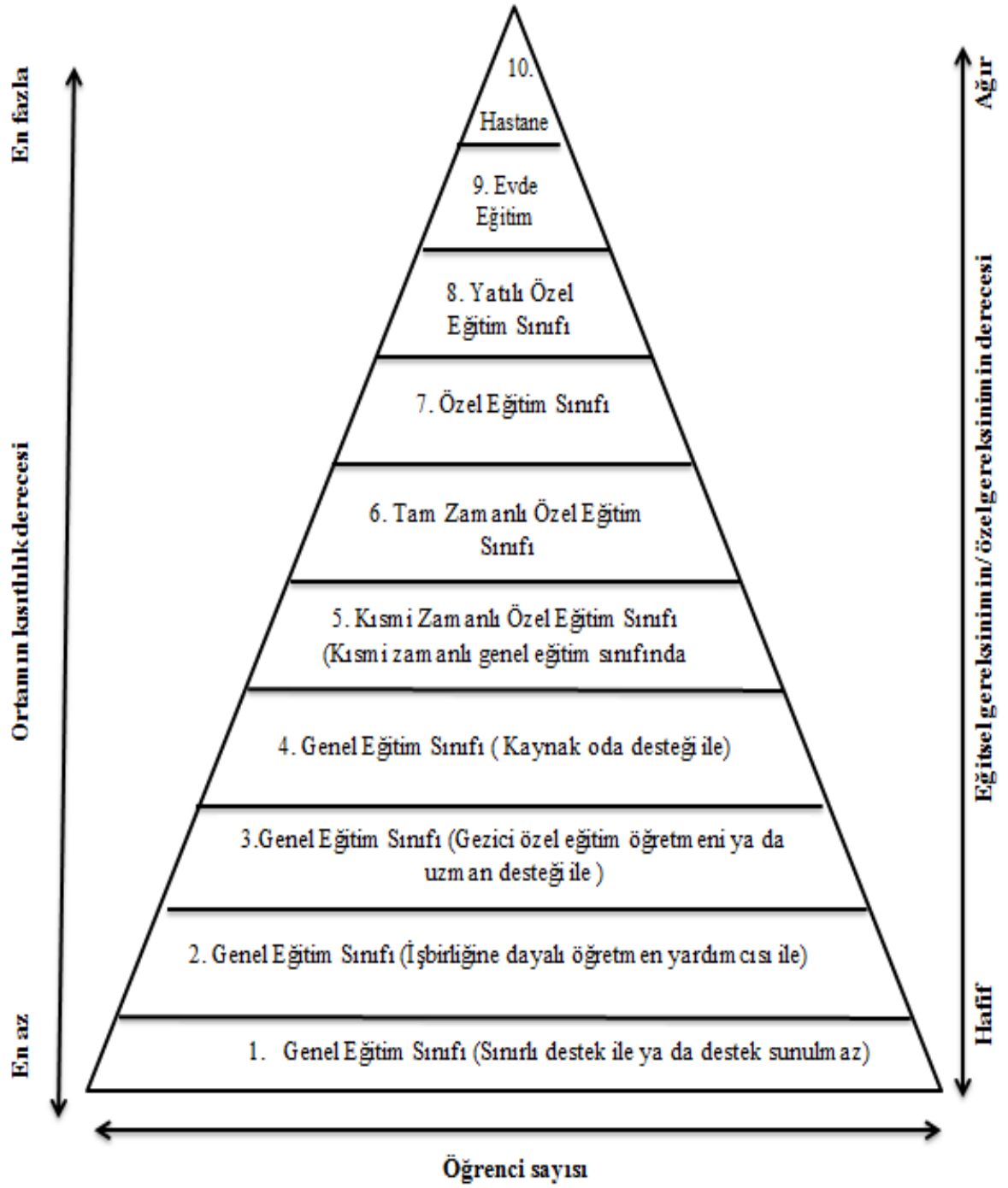
2.6.3. Tersine Kaynaştırma

Herhangi bir yetersizliği olmayan kişilerin kendi istekleri doğrultusunda özellikle okul öncesi eğitimde, çevrelerinde yer alan kaynaştırma uygulaması yapan özel eğitim okullarında açılacak sınıflara kayıt yaptırabilirler. Bu tip sınıfların mevcutları; 5'i özel eğitime ihtiyacı olmak üzere okul öncesinde en fazla 14, ilköğretim ve ortaöğretimde 20, yaygın öğretimde 10 öğrenciden oluşur (Gürkan, 2010, s. 20).

2.7. En Az Kısıtlayıcı Ortam

En az kısıtlayıcı eğitim ortamının temel ilkesi, özel gereksinimli olan öğrencinin, hem normal yaşlıları ile beraber olabildiğince fazla bir arada bulunmasını, hem de bireylerin eğitim gereksinimlerinin en iyi şekilde karşılanmasını sağlayacak eğitim ortamına yerleştirilmesi gerektiğini öne süren bir ilkedir (Kırcaali- İftar, 1998, s.18).

Özel gereksinimi olan kişilerin eğitim ortamı ile ilgili olarak ''en az kısıtlayıcı eğitim ortamı'' terimi sıklıkla karşılaşılan kavramdır. En az kısıtlayıcı eğitim ortamı, öğrencinin ailesi ve akranları ile beraber olarak en fazla bir arada olabileceği ve aynı zamanda eğitim gereksinimlerinin en iyi şekilde karşılanabileceği eğitim ortamıdır. En az kısıtlayıcı eğitim ortamı, öğrencinin özelliklerine ve onun gereksinimlerine göre bireysellik gösterebilir (Usta, Vural ve Barut, 2011). Aşağıda yer alan Şekil 1.'de görüldüğü gibi hastane ya da bakımevi az sayıda öğrenci için en az kısıtlayıcı eğitim ortamı olarak görülürken, çok az destekli ya da desteksiz genel eğitim sınıfı çok sayıda öğrenci için en az kısıtlayıcı eğitim ortamıdır.

Şekil 1. Özel gereksinimli öğrencileri için farklı eğitsel ortamlar
(Salend 2001'den uyarlanmıştır)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada kullanılan “Nitel Araştırma Yöntemleri”; Goetz ve Lecompte (1984), Patton (1987) ve Bogdan ve Biklen (1992) tarafından kazandırılan bir yöntemdir. Bu bağlamda “nitel araştırma”; insan davranışlarının araştırılmasında, fen bilimleri alanında geleneksel olarak kullanılan yöntemlerin yetersiz olduğu anlayışıyla kullanılan ve insan davranışlarının esnek ve bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmesini sağlayan bir yöntemdir. Çünkü “nitel araştırma”; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi, nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği bir araştırma” olarak tanımlanabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s.19). Araştırmada derinlemesine veri toplama, katılımcıların bireysel algılarını, deneyimlerini ve bakış açılarını doğrudan öğrenme, mevcut durumları anlama ve açıklama amacıyla nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Bu araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin, okul müdürlerinin, rehber öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarına karşı bakış açılarını belirlemek, karşılaştıkları sorunları öğrenmek ve bu sorunlara getirdikleri çözüm önerilerini öğrenmek için öğretmenlere uygulanan içerisinde açık uçlu sorular bulunan görüşme formu ile öğretmenlerin görüşleri alınmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın evreni 2013-2014 eğitim öğretim yılında, Elazığ merkezinde görev yapan sınıf öğretmenleri, rehber öğretmenler ve okul müdürlerinden oluşmakta olup, örneklemi 15 ilköğretim okulunda görev yapan 78 sınıf öğretmeni, 18 okul müdürü ve 13 rehber öğretmen dâhil olmak üzere 91 öğretmen ve 18 idareciden oluşmaktadır. Örneklem seçiminde kolay örnekleme yöntemi kullanılarak ulaşabildiğimiz Elazığ il merkezinde görev yapan sınıf öğretmenleri rehber öğretmenler ve okul müdürleri tercih edilmiştir.

Örnekleme 15 ilköğretim okulunda görev yapan 43 erkek, 35 kadın sınıf öğretmeni, 16 erkek, 2 kadın okul müdürü ve 10 erkek, 3 kadın rehber öğretmenden oluşmaktadır. Araştırma yapılırken ulaşımın kolaylığına, zamanı iyi bir şekilde kullanmaya, dikkat edilerek Elazığ'daki 15 ilkokulda görev yapan öğretmenlerle görüşülmüştür. Uygulanan görüşme formları öğretmenlerle karşılıklı görüşülerek öğretmenler tarafından doldurulmuştur. Görüşme formları sonucunda tüm öğretmenlerin doldurdukları formlar incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Görüşme formları incelenirken bazı öğretmenlerin bazı soruları boş bıraktığı görülmüştür. Öğretmenlerin bu soruları boş bırakmasının sebebi olarak sınıfında kaynaştırma öğrencisi olmadığından ya da kaynaştırma eğitimi hakkında herhangi bir eğitim almadığından, bilgi sahibi olmadığı için sorulara cevap veremedikleri düşünülmektedir.

3.2.1. Veri Toplama Araçları

Görüşme soruları hazırlanırken kaynaştırma eğitimi uygulamaları ile ilgili yapılan çalışmalar incelendi. Bu alanda genelde nicel çalışmaların daha fazla olduğu görüldü. Bu çalışmada görüşme soruları hazırlanırken uzmanlardan görüş alındı. Daha önceden herhangi bir ön test uygulanmadı, uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda 9 sorudan oluşan yapılandırılmış görüşme formu hazırlanarak katılımcılara aşağıdaki sorular soruldu.

1. Kaynaştırma eğitimi ile ilgili genel olarak karşılaşılan sorunlar nelerdir? Bu sorunun giderilmesi için ne tür çözüm önerileri tavsiye ediyorsunuz?
2. Kaynaştırma eğitimi konusunda kendinizi yeterli görüyor musunuz? Yeterli görmüyorsanız bunlar neler olabilir?
3. Kaynaştırma uygulamaları ile ilgili daha önceden bir eğitim (Hizmet içi eğitim, seminer vb.) aldınız mı? Cevabınız evet ise ne tür bir eğitim aldınız? Kaynaştırma öğrencilerinin diğer öğrenciler üzerindeki etkisi nedir?
4. Ailelerle işbirliği yapmakta zorlanıyor musunuz? Zorluklar yaşıyorsanız bunlar nelerdir? Bu konuda ki tavsiyeleriniz nelerdir?
5. Rehberlik Araştırma Merkezleriyle yaptığınız işlerde yaşadığınız sorunlar nelerdir?

6. Okul idaresinden gerekli desteği alabiliyor musunuz? (Sınıf öğretmenlerine yöneltilecek)
7. Kaynaştırma öğrencisine yönelik yaptığınız özel bir plan var mı? (Sınıf ve rehber öğretmene yöneltilecek)
8. Kaynaştırma eğitimi için sizce ne tür materyal kullanılması daha yararlı olabilir?

Veriler literatür taraması ve yüz yüze görüşmeler şeklinde toplanmıştır. Literatür taraması ile elde edilen bilgiler bütünleştirilmiş ve araştırmada kullanılacak ölçme aracı için temel oluşturulmuştur.

3.2.2. Verilerin Analizleri

Araştırma modeli itibari ile nitel bir çalışmadır. Bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak görüşme tekniği kullanılmıştır. Genel olarak nitel araştırmalar çeşitli kavramların, sorunların ve süreçlerin yorumlanmasını içerir. Nitel araştırma süreci, çalışmanın değişik boyutları arasındaki içsel bağlantıların araştıran kişi tarafından yönetilmesi ile ortaya çıkan veri ve analizlerin yer aldığı diyalektik bir süreçtir (Miller ve Dingwall, 1997'den, Akt: Korkmaz,2007).

Tüm veriler elektronik ortama transfer edilmiştir. Bilgiler bilgisayar destekli nitel veri programı (QSR NVivo 8) kullanılarak analiz yapılmıştır. Bilgisayar destekli analiz yazılımı programı kullanılarak kişisel kodlamalarda negatif karşılıkları göz ardı ederken olumlu durumlara odaklanma gibi ön yargılar önlenmiştir.

Verilerin analizi yapılırken görüşmeye katılan öğretmenlerin verdikleri cevaplar doğrultusunda her bir forma kod verildi. Örneğin sınıf öğretmenlerine S1, S2, S3 ve diğerleri şeklinde, okul müdürlerine M1, M2, M3 ve diğerleri şeklinde rehber öğretmenler ise R1, R2, R3 ve diğerleri şeklinde kodlar verilerek her soru ayrı ayrı değerlendirildi. Görüşme formundaki her bir soru için öğretmenlerin verdiği cevaplara göre alt başlıklar oluşturuldu. Oluşturulan alt başlıklar ise gruplandırılarak genel başlıklar altında toplandı ve tüm bu genel başlıklar da ana bir başlık etrafında tüme varım yöntemi kullanılarak gruplandırıldı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

IV. BULGULAR

Bu bölümde Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğünde görev yapan sınıf öğretmenleri, okul müdürleri ve rehber öğretmenlerin kaynaştırma uygulamaları sırasında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara getirdikleri çözüm önerileri sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Görüşme soruları 9 sorudan oluşmaktadır. Sınıf öğretmenleri görüşme sırasına göre S1, S2, S3 ve diğerleri, okul müdürleri M1, M2, M3 ve diğerleri, rehber öğretmenler R1, R2, R3 ve diğerleri olarak gösterilmiştir.

4.1. Araştırmaya Katılanların Demografik Özelliklere Göre Dağılımı

Cinsiyet, yaş, görevi, mezun oldukları bölüm, kaynaştırma ile ilgili bir eğitim alıp almadıkları, kaynaştırma ile ilgili bir eğitim aldılarsa bu eğitimin adı, sınıflarında kaç tane kaynaştırma öğrencilerinin oluşu, okullarında kaynaştırma uygulamaları için kaynak oda, özel eğitim sınıfı vb. mevcut olup olmadığı aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin cinsiyete göre yaş dağılımı

Yaş	Erkek		Kadın		Genel	
	N	%	N	%	N	%
21-25	8	7.33	15	13.7	23	21.1
26-29	9	8.25	10	9.17	19	17.4
30-34	5	4.58	5	4.58	10	9.16
40-44	8	7.33	1	0.91	9	8.24
45 ve üzeri	30	27.5	6	5.50	36	33
Toplam	69	64.24	40	35.76	109	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyete göre yaş dağılımı incelendiğinde; erkeklerin çoğunlukla 45 yaş ve üzeri %27.5 oranında, kadınlar da ise çoğunlukla 21-25 yaş arası % 13.7 oranında katılım olduğu görülmektedir.

Tablo 2.Öğretmenlerin cinsiyete göre hizmet yılı dağılımı

Hizmet Yılı	Erkek		Kadın		Genel	
	N	%	N	%	N	%
1-5	13	11.9	19	17.4	32	29,3
6-10	10	9.17	10	9.17	10	18.3
11-15	7	6.42	3	2.75	10	9.17
16-19	6	5.50	4	3.66	10	16
20-24	9	8.25	1	0.91	10	9.16
25 ve üzeri	24	22	3	2.75	27	24.7
Toplam	69	63.24	40	36.64	109	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyete göre hizmet yılı dağılımı incelendiğinde; erkeklerde çoğunlukla hizmet yılı 25 ve üzeri % 22 oranında ve kadınlarda çoğunlukla 1-5 yıl arası % 17.4 oranında bir katılım olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Öğretmenlerin cinsiyete göre branş dağılımı

Görevi	Erkek		Kadın		Genel	
	N	%	N	%	N	%
Sınıf Öğretmeni	43	39.4	35	32.1	78	71.5
Rehber Öğretmen	10	9.17	3	2.75	13	11.9
Müdür	16	14.6	2	1.83	18	16.4
Toplam	69	63.27	40	36.68	109	100

Görüşme formuna katılan öğretmenlerin cinsiyete göre branş dağılımları incelendiğinde; en çok sınıf öğretmenlerinin katıldığı % 71.5 gibi bir oran olduğu ve bunların % 39.4'ünün erkek olduğu, %32.1'inin kadın olduğu görülmüştür.

Tablo 4.Öğretmenlerin cinsiyete göre mezuniyet dağılımı

Mezuniyet	Erkek		Kadın		Genel	
	N	%	N	%	N	%
Sınıf Öğretmenliği	48	44	32	29.3	80	73.3
Psikolojik Danışma ve Rehberlik	12	11	3	2.75	15	13.7
Diğer	9	8.28	5	4.58	14	12.8
Toplam	69	63.25	40	36.63	109	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyete göre mezun oldukları bölümler incelendiğinde; %73.3'ünün sınıf öğretmenliği olduğu bu oranın %44'ünün erkek olduğu ve %29.3'ünün kadın olduğu görülmektedir. % 13.7'sinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik mezunu olduğu, bu oranın % 11'inin erkek ve %2.75'inin kadın olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Öğretmenlerin cinsiyete göre kaynaştırma ile ilgili eğitim alma durumlarının dağılımı

Kaynaştırma ile ilgili eğitim alma durumu	Erkek		Kadın		Genel	
	N	%	N	%	N	%
Evet	30	27.5	14	12.8	44	40.3
Hayır	39	35.7	26	23.8	55	59.5
Toplam	69	63.2	40	36.6	109	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyete göre kaynaştırma eğitimi ile ilgili eğitim alma durumları incelendiğinde; Evet, cevabını veren erkeklerin %27.5 oranında olduğu kadınların ise %12.8 oranında olduğu görülmektedir. Hayır, cevabını veren erkeklerin %35.7 oranının da olduğu kadınların ise %23.8 oranında olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Öğretmenlerin cinsiyete göre aldıkları eğitim türlerinin dağılımı

Eğitim Türü	Erkek		Kadın		Genel	
	N	%	N	%	N	%
Seminer	9	8.25	3	2.75	12	11
Üniversite	15	13.7	10	9.17	25	22.8
Hizmet İçi	6	5.50	2	1.83	8	7.33
Diğer	2	1.83	1	0.91	3	2.75
Eğitim Almadım	37	33.9	24	22	61	55.9
Toplam	69	63.18	40	36.66	109	100

Öğretmenlerin cinsiyete göre aldıkları eğitim türleri incelendiğinde; en fazla üniversite cevabı alınmıştır. Araştırmaya katılan % 22.8 oranında öğretmenin üniversite eğitimi aldığı, %13.7'sinin erkek, %9.17'sinin kadın olduğu görülmektedir. Eğitim almayanların sayısının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Eğitim almayan öğretmenlerin %55.9 oranında olduğu, bu oranın %33.9'unun erkek, %22'sinin kadın olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Öğretmenlerin cinsiyete göre sınıflarında bulunan kaynaştırma öğrencisi sayısının dağılımı

Öğrenci Sayısı	Erkek		Kadın		Genel	
	N	%	N	%	N	%
1 öğrenci	13	11.9	21	19.2	34	31.1
2 öğrenci	4	3.66	4	3.66	8	7.32
Öğrencisi Olmayan	56	47.7	15	13.7	67	61.4
Toplam	69	63.26	40	36.56	109	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyete göre sınıflarında bulunan kaynaştırma öğrencisi sayısı incelendiğinde; en çok bir öğrenci okutan öğretmenlerin %31.1 oranında olduğu, bu oranın %11.9'unun erkek, bayanların %19.2'sinin kadın olduğu görülmektedir.

Tablo 8.Öğretmenlerin cinsiyete göre okullarında bulunan kaynak oda ve özel eğitim sınıf dağılımı

Kaynak Oda veya Özel Eğitim Sınıfı	Erkek		Kadın		Genel	
	N	%	N	%	N	%
Evet	15	13.7	11	10	26	23.7
Hayır	54	49.5	29	26.6	83	76.1
Toplam	69	63.2	40	36.6	109	100

Öğretmenlerin cinsiyete göre okullarında kaynak oda veya özel eğitim sınıfı olma durumları dağılımları incelendiğinde; %76.1 oranında hayır cevabı alınmış, bu oranın %13.7'sinin erkek olduğu, %10'unun kadın olduğu görülmektedir.

4.2. Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Sınıf Öğretmenlerinin, Okul Müdürlerinin ve Rehber Öğretmenlerin Genel Olarak Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunların Giderilmesi İçin Bildirdikleri Çözüm Önerileri

Kaynaştırma eğitimi ile ilgili sınıf öğretmenlerinin, okul müdürlerinin ve rehber öğretmenlerin genel olarak karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunların giderilmesi için bildirdikleri çözüm önerileri ile ilgili bulgular Şekil 2, Şekil 3, Şekil 4, Şekil 5, Şekil 6 ve Şekil 7 'de verilmiştir.

4.2.1. Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Genel Olarak Karşılaştıkları Sorunlar

Şekil 2. Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Genel Olarak Karşılaştıkları Sorunlar

Şekil 2’de görüldüğü gibi kaynaştırma eğitimi ile ilgili sınıf öğretmenlerinin genel olarak karşılaştıkları sorunlar: Öğrencilerin birbirlerine karşı tutumları, personelin bilgi eksikliği, okulların fiziksel şartları, aile ile ilgili sorunlar, kaynaştırma öğrencisinin tespiti, kaynaştırma öğrencisine ayrılan zaman, dersin akışı ile ilgili karşılaşılan sorunlar, müfredatın ağır olması, evrak fazlalığı olarak gruplandırılmıştır.

Kaynaştırma eğitimi ile ilgili sınıf öğretmenlerinin genel olarak karşılaştıkları sorunlar hakkında öğretmen görüşleri şunlardır:

Öğrencilerin birbirlerine karşı tutumları başlığı altında kaynaştırma öğrencisinin kendisini farklı ve yetersiz hissetmesi ile ilgili S43' ün görüşü:

“Sınıftaki diğer akranlarının yapabildikleri, bazı etkinlikleri yapamadıkları zaman içe dönük bir davranış sergiliyorlar, güvenleri kırılabilir.”

Personelin bilgi eksikliği başlığı altında kaynaştırma eğitimi ile ilgili sınıf öğretmenlerinin yeterli eğitime sahip olmaması ile ilgili S69' un görüşü:

“Öğretmenlerimizin çoğu bu konuyla ilgili eğitim almadıklarından sınıflarında nasıl davranacaklarını, kaynaştırma öğrencilerine nasıl yaklaşacaklarını bilememektedirler. Bunun sonucu olarak öğretmen çoğu zaman isyan etmektedir. Nasıl davranacağını bilmediğinden gerektiği gibi mesleğini yerine getirememektedirler. Ayrıca bu eğitimi almamış ve nasıl davranacağını bilmeyen öğretmen karşısında öğrenci de çaresiz olur. Öğretmen çocuğa faydalı olamaz.”

Okulların fiziksel şartlarına bağlı olarak, sınıf mevcudunun fazla olması ile ilgili S68'in görüşü:

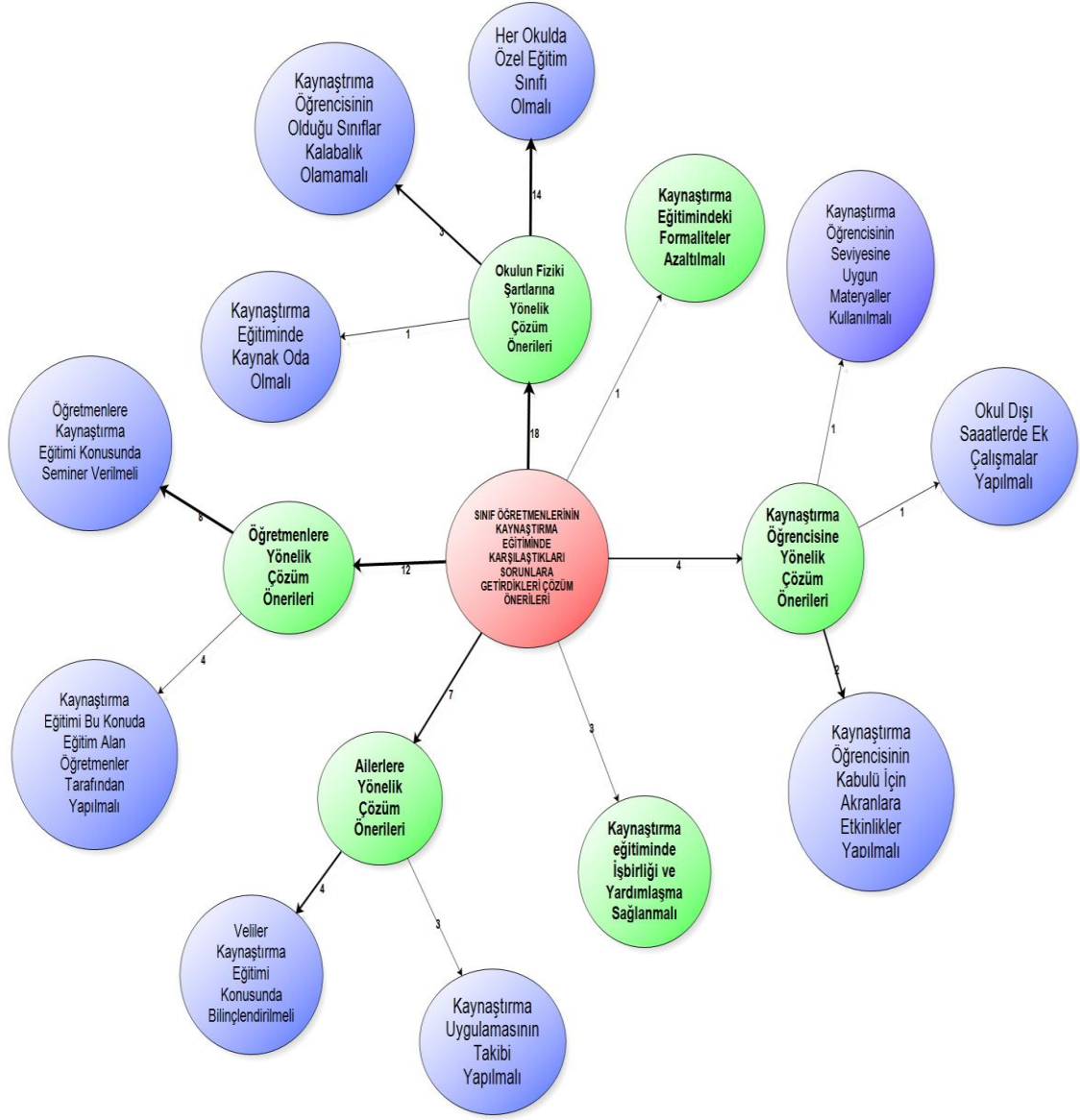
“Kaynaştırma öğrencisiyle özel olarak ilgilenmem gerekiyor. Ancak sınıfımın kalabalık olmasından dolayı yeterince ilgilenemiyorum. Kaynaştırma öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflarda öğrenci sayıları azaltılmalı.”

Kaynaştırma uygulamalarında evrakların fazla olması durumuna bağlı olarak S29'un görüşü:

“Velilerin çocuğun kapasitesinin üstünde başarı beklentisi; çocuğu bunaltması, öğretmenin isteksiz oluşu (Daha çok evrak işleri bazı öğretmenleri isteksizliğe sevk etmektedir).”

Yukarıda görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri, sorun olan durumun personelin bilgi eksikliğinden kaynaklı olduğunu düşünmüş ve öğretmenler kaynaştırma eğitimi ile ilgili yeterli eğitime sahip olmadıkları üzerinde durmuştur.

4.2.2. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlara Getirdikleri Çözüm Önerileri

Şekil 3.Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlara Getirdikleri Çözüm Önerileri

Şekil 3’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitiminde karşılaştıkları sorunlara getirdikleri çözüm önerileri: Okulların fiziki şartlarına yönelik çözüm önerileri, kaynaştırma eğitimindeki formalitelerin azaltılması, kaynaştırma öğrencisine yönelik çözüm önerileri kaynaştırma eğitiminde işbirliği ve yardımlaşma

sağlanmalı, ailelere yönelik çözüm önerileri, öğretmenlere yönelik çözüm önerileri olarak belirlenmiştir.

Kaynaştırma eğitimi ile ilgili sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitiminde karşılaştıkları sorunlara getirdikleri çözüm önerileri şunlardır:

Okulların fiziki şartlarına yönelik çözüm önerileri ile ilgili olarak, her okulda özel eğitim sınıfı olması başlığı ile ilgili S1'in ve S66'nın görüşü:

S1' in görüşü: *"Sınıf öğretmenleri kaynaştırma öğrencilerine yeteri kadar zaman ayıramıyor. Her okulda mutlaka özel eğitim sınıflarının olması gerekir."*

S66'nın görüşü: *"Müfredatımız oldukça yoğun bizden hem onu yetiştirmemizi hem de sınıfımızdaki kaynaştırma öğrencilerine zaman ayırmamızı istiyorlar, bu çok zor oluyor. Kaynaştırma öğrencilerinin bir sınıfta olması için özel eğitim sınıfları her okulda olmalı. En azından onların eğitiminde bir yol kat edebiliriz"*

Kaynaştırma öğrencisinin kabulü için akranlara etkinlik yapılmalı önerisi ile ilgili S75'in görüşü:

"Kaynaştırma öğrencilerinin kabul görmesi için diğer çocuklara da çeşitli (durumu özetleyen bir kısa film olabilir) etkinlikler yapılmalı ve kesinlikle bir destek oda olmalı kaynaştırma öğrencileriyle birebir ilgilenilecek ortamlar oluşturulmalı aksi takdir de bu çocuklar arada kaynayıp gidiyor."

Ailelere yönelik çözüm önerileri başlığı altında veliler kaynaştırma eğitimi hakkında bilinçlendirilmeli ile ilgili S12'nin görüşü:

"Yukarıda belirttiğim gibi, bu eğitimi alması gereken öğrencilere, düşüncelerim yanlış anlaşılmışsa tabiri caizse yükü biz eğitimcilere atıyor. Çocukların sorumluluklarını almıyorlar. Her şeyi rehber öğretmen ve öğretmenlerden bekliyorlar. Bu nedenle ailelerde rehberlik merkezince sık sık eğitim çalışmalarına alınmalı. Uyarılmalıdırlar."

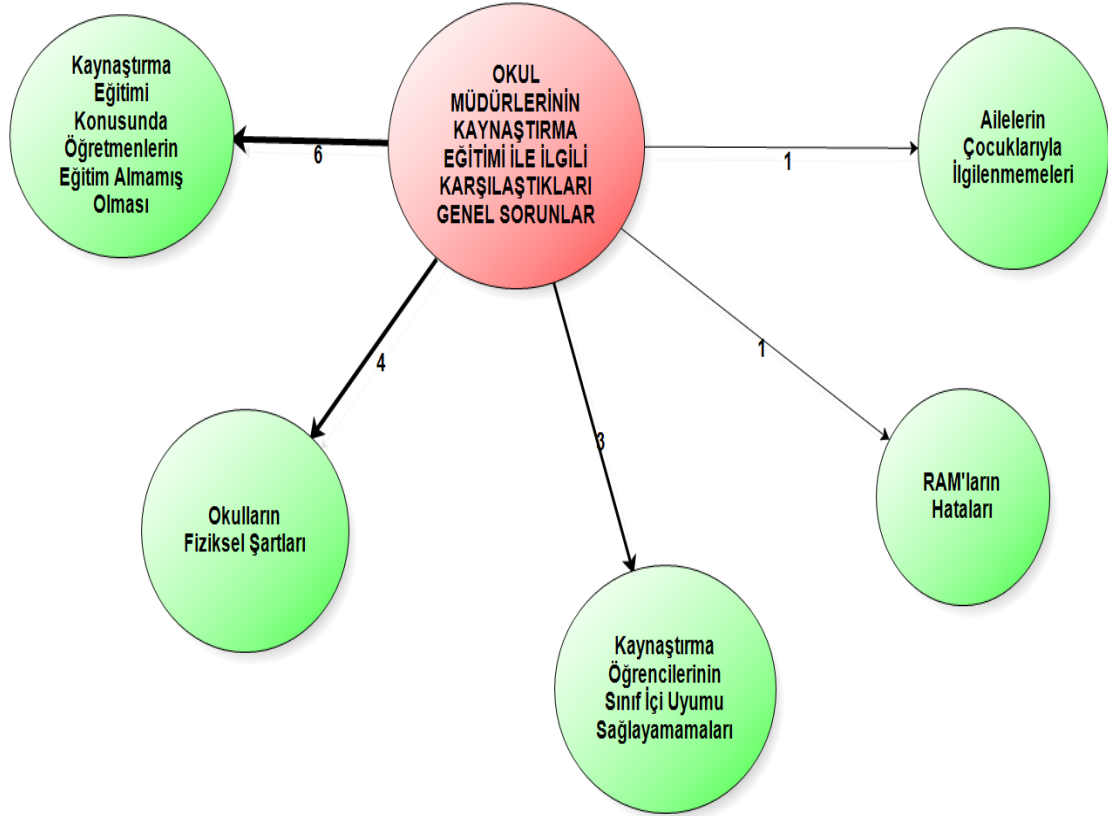
Öğretmenlere yönelik çözüm önerileri ile ilgili, öğretmenlere kaynaştırma eğitimi konusunda seminer verilmesine yönelik olarak S23'ün görüşü:

"Yeteri kadar bilgi ve donanıma sahip değiliz. Bu sorunların giderilmesi için tüm öğretmenlerin seminer veya kurslara katılması gerekir. Çünkü her an bir kaynaştırma öğrencisi ile karşılaşabiliriz."

Sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu kaynaştırma eğitiminde karşılaştıkları sorunlara getirdikleri çözüm önerileri ile ilgili, okulların fiziki şartlarına yönelik çözüm

önerisi olarak her okulda özel eğitim sınıfı olması gerektiğini ifade etmişleridir.

4.2.3. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Karşılaştıkları Genel Sorunlar

Şekil 4. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Karşılaştıkları Genel Sorunlar

Kaynaştırma eğitimi ile ilgili Şekil 4’de görüldüğü gibi okul müdürlerinin genel olarak karşılaştıkları sorunlar: Kaynaştırma eğitimi konusunda öğretmenlerin eğitim almamış olması, okulların fiziksel şartları, kaynaştırma öğrencilerinin sınıf içi uyumu sağlayamamaları, RAM’ların hataları, ailelerin çocuklarıyla ilgilenmemeleri olarak okul müdürleri tarafından ifade edilmiştir.

Kaynaştırma eğitimi ile ilgili okul müdürlerinin kaynaştırma eğitiminde karşılaştıkları sorunlara getirdikleri çözüm önerileri şunlardır:

Kaynaştırma eğitimi konusunda öğretmenlerin eğitim almamış olması ile ilgili olarak M6’nın görüşü:

“Ülkemizde kaynaştırma eğitimi ve bireyselleştirilmiş öğretim programı ile ilgi

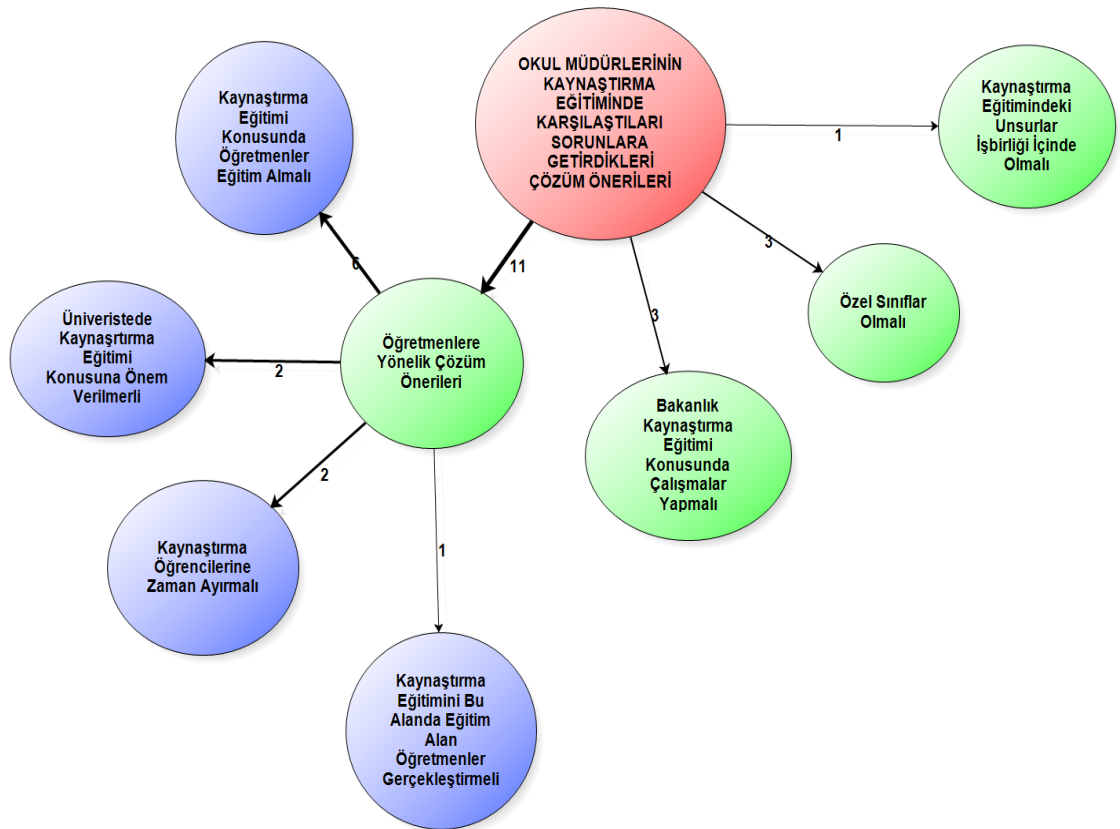
eğitim yeterince verilmemekte. Öğretmenlerimizin özel eğitimdeki yetersizlikleri aynı zamanda öğretmen ve öğrenci ilişkilerini olumsuz etkilemekte.”

Kaynaştırma öğrencilerinin sınıf içi uyumu sağlayamamaları ile ilgili M16’nın görüşü:

“Diğer çocuklar tarafından dışlanması çocuğun çok içe dönük ya da aşırı hareketli davranarak dikkat çekmeye çalışması en büyük sorun.”

Görüldüğü gibi okul müdürlerine kaynaştırma eğitiminde karşılaştıkları sorunlar sorulmuş ve en çok karşılaşılan sorunun, öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi konusunda eğitim almamış olmaları olarak belirlenmiştir.

4.2.4. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Karşılaştıkları Sorunlara Getirdikleri Çözüm Önerileri

Şekil 5. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Karşılaştıkları Sorunlara Getirdikleri Çözüm Önerileri

Okul müdürlerinin kaynaştırma eğitimi ile ilgili karşılaştıkları sorunlara getirdikleri çözüm önerileri: öğretmenlere yönelik çözüm önerileri, bakanlık

kaynaştırma eğitimi konusunda çalışmalar yapmalı, özel sınıflar olmalı, kaynaştırma eğitimindeki unsurlar işbirliği içinde olmalı şeklinde Şekil 5’de gruplandırılmıştır.

Okul müdürlerinin kaynaştırma eğitimi ile ilgili karşılaştıkları sorunlara getirdikleri çözüm önerileri şunlardır:

Bakanlık kaynaştırma eğitimi konusunda çalışmalar yapmalı, çözüm önerisi ile ilgili M17’nin görüşü:

“Bu sorunların çözümü için evvela ücretli öğretmenlik uygulamasının kaldırılması ve MEB kadrosunun hiç boşluk kalmayacak şekilde tüm öğretmen atamalarının yapılması gerekmektedir. Sık sık öğretmenler kaynaştırma eğitime yönelik hizmet içi eğitim programlarına alınmalıdır. Bakanlık kaynaştırma eğitimi konusunda çalışmalar yapmalı. Tekrar edilmeyen, uygulanmayan bilgi uçar gider. Bunun önlenmesi için hizmet içi eğitimler yapılmalı ve hizmet içi eğitimi yürütenler bu işi ciddiyetle yürüten alanında profesyonel eğitimcilerden oluşmalıdır. Öğretmenler üniversitede staj görürken mutlaka kaynaştırma sınıflarına da alınmalı ve bu yönde hem gözlem etmeleri sağlanmalı hem de o dersleri vermeye çalışarak yaparak / yaşayarak öğrenmeleri sağlanmalıdır. Üniversitede staj uzun süreli olmalıdır. 2. sınıftan itibaren başlanmalı ve süresi uzun tutulmalıdır. Bu ve buna benzer durumlara önem verilirse, herkes elini vicdanına koyup işini yaparsa eminim bu konuda daha güzel yerlere geliriz.”

Öğretmenlere yönelik çözüm önerilerine bağlı olarak, üniversitede kaynaştırma eğitimi konusuna önem verilmesi ile ilgili M15’in görüşü

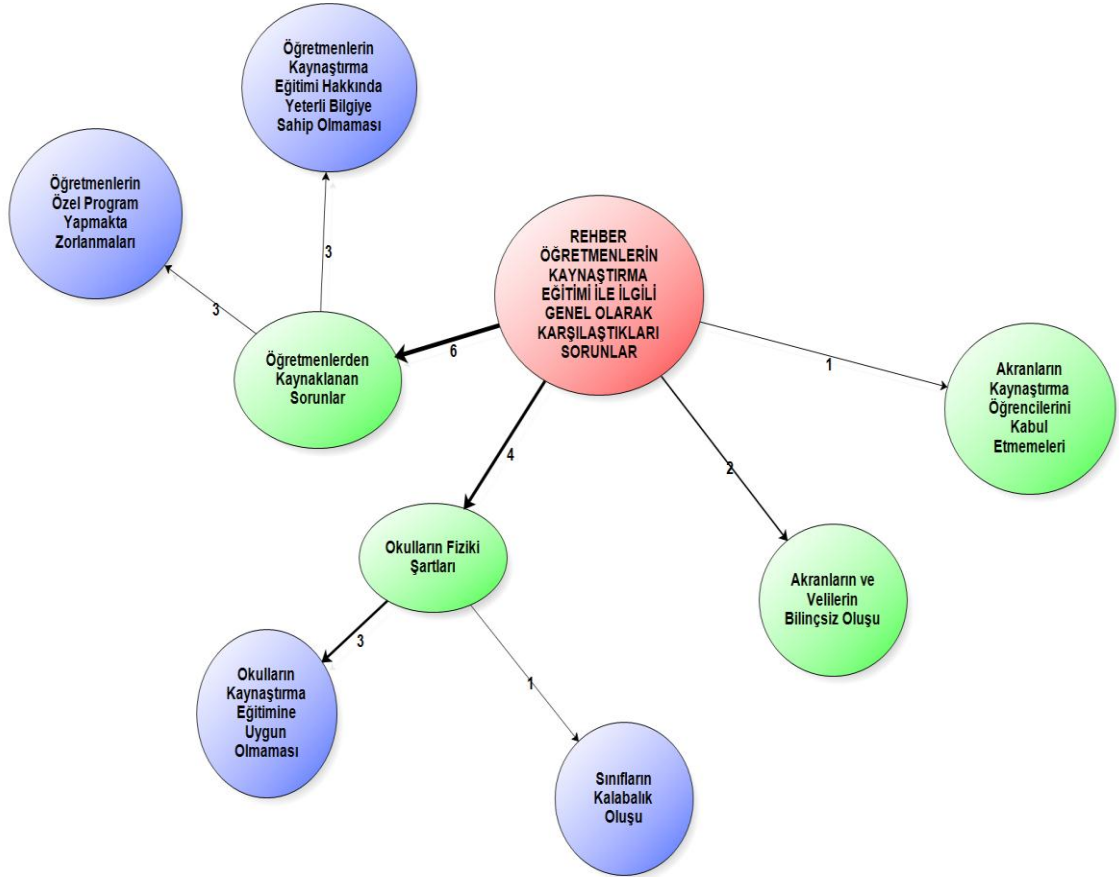
“Bu sorunların giderilmesi için milli eğitim bünyesinde özel birim kurup diğer okuldaki öğretmenlerle belli aralıkta toplanıp bilgi alış verişi yapılması gerekmektedir.

Üniversitede materyal geliştirme dersinde kaynaştırma öğrencileri de düşünülüp ona göre materyal gelişimi yaptırılabilir ve kaynaştırma eğitimi konusuna yönelik dersler verilebilir. Ayrıca milli eğitime bu konuda daha detaylı bilgiler verilip okullara bu öğrencilerinde olduğu hatırlatılıp kaynaştırma öğrencilerine de uygun materyal hazırlatılabilir. Aynı zamanda üniversitede eğitim fakültelerinde kaynaştırma eğitimiyle ilgili dersler verilip daha donanımlı öğretmenler yetiştirilebilir. Ayrıca medya bu konularda bilinçli reklamlar yapabilir.(AÇEV,TEGEV,HAYDİ KIZLAR OKULA kampanyalarında olduğu gibi.)

Okul müdürleri kaynaştırma eğitimi konusunda öğretmenlerin eğitim alması

gerektiğini ifade ederek, kaynaştırma eğitiminde karşılaştıkları sorunlara çözüm önerisi getirmişlerdir.

4.2.5. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Genel Olarak Karşılaştıkları Sorunlar

Şekil 6. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Genel Olarak Karşılaştıkları Sorunlar

Rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi ile ilgili genel olarak karşılaştıkları sorunlar Şekil 6’da görüldüğü gibi: öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar, okulların fiziki şartları, akranların ve velilerin bilinçsiz oluşu, akranların kaynaştırma öğrencilerini kabul etmemeleri başlıkları altında incelenmiştir.

Kaynaştırma eğitimi ile ilgili rehber öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar şunlardır:

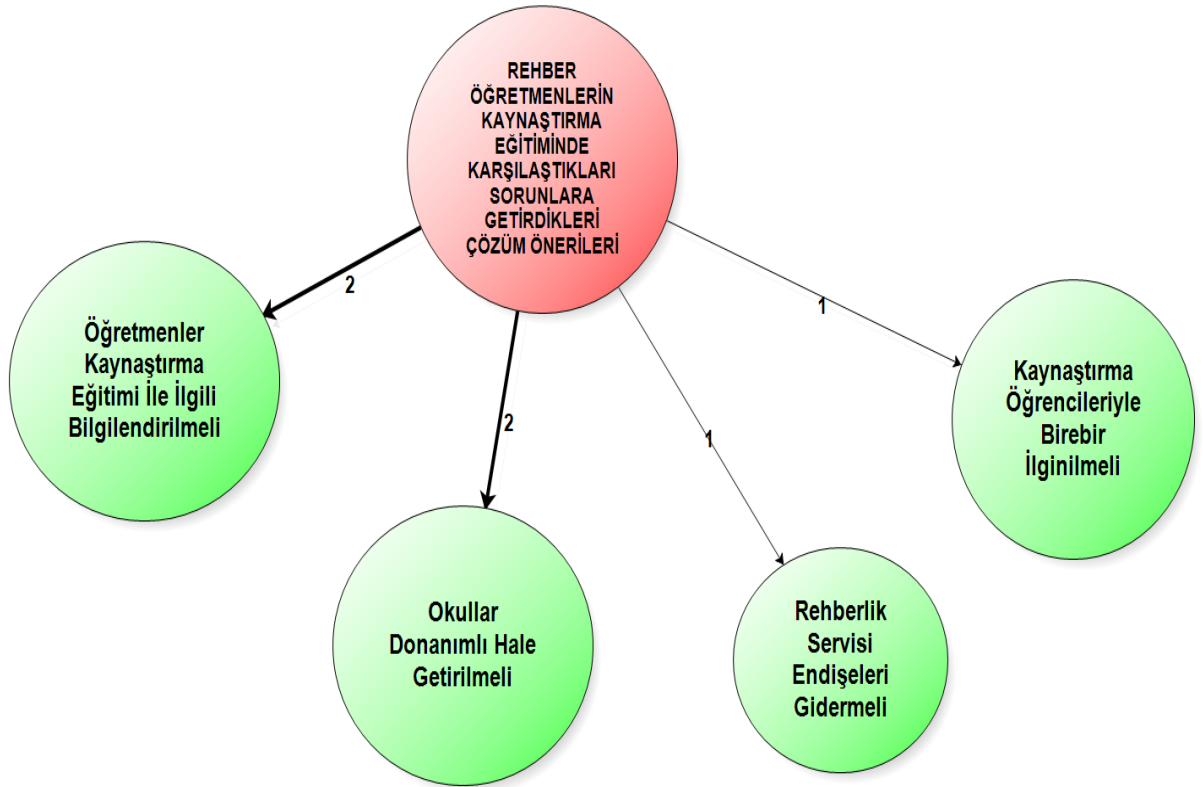
Öğretmenlerin yeterli bilgiye sahip olamaması başlığı ile ilgili R11’in görüşü:

“Okullarda özel gereksinimli olan çocuklara yönelik kaynak oda özel eğitim sınıfı gibi destek ünitelerinin yetersizliği veya yokluğu,

Öğretmenlerimizin kaynaştırma eğitimine yönelik davranışsal ve uygulamaya yönelik eğitim süreçlerinden geçmemesi kaynaştırma eğitimi ile ilgili yeterli bilgiye sahip olamamaları gibi faktörler kaynaştırmanın başarıya ulaşmasında eksiklik olarak görülmektedir”

Rehber öğretmenlerin çoğu kaynaştırma eğitimi ile ilgili genel olarak karşılaşılan sorunlar ile ilgili olarak öğretmenlerin, kaynaştırma eğitimi hakkında gerekli bilgiye sahip olmadıklarını belirtmişlerdir.

4.2.6. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Karşılaştıkları Sorunlara Getirdikleri Çözüm Önerileri

Şekil 7. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlara Getirdikleri Çözüm Önerileri

Şekil 7’de görüldüğü gibi rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitiminde karşılaştıkları sorunlara getirdikleri çözüm önerileri: öğretmenler kaynaştırma eğitimi

ile ilgili bilgilendirilmeli, okullar donanımlı hale getirilmeli, rehberlik servisi endişeleri gidermeli, kaynaştırma öğrencisiyle birebir ilgilenilmeli başlıkları altında yukarıdaki şekilde görüldüğü gibi belirtilmiştir.

Kaynaştırma eğitimi ile ilgili rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitiminde karşılaştıkları sorunlara getirdikleri çözüm önerileri şunlardır:

Öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi hakkında bilgilendirilmesi ile ilgili olarak R4'ün görüşü:

“Çocuğun sınıfa kabulü, arkadaşları tarafından kabulü, öğretmenin (sınıf öğretmeni) kaynaştırma öğrencileriyle ilgilenmeleri noktasında sorunlar olduğunu düşünüyorum. Bu konuda öğretmenlere gerekli bilgilendirilmelerin yapılması lazım.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi rehber öğretmenlerin büyük çoğunluğu kaynaştırma eğitiminde karşılaştıkları sorunlara çözüm önerisi olarak, öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi konusunda bilgilendirilmesi ve okulların donanımlı hale getirilmesi üzerinde durmuşlardır.

4.3. Sınıf Öğretmenlerinin, Okul Müdürlerinin ve Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi Konusundaki Yeterlilikleri

Sınıf öğretmenlerinin, okul müdürlerinin ve rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi konusundaki yeterlilikleri ile ilgili bulgular Şekil 8, Şekil 9 ve Şekil 10'da gösterilmiştir.

4.3.1. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Konusundaki Yeterlilikleri

Şekil 8. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Konusundaki Yeterlilikler

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi konusundaki yeterlilikleri: kaynaştırma eğitimi konusunda yeterli görülme sebepleri ve kaynaştırma eğitimi konusunda kendimi yeterli görüyorum başlıkları altında toplanarak Şekil 8’de görüldüğü gibi gruplandırılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırmayla ilgili yeterli eğitim almamaları konusunda S47 ve S23'ün görüşü:

S47'nin görüşü: *“Görmüyorum. Yeterli eğitimi hiç almadım uygulamalı eğitim olanakları ile sorun giderilebilir bir nebze de olsa. Seminerler her sene gerekiyorsa verilmelidir.”*

S23'ün görüşü: *“Kendimi yeterli görmüyorum. Bu konuda bir eğitim almadım. Örneğin; kaynaştırma öğrencim “ H. K” bir gün ona hiç ders yaptıramadım. Sebebi ise bu gün babam beni dövdü diyerek hiç ders yapmadı ve yaptıramadım. Bu konuda sadece öğretmen değil aile de belli bir eğitimden geçmelidir. Çocuğa nasıl davranması gerektiğinin bilincinde olunmalıdır.*

Tecrübe eksikliğinden kaynaklanan yetersizlikler ile ilgili olarak S69'un görüşü:

“Yeterli görmüyorum. Yukarıda da belirttiğim gibi lisans dönemimde bu konuyla ilgili herhangi bir eğitim almadım. Ve aynı zamanda meslek hayatımda hiç kaynaştırma öğrencim olmadı. Tecrübem de yok. Bu sebeplerden dolayı kaynaştırma eğitimi konusunda kendimi yeterli görmüyorum.”

Sınıf öğretmenlerinin kendilerini yeterli görmemeleri konusunda, evraklar hakkında yeterli bilgileri olamaması ile ilgili S74'ün görüşü:

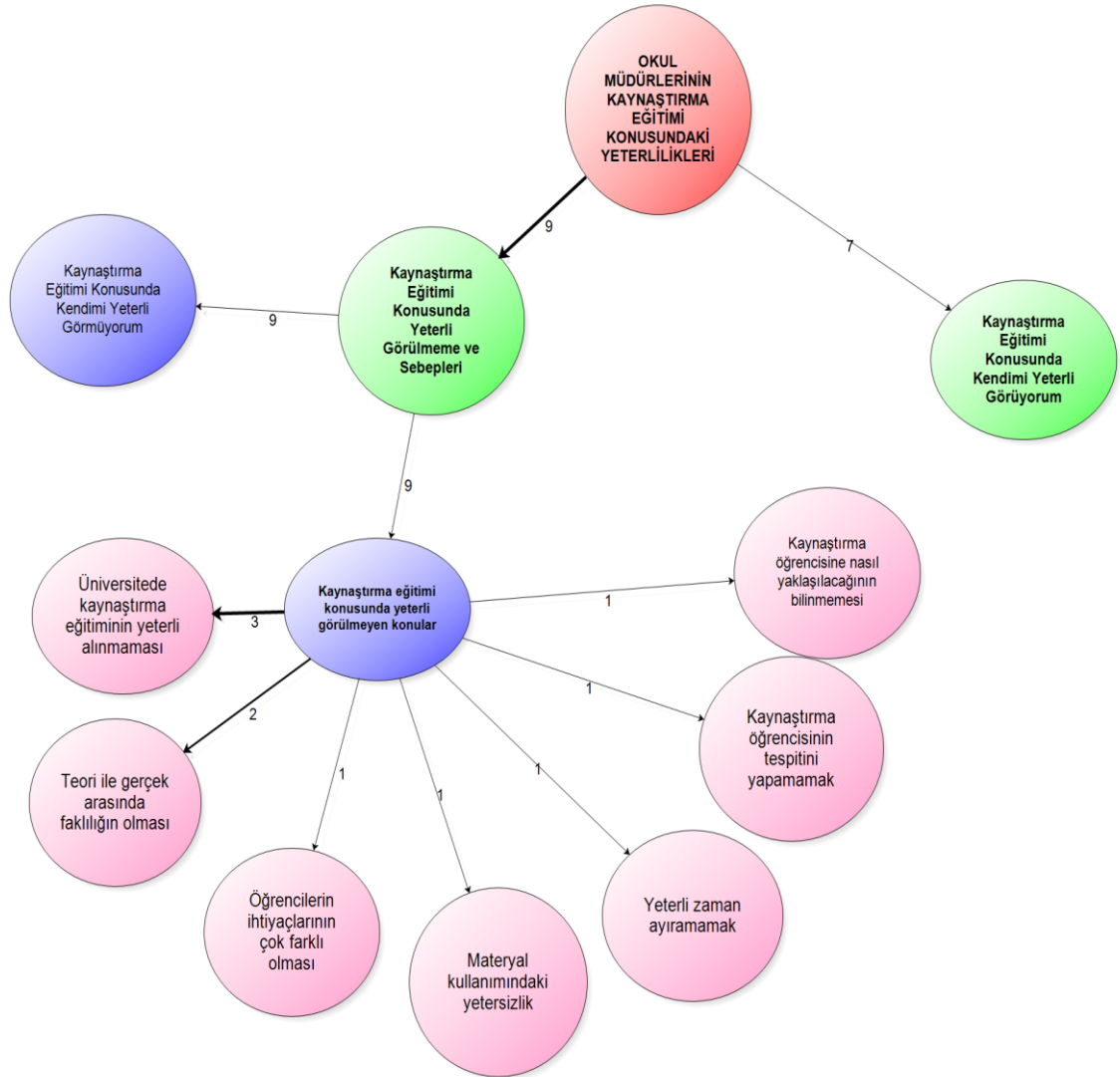
“ Hayır, yeterli görmüyorum. Kaynaştırma öğrencileriyle hangi etkinlikleri ne kadar süreyle uygulamam gerektiğini bilmiyorum. Ayrıca eğitimlerinin takibi için doldurulması gereken formlarla da ilgili yeterli bilgiye sahip değilim.”

Sınıf öğretmenlerinin, kaynaştırma eğitimi konusunda kendisini yeterli gördüğünü ifade eden S3'ün görüşü:

“Kendimi yeterli görüyorum. Edindiğim tecrübelerden dolayı bunu söyleyebiliyorum. Fakat göreve yeni başlayan arkadaşlar öğrencilere nasıl davranılacağını bilmeyebilirler.”

Sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu kaynaştırma eğitimi konusunda kendilerini yeterli görmediklerini ifade etmişlerdir. Kendilerini yeterli görmemelerinin sebebi olarak ise kaynaştırma eğitimi ile ilgili yeterli eğitimi almamalarından kaynaklı olduğunu belirtmişlerdir.

4.3.2. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi Konusundaki Yeterlilikleri

Şekil 9. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi Konusundaki Yeterlilikleri

Şekil 9’da görüldüğü okul müdürlerinin kaynaştırma eğitimi konusundaki yeterlilikleri: kaynaştırma eğitimi konusunda yeterli görülme sebepleri ve kaynaştırma eğitimi konusunda kendimi yeterli görüyorum şeklinde toplanarak gruplandırılmıştır.

Okul müdürlerinin kaynaştırma eğitiminde teori ile gerçek arasında farklılığın olması konusu ile ilgili olarak M13 ve M14 ün görüşü:

M13’ün görüşü: “Yeterli görmüyorum çünkü gerçek hayat teoriyle kazanılmıyor. Gerçek hayatla, kitaplardan öğrenmek çok farklı. Biz tam anlamıyla öğretmen olarak bile mezun olmuyoruz. Öğretmenliği atandığımız yerde öğreniyoruz yaşayarak.”

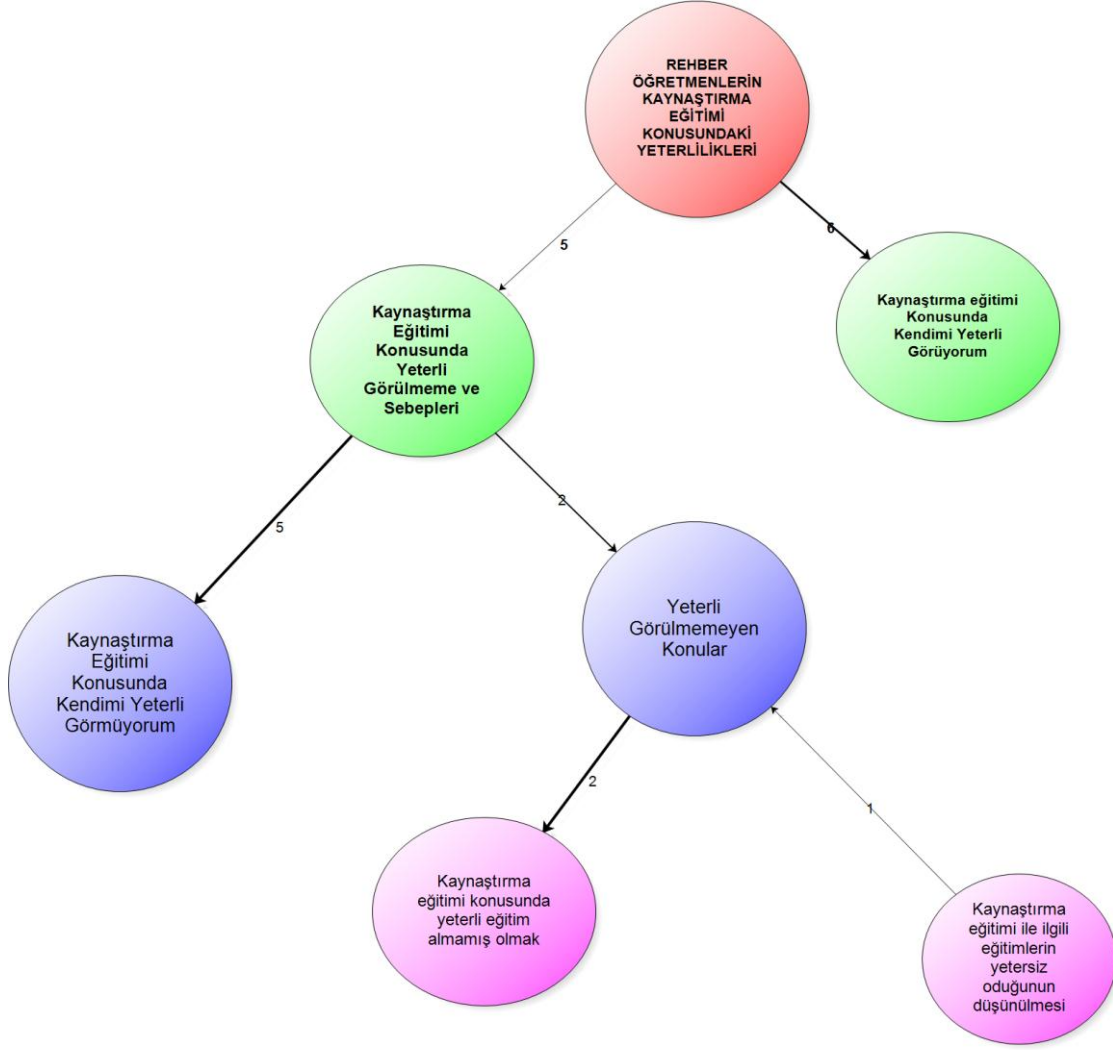
M14'ün görüşü: *“Görmüyorum. Neden? Çünkü bir kaynaştırma öğrencisiyle karşılaşmadım. Her ne kadar belirli bir bilgiye sahip olduğumu düşünsem de bunların sadece teorikte ve yeterli düzeyde olduğunu düşünmüyorum.”*

Kaynaştırma eğitimi ile ilgili okul müdürlerinin kendilerini yeterli görmemeleri başlığı altında, kaynaştırma öğrencisinin tespitinin yapılamaması ile ilgili olarak M1'in görüşü:

“Yeterli görmüyorum. Materyal kullanımı ve özrüün tanınması, bilgi eksikliği hususlarında yeterli değilim.”

Yukarıda şekil 9.'da görüldüğü gibi okul müdürlerinin kaynaştırma konusundaki yeterlilikleri incelendiğinde okul müdürlerinin çoğu kendisini kaynaştırma eğitimi konusunda yeterli görmediklerini ifade etmişlerdir. Kendilerini yeterli görmemelerinin sebebi olarak da üniversitede kaynaştırma eğitiminin yeterli alınmaması olduğunu belirtmişlerdir.

4.3.3. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi Konusundaki Yeterlilikleri

Şekil 10. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi Konusundaki Yeterlilikleri

Şekil 10’da görüldüğü gibi rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi konusundaki yeterlilikleri: kaynaştırma eğitimi konusunda yeterli görülmemeye sebepleri ve kaynaştırma eğitimi konusunda kendimi yeterli görüyorum şeklinde gruplandırılmıştır.

Kendimi kaynaştırma eğitimi konusunda yeterli görmüyorum başlığı ile ilgili olarak R10’un görüşü:

“Yeterli görmüyorum. Özel eğitim ve kaynaştırma eğitimleri hakkında yerel ve ulusal düzeyde düzenlenen eğitimler yetersiz. Düzenlenen eğitimlerden yararlanmamız imkânsız zamanlarda düzenlenmektedir.”

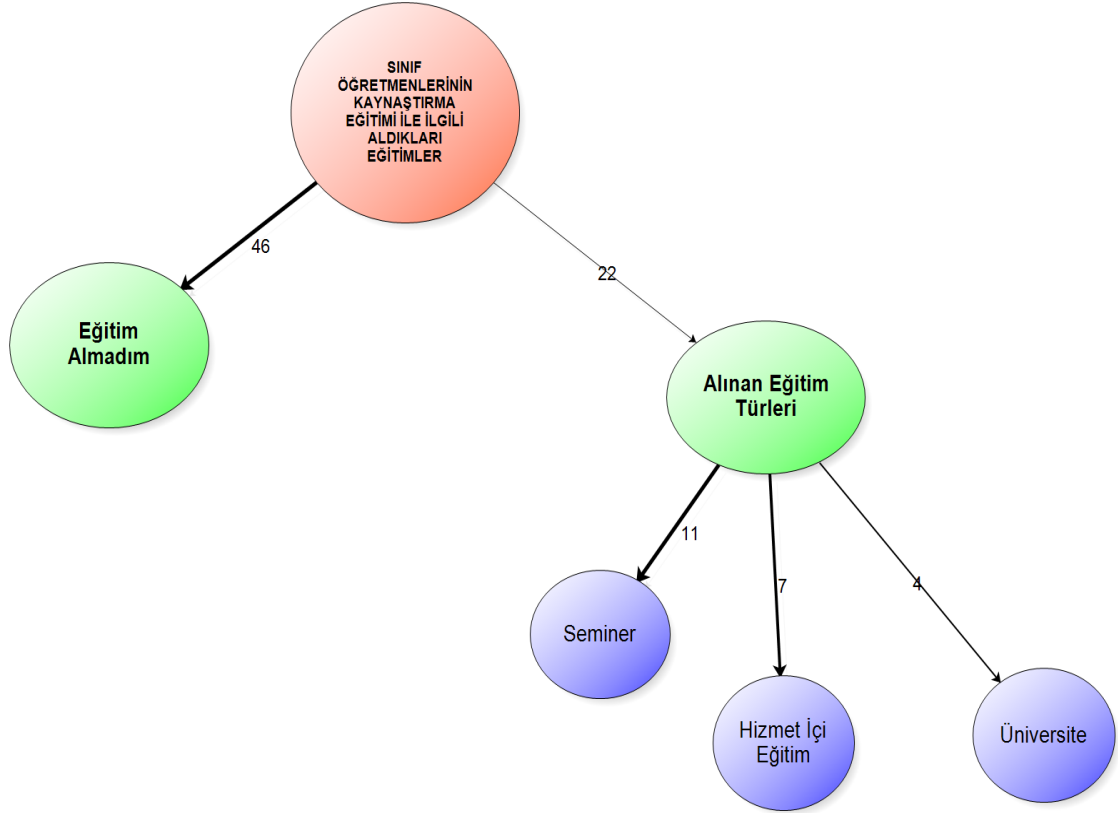
Rehber öğretmenlerin kaynaştırma konusundaki yeterlilikleri incelendiğinde öğretmenlerin yarısından fazlası kendilerini yeterli gördüğünü yarısına yakını da

kendilerini yeterli görmediklerini bildirmişlerdir. Kendilerini yeterli görmeme sebebi olarak da kaynaştırma eğitimi ile ilgili yeterli eğitimi almadıklarından kaynaklı olduğunu ifade etmişlerdir.

4.4. Sınıf Öğretmenlerinin, Okul Müdürlerinin ve Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Aldıkları Eğitimler

Sınıf öğretmenlerinin, okul müdürlerinin ve rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi ile ilgili aldıkları eğitimler ile ilgili bulgular Şekil 11, Şekil 12 ve Şekil 13’de verilmiştir.

4.4.1. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Aldıkları Eğitimler

Şekil 11. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Aldıkları Eğitimler

Şekil 11’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi ile ilgili aldıkları eğitimler: eğitim aldım ve alınan eğitim türleri başlıkları altında gruplandırılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi ile aldıkları eğitimlerle ilgili olarak, eğitim almadım başlığı ile ilgili S23’ün görüşü:

“Hayır almadım. Ama ben eğitimin temelini sevgi olduğuna inanıyorum. Sevgi ile bir insanın yapamayacağı hiçbir şey yoktur. Affedersiniz hayvanlar bile sevgi ile nasıl eğitildiğini görüyoruz. Ben öğrencimi çok sevdim. Hiç hırpalamadım. Onun bana alışmasını sağladım mesela “ Nisa saçlarımı tara.” “ellerim çok üşüdü, biraz ısıt.” gibi. Sonradan ben sevdiğim için bütün sınıfın sevmesini sağladım.”

Sınıf öğretmenlerinin seminer alma durumu ile ilgili S24 ve S29’un görüşü:

S24’ün görüşü: *“Özel eğitime muhtaç çocuklara hizmet için açılan “özel eğitim semineri” aldım. Özel eğitim sınıfında çalışabilmek için sertifika verilen seminere-kursa katıldım.”*

S29'un görüşü: “alt özel eğitim öğretmenliği kursu” (1994)

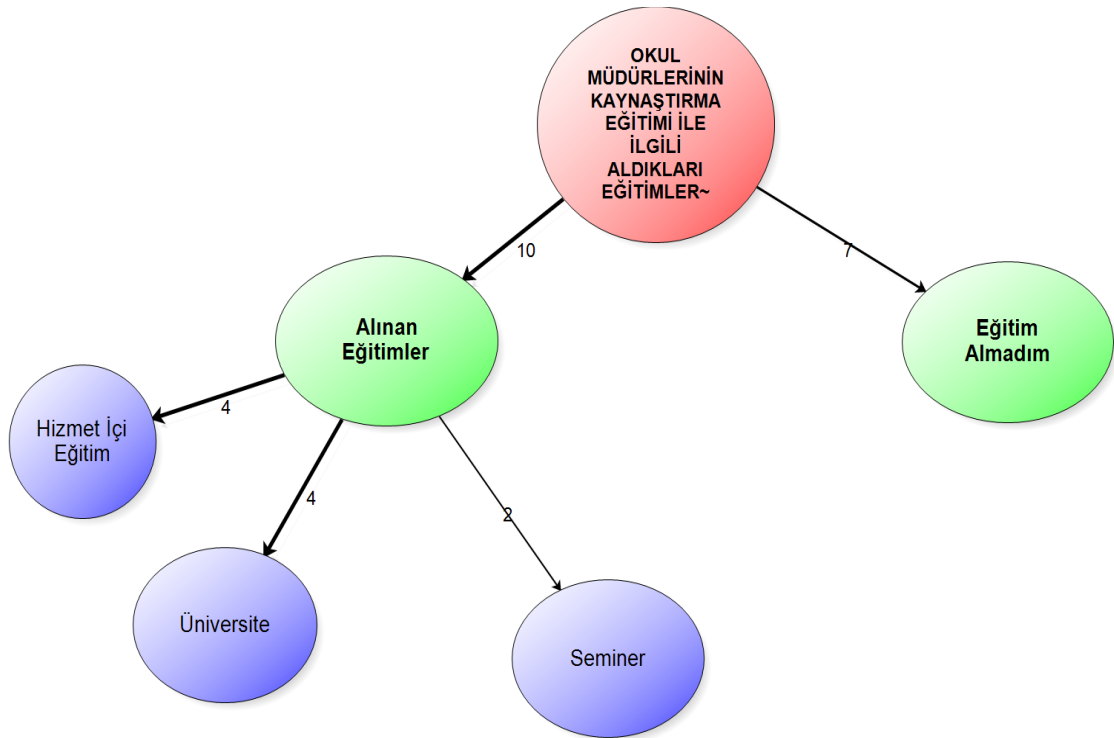
“zihinsel engelliler eğitimi kursu” (2006)

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi ile ilgili aldıkları eğitimler başlığı altında, hizmet içi eğitim ile ilgili olarak S34'ün görüşü:

“5 gün süreli hizmet içi eğitim sonucu (2003 yılında) bir sertifika almıştık.”

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi ile ilgili aldıkları eğitim açısından incelendiğinde büyük çoğunluğu eğitim almadıklarını belirtmiştir.

4.4.2. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Aldıkları Eğitimler

Şekil 12. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Aldıkları Eğitimler

Şekil 12’de görüldüğü gibi okul müdürlerinin kaynaştırma eğitimi ile ilgili aldıkları eğitimler: eğitim aldım ve alınan eğitim türleri şeklinde iki ana başlık altında gruplandırılmıştır.

Kaynaştırma eğitiminde okul müdürlerinin aldıkları eğitimlerden hizmet içi eğitim ile ilgili M17’nin görüşü:

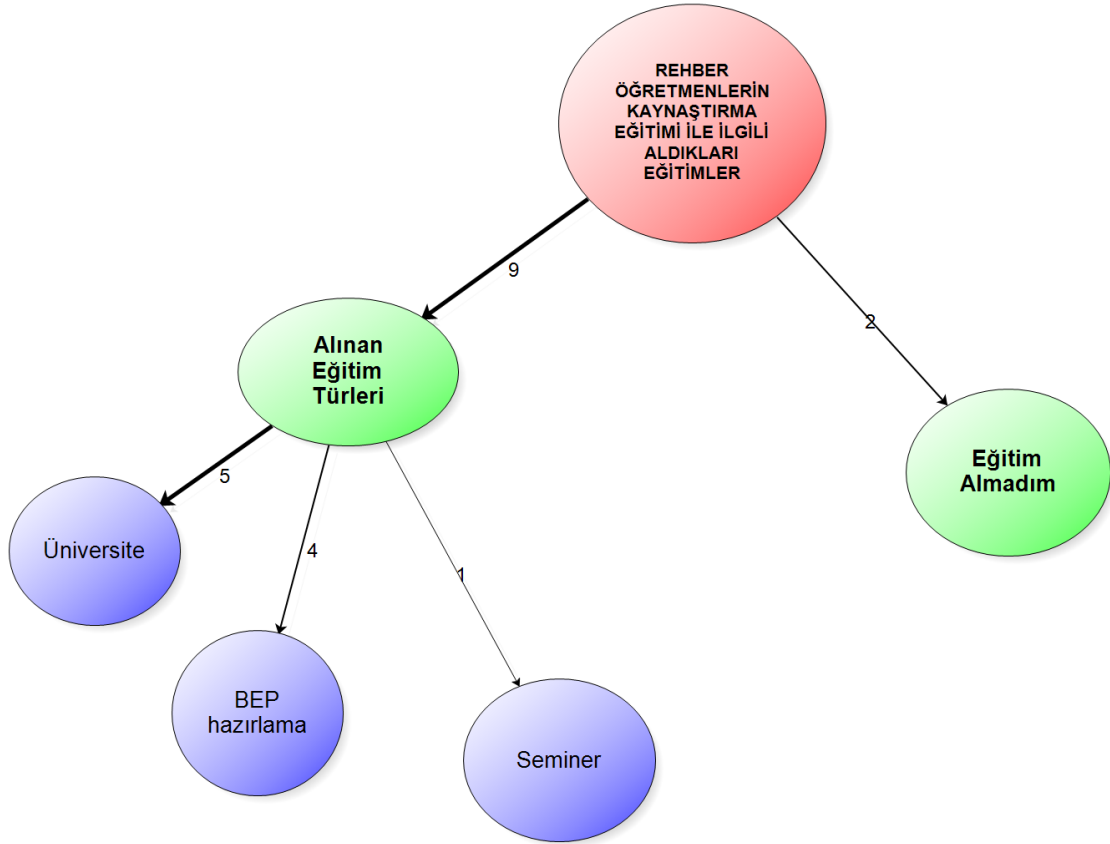
“Daha önce 1 ay süren hizmet içi eğitim aldım. Aksaray Hizmet içi Eğitim Enstitüsünde “Zihinsel Engelliler Sertifika Kursu” adlı kursa katıldım.”

Okul müdürlerinin kaynaştırma eğitimi ile ilgili aldıkları eğitimler başlığı altında eğitim almadığını ifade eden M4'ün görüşü

“Hayır, herhangi bir eğitim almadım.”

Okul müdürleri kaynaştırma eğitimi ile ilgili aldıkları eğitimler açısından incelendiğinde alınan eğitim türleri olarak en fazla hizmet içi ve üniversitede aldıkları eğitim olduğu görülmüştür.

4.4.3. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Aldıkları Eğitimler

Şekil 13. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Aldıkları Eğitimler

Şekil 13’de görüldüğü gibi rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi ile ilgili aldıkları eğitimler: eğitim aldım ve alınan eğitim türleri olarak 2 ana başlık altında gruplandırılmıştır.

Rehber öğretmenlerin aldıkları eğitimler incelendiğinde BEP hazırlama ile ilgili R3’ün görüşü:

“Aldım. Bireyselleştirilmiş eğitim programı kaynaştırma öğrencilerine ilişkin yıllık plan hazırlama uygulama vs.”

Rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi ile ilgili aldıkları eğitimler başlığı altında eğitim almadığını ifade eden R7'nin görüşü:

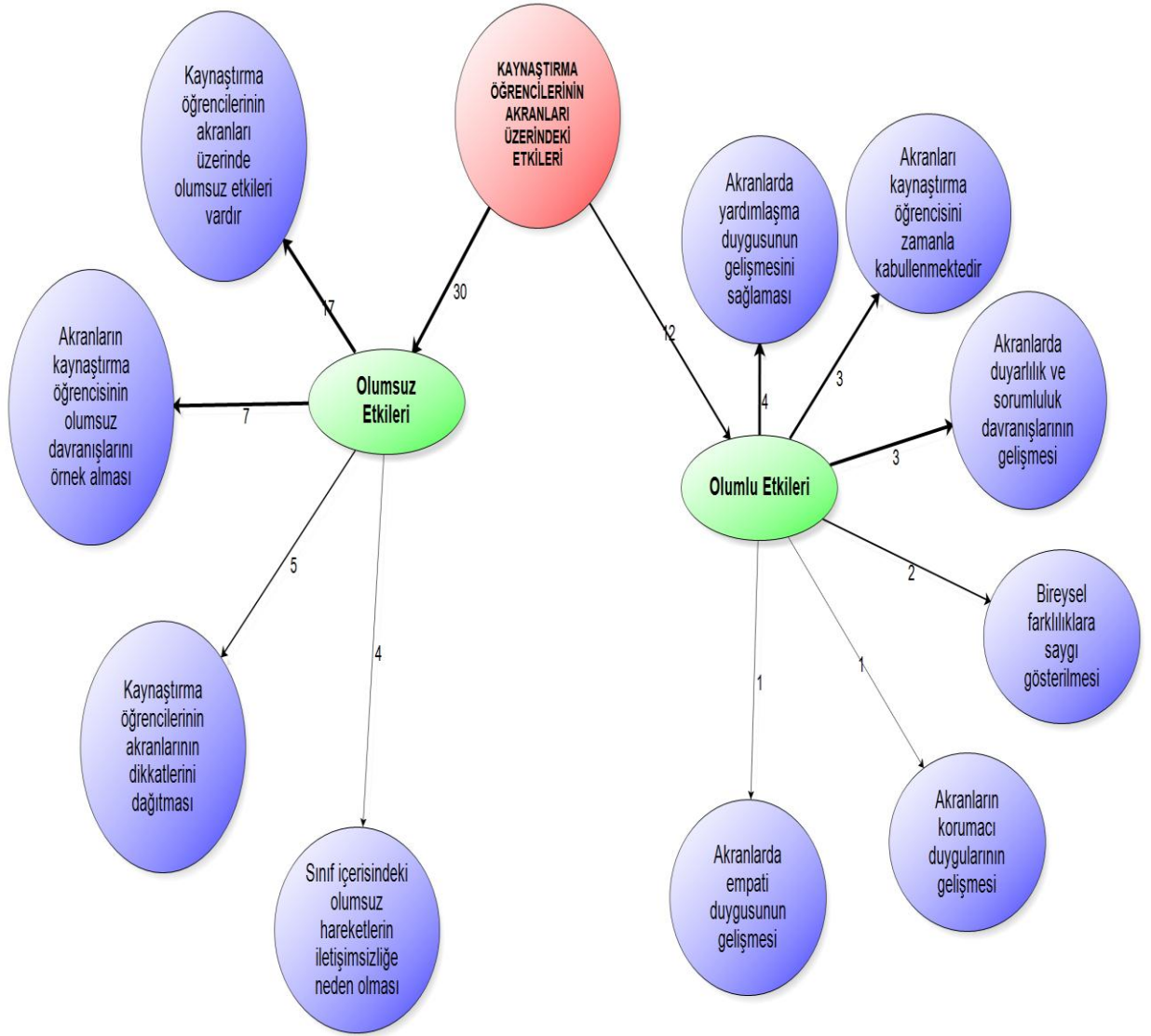
“Hayır. Herhangi bir seminer veya hizmet içi eğitim vb. almadım.”

Rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi ile ilgili aldıkları eğitim açısından incelendiğinde büyük çoğunluğu eğitim aldıklarını belirtmiştir.

4.5. Sınıf Öğretmenlerinin, Okul Müdürlerinin ve Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Öğrencilerinin Akranları Üzerindeki Etkileri İle İlgili Görüşleri

Sınıf öğretmenlerinin, okul müdürlerinin ve rehber öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerinin akranları üzerindeki etkileri ile ilgili görüşleri ile ilgili bulgular Şekil 14, Şekil 15 ve Şekil 16'da verilmiştir.

4.5.1. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerinin Akranları Üzerindeki Etkileri İle İlgili Görüşleri

Şekil 14. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerinin Akranları Üzerindeki Etkileri İle İlgili Görüşleri

Şekil 14’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerinin, akranları üzerinde olumsuz etkileri ve olumlu etkileri başlıkları altında toplanarak gruplandırılmıştır.

Kaynaştırma öğrencilerinin, akranları üzerindeki olumsuz etkileri ile ilgili olarak, akranların kaynaştırma öğrencisinin olumsuz davranışlarını örnek alması ile ilgili S4’ün görüşü:

“Etkileri genelde olumsuz oluyor. Ders içerisinde genelde olumsuz davranışlar sergilediklerinden öteki öğrenciler de zamanla onların davranışlarını sergiliyorlar. (dersi dinlememe, izinsiz konuşma vb.)”

Kaynaştırma öğrencilerinin, akranlarının dikkatlerini dağıtması başlığı ile ilgili olarak S48’in görüşü:

“Olumsuz bazı davranışları normal öğrencilere de örnek davranış teşkil ediyor. Akranlar, sınıf içi kaynaştırma öğrencilerine gösterilen toleransın kendilerine de gösterilmesini istiyorlar. Kaynaştırma öğrencisinin davranışları akranlarının dikkatlerini dağıtıyor. Bu yüzden kesinlikle olumsuz etkileri vardır.”

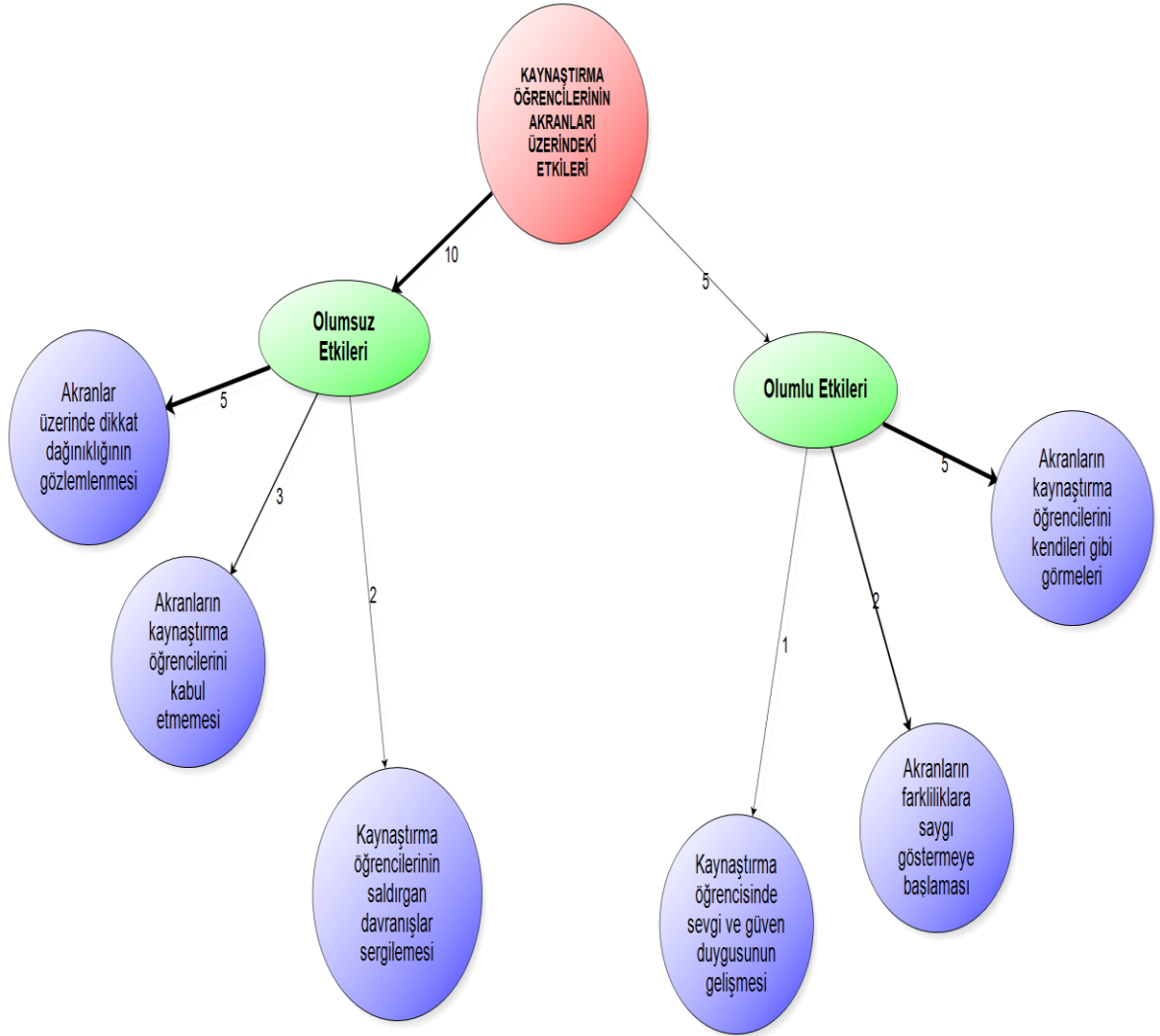
Kaynaştırma öğrencilerinin akranları üzerinde, yardımlaşma duygusunun gelişmesini sağlaması ile ilgili olarak S58’in görüşü

“Normal öğrenciler kaynaştırma öğrencileri arkadaşlarından çok, yardıma muhtaç bireyler olarak görüyorlar ve bu çocuklarda yardımlaşma duygusunu oluşturuyor.”

Kaynaştırma öğrencilerinin akranları üzerinde, duyarlılık ve sorumluluk duygusunu geliştirmesi ile S50’nin görüşü:

“Bir sıkıntı yaşamadık. (öğrenciden öğrenciye değişir diye düşünüyorum.) öğrencilerin yaşantılarındaki ilişkilerinde daha duyarlı ve özenli davranmalarını sağladığını gözlemliyorum .”

4.5.2. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Öğrencilerinin Akranları Üzerindeki Etkileri İle İlgili Görüşleri

Şekil 15 Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Öğrencilerinin Akranları Üzerindeki Etkileri İle İlgili Görüşleri

Şekil 15’de görüldüğü gibi okul müdürlerinin kaynaştırma öğrencilerinin akranları üzerindeki, etkileri olumsuz etkileri ve olumlu etkileri başlıkları altında toplanarak gruplandırılmıştır.

Kaynaştırma öğrencilerinin, akranları üzerinde dikkat dağınıklığı yaratması ile ilgili olarak M1’in görüşü:

“Dikkatlerini zaman zaman dağıtıyorlar.”

Kaynaştırma öğrencisinin saldırgan davranışlar sergilemesi ile ilgili M3'ün görüşü:

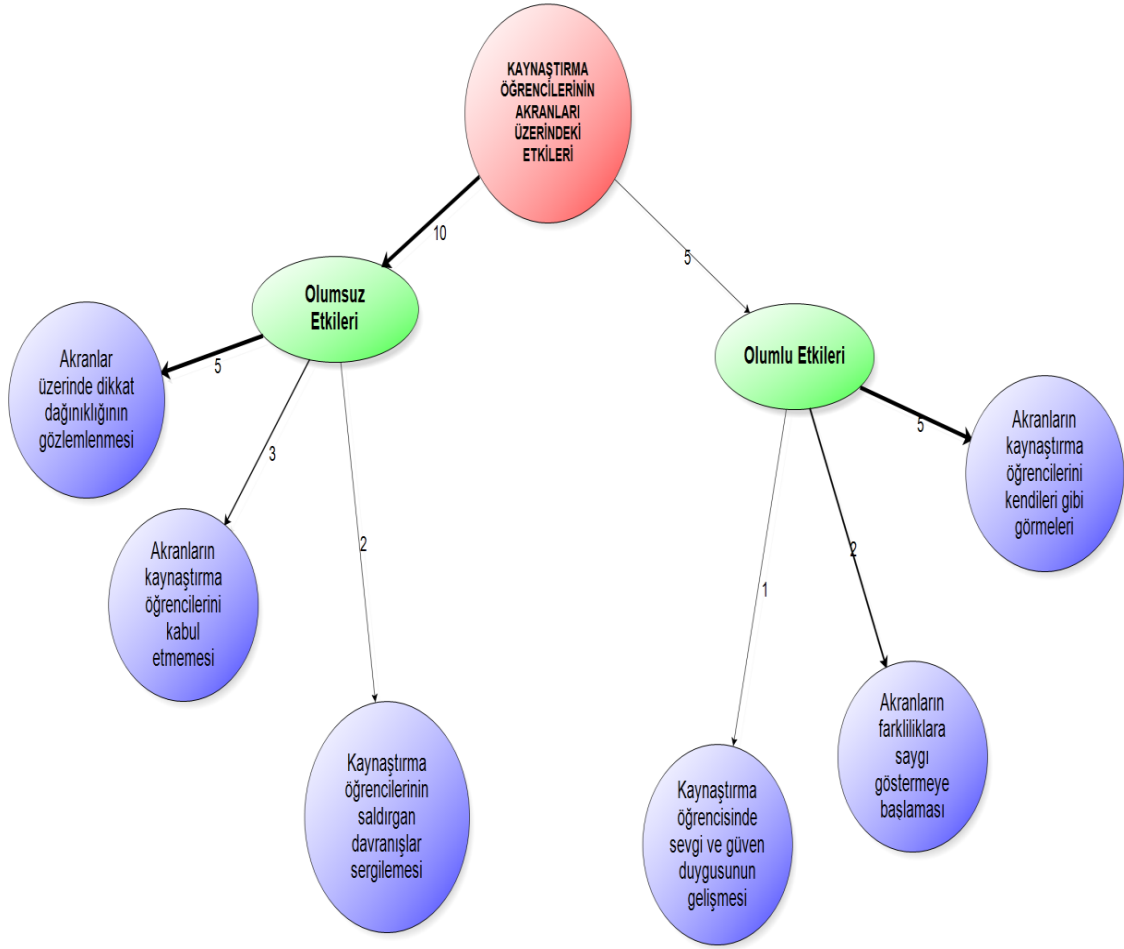
“Olumsuz etkileri vardır. Tam zamanlı olduğu zaman sıkıntılar daha da artmaktadır. Saldırgan davranışlar sergileyebilmektedirler.”

Akranların, kaynaştırma öğrencilerini kendileri gibi görmeleri başlığı ile ilgili olarak M17'nin görüşü:

“Eğer özellikleri iyice irdelenmiş, kaynaştırma öğrencisi olmasına karar verilmiş, uygun bir sınıfa yerleştirilmişse bir kaynaştırma öğrencisi, iki türlü etki söz konusu olur. Birincisi kaynaştırma öğrencisinin çocuklara etkisi ki bu çok olumlu bir etkidir. Çocuklar kaynaştırma eğitimi alan çocuğun kendilerinden farksız olduğunun farkına varırlar. Daha önce varsa olumsuz düşünceleri bu kaybolur. Onunla oynamaya istekli hale gelirler. (Nitekim kimi çocuklar mahallede böyle çocuklar ile oynamaktan korkarlar veya alışıktırlar için istemezler). Onlara yardım etmekten zevk almaya başlarlar. Ben sınıfta bunu gördüm. Daha çok toplumsal hayatta olumlu etkileri söz konusu olmaktadır. İkincisi ise çocukların kaynaştırma öğrencisine etkilerinden bahsetmeliyim. Bu da kaynaştırma öğrencisi açısından duygusal bir bağ kurulması ile anlam kazanmaktadır. Çünkü kaynaştırma öğrencisi hayatının bazı kesitlerinde mutlaka kendisi ile oynamak istemeyen, uzak durmaya çalışan çocuklar ile karşılaşmaktadır. Bu onu derinden üzmektedir. Okul ile bunu aşmaya çalışır. Öğretmenin de yardımcıyla öğrenciler ve kaynaştırma öğrencisi arasında olumlu bağlar oluşturulmaya başlayınca kaynaştırma öğrencisi de kendisindeki o duyguları unuttur ve onlar gibi olduğunu kabul etmeye başlar. Bu da sınıfta çok güzel olumlu duygular yaratır ki bunu görmek çok güzel.”

Okul müdürlerinin çoğu, kaynaştırma öğrencilerinin akranları üzerindeki etkilerinin olumsuz olduğunu ifade etmişlerdir.

4.5.3. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Öğrencilerinin Akranları Üzerindeki Etkileri İle İlgili Görüşleri

Şekil 16. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Öğrencilerinin Akranları Üzerindeki Etkileri İle İlgili Görüşleri

Şekil 16’da görüldüğü gibi rehber öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerinin akranları üzerindeki etkileri, olumlu etkileri ve olumlu etkileri başlıkları altında toplanarak gruplandırılmıştır.

Öğrencilerin birbirleriyle etkileşim içinde olması ile ilgili olarak R8’in görüşü:

“Öğrenciler bir birleri ile etkileşim içerisine giriyor. Kaynaştırma uygulamasına ilişkin en güzel ve belki de en ilginç sonuç, özel gereksinimli olmayan öğrencilerin kaynaştırma öğrencilerini çok güzel kabullenmiş olmaları. Zaten kaynaştırmanın hedeflerinden birinin de özel gereksinimli öğrencilere normal gelişim gösteren akranlarıyla etkileşim kurma ve onlar tarafından sosyal kabul görmesidir. Ve bu

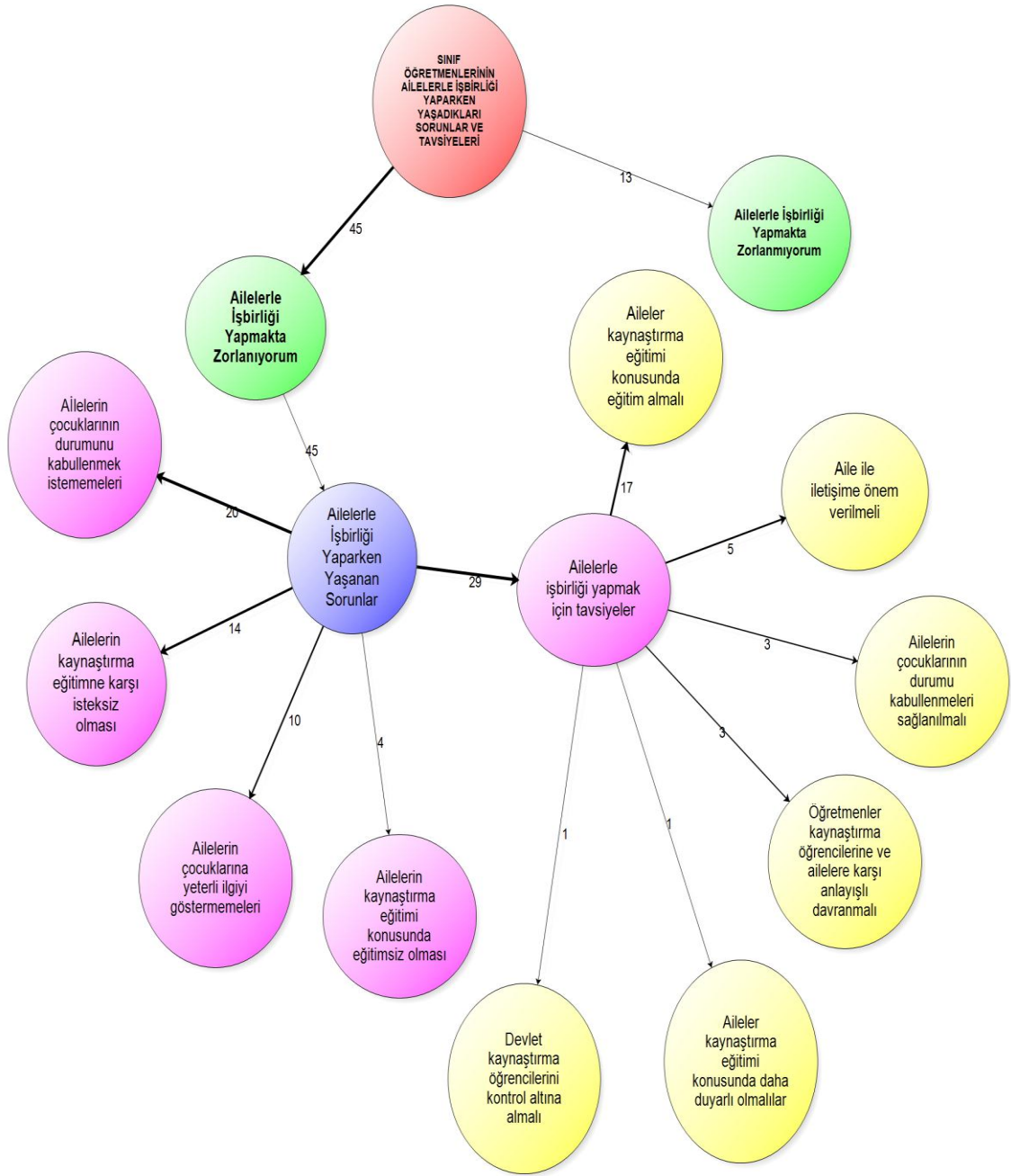
fırsatın verildiği çocuklar için öğretmenlerin normal gelişim gösteren öğrencileri bu fikre alıştırmalıdır. Çocukların öğrendiklerinin önemli bir bölümünü öğrenci- öğrenci etkileşimi yoluyla gerçekleştirmektedir.”

Rehber öğretmenler, kaynaştırma öğrencilerinin akranları üzerindeki etkileri ile ilgili olarak öğrencilerin birbirleri ile etkileşim kurması açısından öğretmenlerin çoğu olumlu görüş bildirişlerdir.

4.6. Sınıf Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin ve Rehber Öğretmenlerin Ailelerle İşbirliği Yaparken Yaşadıkları Sorunlar ve Tavsiyeleri

Sınıf öğretmenlerinin okul müdürlerinin ve rehber öğretmenlerin ailelerle işbirliği yaparken yaşadıkları sorunlar ve tavsiyeleri Şekil 17, Şekil 18 ve Şekil 19’da verilmiştir.

4.6.1. Sınıf Öğretmenlerinin Ailelerle İşbirliği Yaparken Yaşadıkları Sorunlar ve Tavsiyeleri

Şekil 17. Sınıf Öğretmenlerinin Ailelerle İşbirliği Yaparken Yaşadıkları Sorunlar ve Tavsiyeleri

Şekil 17’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin ailelerle işbirliği yaparken yaşadıkları sorunlar ve tavsiyeler, ailelerle işbirliği yapmakta zorlanıyorum ve ailelerle işbirliği yapmakta zorlanmıyorum başlıkları altında toplanmıştır.

Sınıf öğretmenleri ailelerle işbirliği yaparken yaşadıkları sorunlardan biri olarak, ailelerin çocuklarının durumunu kabullenmek istemediklerini belirtmişlerdir. Bu konu ile ilgili S54 ve S72'nin görüşü:

S54'ün görüşü: *“Velilerimiz bilinçsiz olduklarından; bu durumu kabullenmek istemiyor ve bu konuda çalışmayı kabul etmiyor, bizim çocuğumuz deli değil vs. diyor.”*

S72'nin görüşü: *“Ailelerle hatta bazen okul yönetimiyle bile bu konuda iş birliği yapmakta zorlanıyoruz yönetim öğrencinin ruhsal durumuyla yakından ilgilenemiyor aile çocuğunun durumunu kabullenmekte zorlanıyor ve hatta kabullenmeyen velilerimiz var dolayısıyla işiniz iki kat zorlaşıyor.”*

Sınıf öğretmenlerinin ailelerle işbirliği yaparken yaşadıkları sorunlardan, ailelerin çocuklarına yeterli ilgiyi göstermemeleri başlığı ile ilgili S11 ve S20'nin görüşü:

S11'in görüşü: *“Ailelerle işbirliği yapmakta zorlanıyorum. Çünkü aile çocuğa karşı tamamen ilgisiz davranıyor yeterli ilgiyi göstermiyor. Okulda yapılan çalışmalar dışında evde ilgilenmediği için çocukta istenen gelişme olmuyor. Aile öğretmen ile iletişim içinde olmalı. Çocuğa zaman ayırıp ev ödevlerine yardımcı olunmalıdır.”*

S20'nin görüşü: *“Bazen... Benim öğrencimin annesi ilkokul mezunu. Baba da öyle. Ben anneye evde böyle yap, çocuğa şunları yaptır, dediğim zaman özellikle “benim migrenim var. Ben yardımcı olamıyorum” diyerek sorumluluklarından kaçıyordu. Babayla diyaloga geçtim. Baba ben çalışıyorum. Eve geldiğim zaman çocuk uyuyor oluyor. Yeteri kadar ilgilenemiyorum diyordu. Tavsiyem bu tür ailelerin akademik olarak bilinçlendirilmesi”.*

Sınıf öğretmenlerinin ailelerle işbirliği yapmak için bulundukları tavsiyelere bağlı olarak, aileler kaynaştırma eğitimi konusunda eğitim alması gerektiği ile ilgili S46 ve S73'ün görüşü:

S46'nın görüşü: *“Zorlanıyoruz. Özellikle evde derslerine karşı ilgisiz ve yetersizler. Ailelere yönelik seminerlere daha çok yer verilmeli. Fakat okulumuzda yapılan aile seminerlerine bile katılımın çok da az olduğunu görüyoruz.”*

S73'ün görüşü: *“Aile çocuğun problemini kabul ediyor fakat çözüm konusunda elinden gelen bir şey olmuyor. Birçok problem öne sürüyor. Ailelere de kaynaştırma eğitimi verilmesi gerektiğini düşünüyorum.”*

Sınıf öğretmenleri kaynaştırma öğrencilerine ve ailelerine karşı anlayışlı

davranmalı başlığı ile ilgili olarak S29'un görüşü:

“Ailelerin kabullenmesi zor olmaktadır. Aile istemiyorsa RAM’a gönderilmemeli, sınıf öğretmeninin inisiyatifinde çocuk eğitilmeli. Bu konuda sınıf öğretmenleri özellikle bu konuyla ilgili eğitim almış sınıf öğretmenleri inisiyatif kullanabilmeli aileye ve çocuğa karşı anlayışlı davranmalı.”

Yapılan araştırmaya göre sınıf öğretmenleri kaynaştırma eğitimi konusunda ailelerle işbirliği yaparken, ailelerin çocuklarının durumunu kabul etmek istemediklerini ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenleri ailelerle işbirliği yapmak için, ailelerin kaynaştırma eğitimi ile ilgili eğitim almaları gerektiğini belirtmişlerdir.

4.6.2. Okul Müdürlerinin Ailelerle İşbirliği Yaparken Yaşadıkları Sorunlar ve Tavsiyeleri

Şekil 18. Okul Müdürlerinin Ailelerle İşbirliği Yaparken Yaşadıkları Sorunlar ve Tavsiyeleri

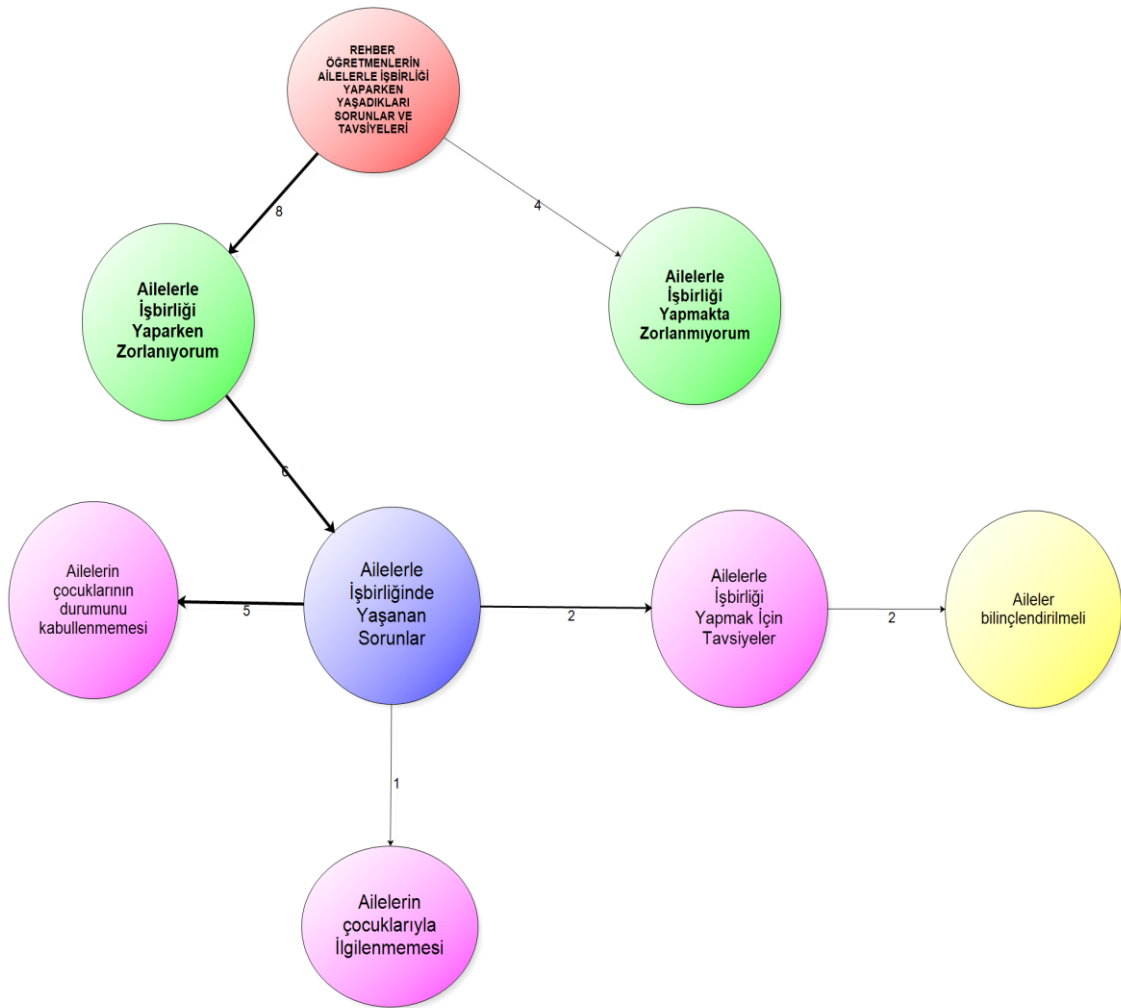
Şekil 18’de görüldüğü gibi okul müdürlerinin ailelerle işbirliği yaparken yaşadıkları sorunlar ve tavsiyeler, ailelerle işbirliği yapmakta zorlanıyorum ve işbirliği yapmakta zorlanmıyorum başlıkları altında gruplandırılmıştır.

Ailelerin çocuğunun durumunu kabullenmek istememeleri başlığı ile ilgili olarak M16'nın görüşü:

“Bilinçli olmayan ve çocuğunun durumunu kabullenmek istemeyen veya ilgisiz ailelerle iş birliği yapmakta zorlanıyorum. Aileyi mümkün olduğu kadar bilinçlendirmeye çalışmak ve desteğini almak gerekiyor.”

Okul müdürlerinin çoğu ailelerle işbirliği yaparken, sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ailelerle yaşanan sorunların en başında, ailelerin çocuğunun durumunu kabul etmemesi gelmektedir. Bu soruna çözüm olarak da ailelerin kaynaştırma eğitimi konusunda bilgilendirilmesi gerektiği üzerinde durmuşlardır.

4.6.3. Rehber Öğretmenlerin Ailelerle İşbirliği Yaparken Yaşadıkları Sorunlar ve Tavsiyeleri

Şekil 19. Rehber Öğretmenlerin Ailelerle İşbirliği Yaparken Yaşadıkları Sorunlar ve Tavsiyeleri

Şekil 19’da görüldüğü gibi rehber öğretmenlerin ailelerle işbirliği yaparken yaşadıkları sorunlar ve tavsiyeler, ailelerle işbirliği yapmakta zorlanıyorum ve işbirliği yapmakta zorlanmıyorum başlıkları altında toplanmıştır.

Ailelerin çocuklarıyla ilgilenmemesi başlığı ile ilgili R6’nın görüşü:

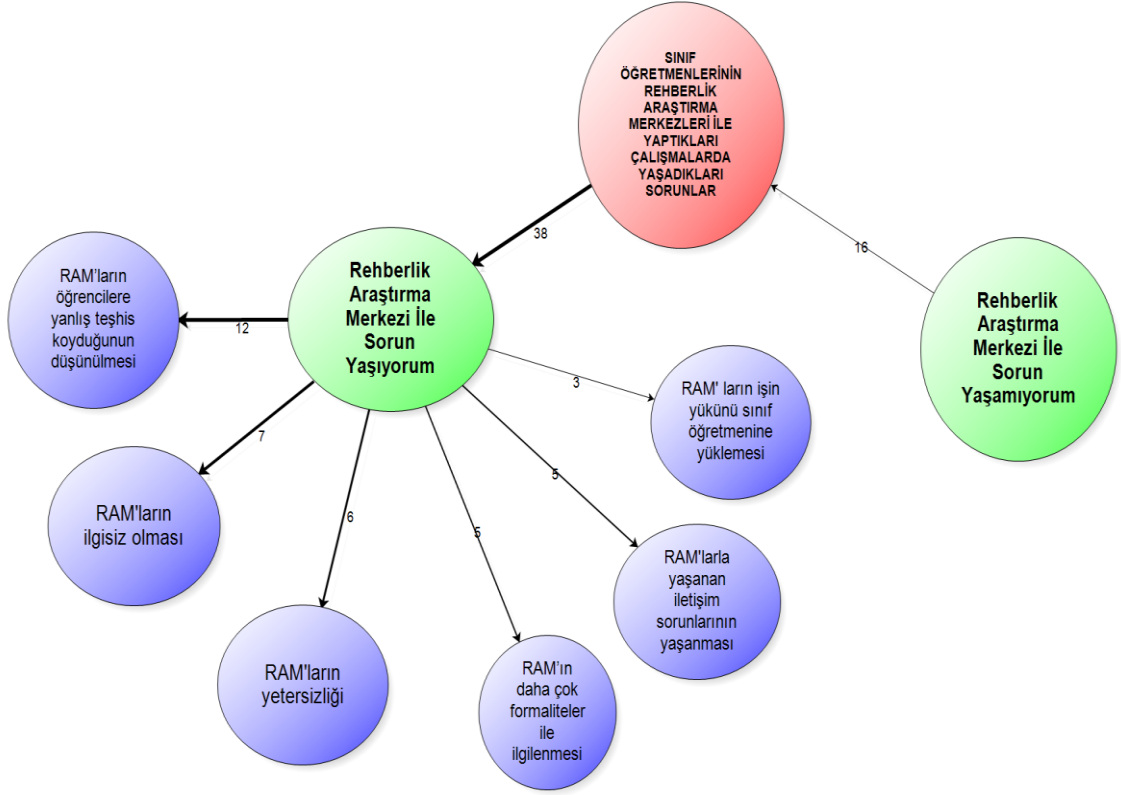
“Zor. Evet. Gerekli düzenlemeler yapılmıyor ev ortamında. Özel eğitim okullarına götürülüyor çocuklar. Gerekli ilgi alaka yok.”

Rehber öğretmenlerin ailelerle işbirliği yaparken yaşadıkları sorunlara bakıldığında öğretmenlerin çoğu ailelerle işbirliği yaparken zorlanmadıklarını ifade etmişlerdir.

4.7. Araştırma merkezleri ile Yaptıkları Çalışmalarda Yaşadıkları Sorunlar

Sınıf öğretmenlerinin, okul müdürlerinin, rehber öğretmenlerin rehberlik araştırma merkezleri ile yaptıkları çalışmalarda yaşadıkları sorunlar Şekil 20, Şekil 21 ve Şekil 22’de gösterilmiştir.

4.7.1. Sınıf Öğretmenlerinin Rehberlik Araştırma merkezleri ile Yaptıkları Çalışmalarda Yaşadıkları Sorunlar

Şekil 20. Sınıf Öğretmenlerinin Rehberlik Araştırma merkezleri ile Yaptıkları Çalışmalarda Yaşadıkları Sorunlar

Şekil 20’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin rehberlik araştırma merkezleri ile yaptıkları çalışmalarda yaşadıkları sorunlar, rehberlik araştırma merkezleri ile sorun yaşıyorum ve rehberlik araştırma merkezleri ile sorun yaşamıyorum başlıkları altında gruplandırılmıştır.

RAM’ların öğrencilere yanlış teşhis koyduğunun düşünülmesi ile ilgili olarak S16’nın görüşü:

“Bence RAM bu konuda gerekli titizliği ve hassasiyeti göstermeyip işin kolayına kaçarak uydurma raporlarla normal bir okulda kaynaştırma eğitimi yapılmasına karar veriyor. Bence bunun için özür grubuna göre sınıflar oluşturulup eğitim yapması gerekiyor.”

RAM'ların daha çok formalitelerle ilgilenmesi ile ilgili S25'in görüşü:

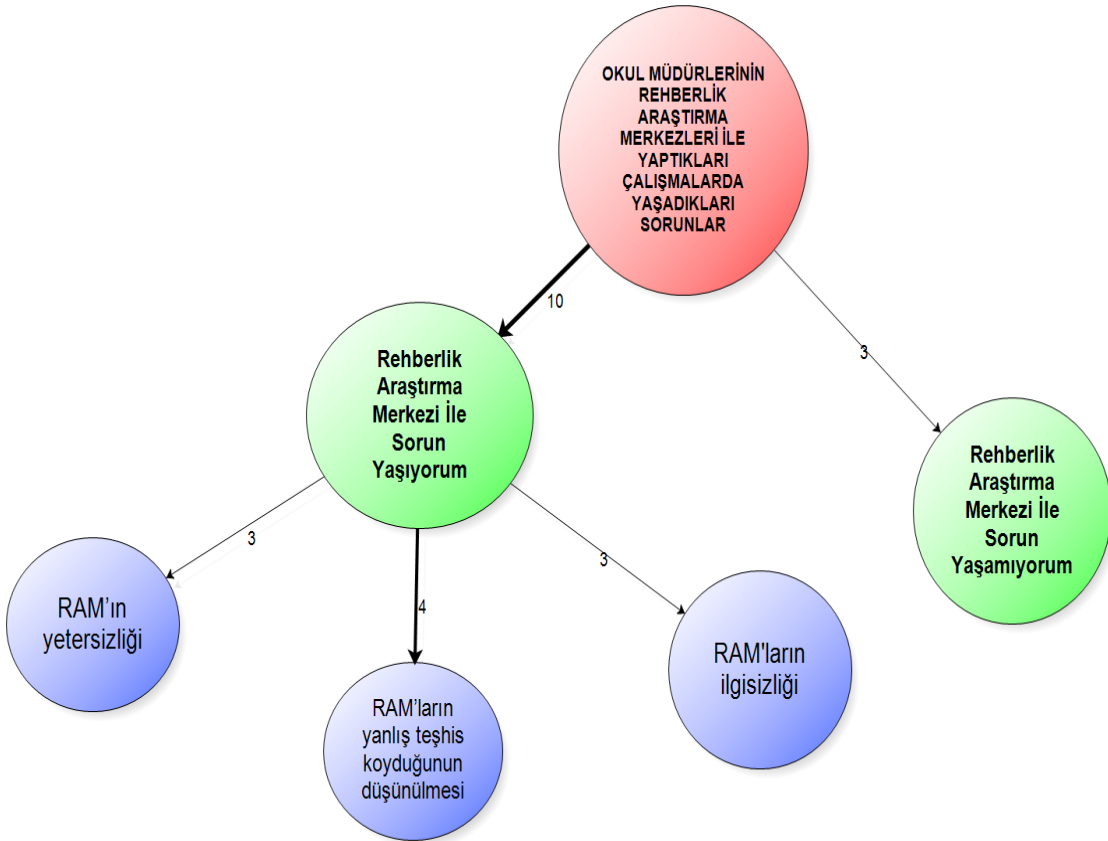
“Rehberlik araştırma merkezi sadece resmi formaliteleri yerine getiriyor. Öğrencilerle asıl ilgilenmesi gerekenler orada çalışanlar olmalıdır.”

RAM'ların işin yükünü sınıf öğretmenine yüklemesi ile ilgili olarak S12'nin görüşü:

“Biraz daha ciddi çalışmalılar. Her öğrenciye hemen hemen aynı cümlelerle geçiştirip topu okuldaki sınıf öğretmenlerine atıyorlar işin yükünü sınıf öğretmenine yüklüyorlar. Öğretmenlere bilgi-problem çözme ve vb. konularda uygulama yetersizliği yaşıyor.”

Sınıf öğretmenlerin rehberlik araştırma merkezleri ile yaptıkları çalışmalarda yaşadıkları sorunlara bakıldığında, sınıf öğretmenlerinin çoğu RAM'ların öğrencilere yanlış teşhis koyduğunu düşünmektedir.

4.7.2. Okul Müdürlerinin Rehberlik Araştırma Merkezleri İle Yaptıkları Çalışmalarda Yaşadıkları Sorunlar

Şekil 21. Okul Müdürlerinin Rehberlik Araştırma Merkezleri İle Yaptıkları Çalışmalarda Yaşadıkları Sorunlar

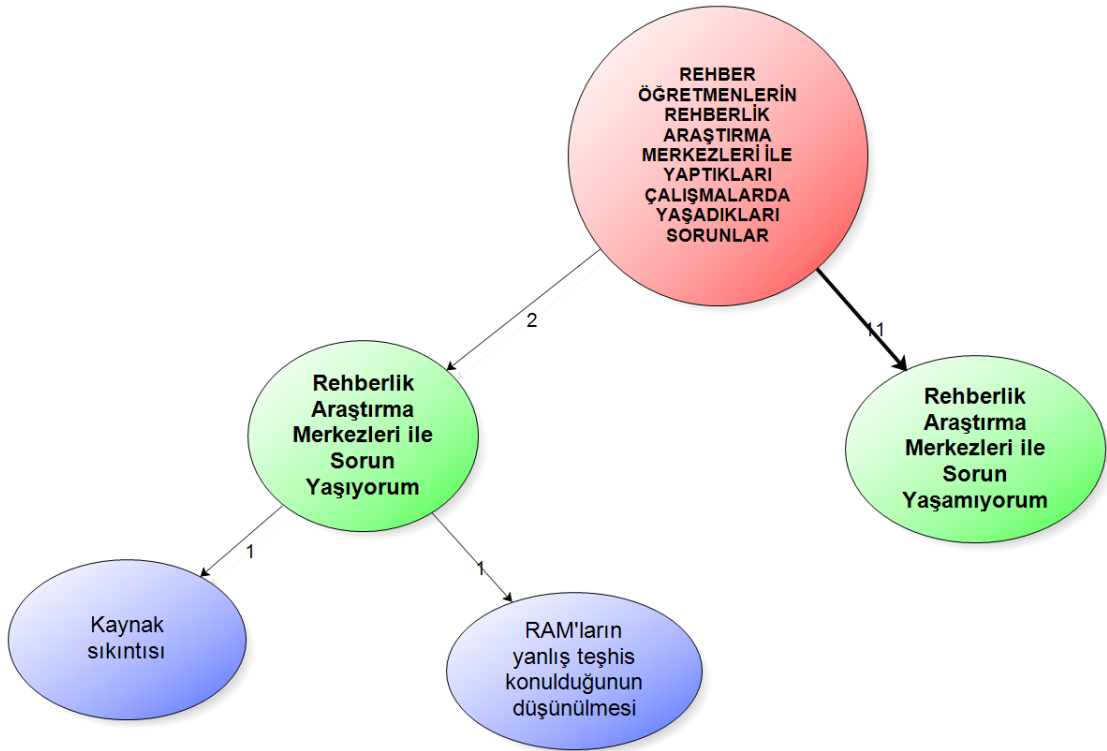
Şekil 21’de görüldüğü gibi okul müdürlerinin rehberlik araştırma merkezleri ile yaptıkları çalışmalarda yaşadıkları sorunlar, rehberlik araştırma merkezleri ile sorun yaşıyorum ve rehberlik araştırma merkezleri ile sorun yaşamıyorum başlıkları altında toplanmıştır.

RAM’ların ilgisizliği ile ilgili olarak M4’ün görüşü:

“RAM’ın ilgisizliği, velinin isteğini esas alarak rapor (tam raporu) düzenlemesi gibi konularda sıkıntılar yaşıyoruz.”

Görüldüğü gibi okul müdürlerinin rehberlik araştırma merkezleri ile yaptıkları çalışmalarda yaşadıkları sorunlara bakıldığında, okul müdürlerinin çoğu sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Müdürler RAM’ın yetersiz kaldığını düşünmüşlerdir.

4.7.3. Rehber Öğretmenlerin Rehberlik Araştırma Merkezleri İle Yaptıkları Çalışmalarda Yaşadıkları Sorunlar

Şekil 22. Rehber Öğretmenlerin Rehberlik Araştırma Merkezleri İle Yaptıkları Çalışmalarda Yaşadıkları Sorunlar

Şekil 22’de görüldüğü gibi rehber öğretmenlerin rehberlik araştırma merkezleri

ile yaptıkları çalışmalarda yaşadıkları sorunlar, rehberlik araştırma merkezleri ile sorun yaşıyorum ve rehberlik araştırma merkezleri ile sorun yaşamıyorum başlıkları altında toplanarak gruplandırılmıştır.

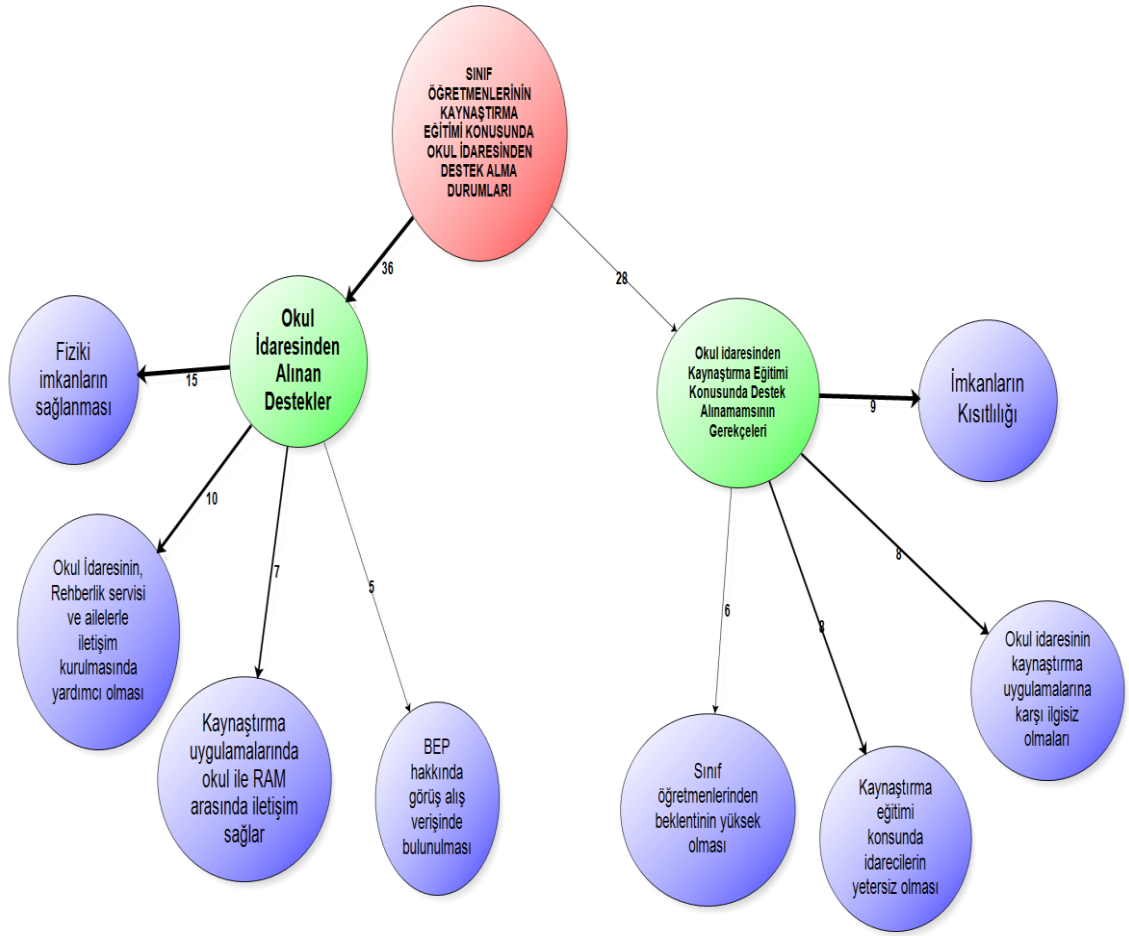
Rehber öğretmenlerin rehberlik araştırma merkezleri ile yaptıkları çalışmalarda yaşadıkları sorunlar, rehberlik araştırma merkezleri ile sorun yaşıyorum başlığı altında, kaynak sıkıntısı ile ilgili R11'in görüşü:

“Özellikle kaynak sıkıntısı yaşıyoruz, kaynak alışverişinde gerekli desteği görememekteyiz”

Rehber öğretmenlerin rehberlik araştırma merkezleri ile yaptıkları çalışmalarda Şekil 22'de görüldüğü gibi rehber öğretmenlerin büyük çoğunluğu sorun yaşamadıklarını belirtmiş olup, kaynak sıkıntısı çektiklerini ve RAM'ların yanlış teşhis koyduklarını ifade etmişlerdir.

4.8. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Konusunda Okul İdaresinden Destek Alma Durumları

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi konusunda okul idaresinden aldıkları destekler ve destek alınamamasının gerekçeleri Şekil 23'de gösterilmiştir.

Şekil 23. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Konusunda Okul İdaresinden Aldıkları Destek Durumları

Şekil 23’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi konusunda okul idaresinden aldıkları destekler ve destek alınamamasının gerekçeleri: okul idaresinden alınan destekler ve okul idaresinden kaynaştırma eğitimi konusunda destek alınamamasının gerekçeleri başlıkları altında gruplandırılmıştır.

Okul idaresinden alınan desteklerden, fiziki imkânların sağlanması ile ilgili olarak S3’ün görüşü:

“Her türlü desteği alabiliyorum. Okulun bütün imkânlarından yararlanabiliyorum. Kütüphane, teknoloji sınıfı, özel eğitim sınıfı, destek odaları ve laboratuvar. Yani okul her türlü imkâna sahip ve hepsinden yararlanabiliyorum.

Okul idaresi, okul ile RAM arasında iletişim sağlar başlığı ile ilgili olarak S66’nın görüşü:

“Okul idaresi çocuğun RAM’ a gönderilmesi ve diğer işlemlerde hep yanımızda. Fakat çocuk RAM’ a gönderildikten sonra kaynaştırmaya alınınca onların da ellinden bir şey gelmiyor. Çünkü benim öğrencim, öğrencilere fiziksel zararlar veriyor ama biz bu konuda hiçbir şey yapamıyoruz.”

Okul idaresinden destek alınamamasının gerekçeleri başlığı altında imkânların kısıtlılığı ile ilgili olarak S55’in görüşü:

“İmkânlar ölçüsünde ama imkânlar kısıtlı olduğundan tam anlamı ile destek olmuyor.”

Sınıf öğretmenlerinden beklentinin yüksek olması başlığı ile ilgili olarak S19’un görüşü:

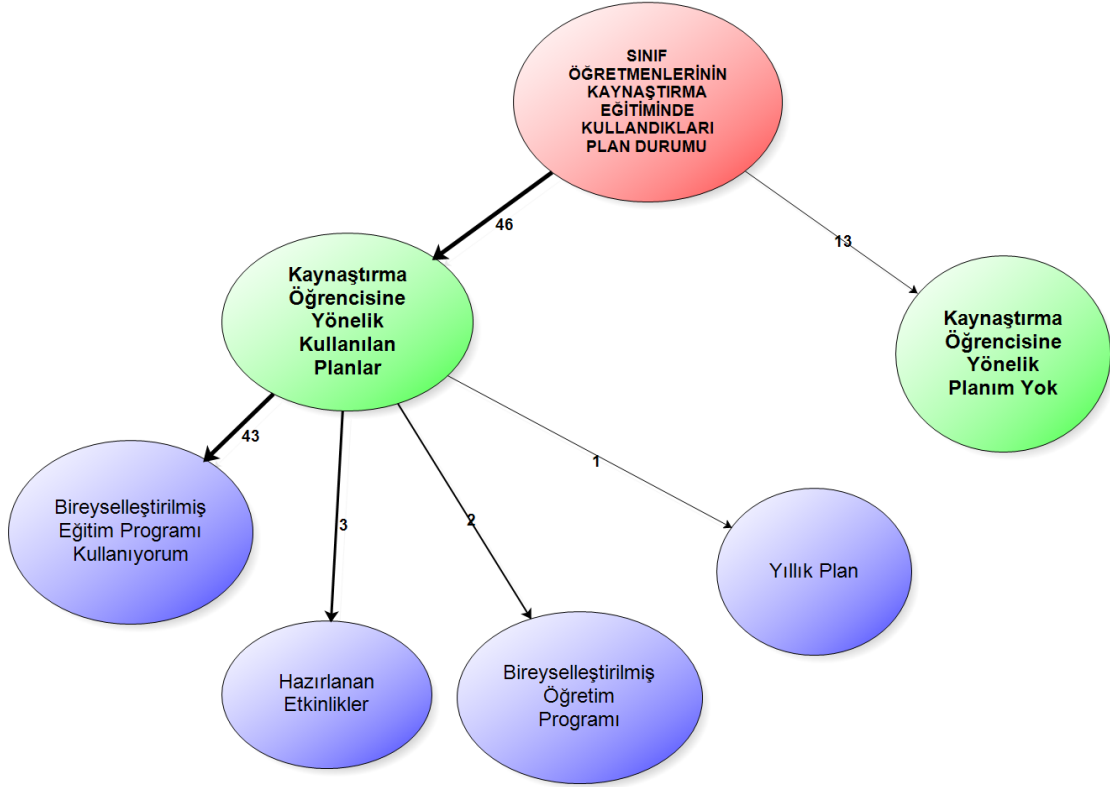
“Okul idaresinde kaynaştırma eğitimi ile ilgili bilgisi yoktur. Bu nedenle fazla yararlanamıyoruz. Okul idaresinin hiçbir zaman bu gibi öğrencilerin okulda bulunamamasının düşüncesindedirler. Bu konuda sınıf öğretmenlerinden beklenti yüksektir. Sınıf öğretmenleri kendi uğraşlarıyla kaynaklardan yararlanarak vermeye çalışıyorlar.”

Yukarıdaki şekilde görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi konusunda okul idaresinden aldıkları desteklerin başında fiziki imkânların sağlanması gelmektedir. Bunun yanı sıra sınıf öğretmenleri kaynaştırma eğitimi konusunda okul idaresinden destek alamamalarının gerekçesi olarak, imkânların kısıtlı olmasından kaynaklı olduğunu belirtmişlerdir.

4.9. Sınıf Öğretmenlerinin ve Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitiminde Kullandıkları Plan Durumları

Sınıf öğretmenlerinin ve rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitiminde kullandıkları planlar Şekil 24 ve şekil 25’te gösterilmiştir.

4.9.1. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitiminde Kullandıkları Plan Durumu

Şekil 24. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitiminde Kullandıkları Plan Durumu

Şekil 24’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitiminde kullandıkları planlar: kaynaştırma öğrencisine yönelik kullanılan planlar ve kaynaştırma öğrencisine yönelik planım yok başlıkları altında toplanmıştır.

Kaynaştırma eğitiminde bireyselleştirilmiş eğitim planı kullanıyorum diyen S40’ın görüşü:

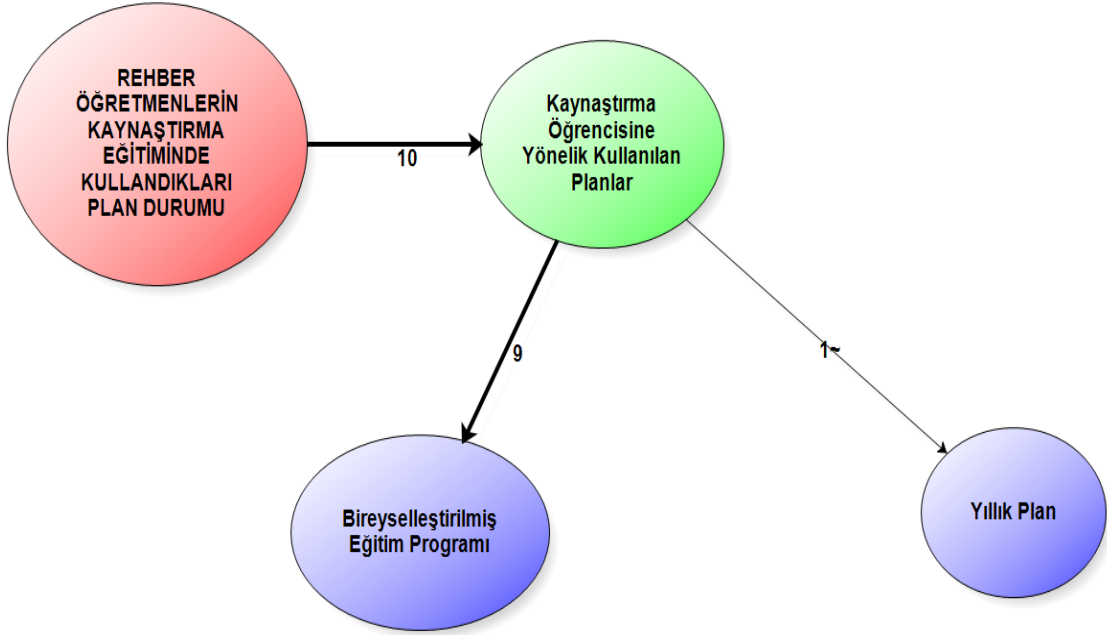
“Evet, var BEP. Bu plan okulun öncelikle rehber öğretmenleri tarafınca hazırlanıyor ve kaynaştırma öğrencisi olan sınıf öğretmenlerine dağıtılıyor.”

Kaynaştırma eğitiminde hazırlanan etkinlikler ilgili S37’nin görüşü:

“Onun yetersizliği doğrultusunda yapabileceği etkinlikleri hazırlayarak destek olmaya çalışıyorum.”

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitiminde kullandıkları plan durumları incelendiğinde öğretmenlerin büyük bir kısmı bireyselleştirilmiş eğitim programı kullandıklarını belirtmiştir.

4.9.2. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitiminde Kullandıkları Plan Durumu

Şekil 25. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitiminde Kullandıkları Plan Durumu

Şekil 25’de görüldüğü gibi rehber öğretmenlerinin kaynaştırma eğitiminde kullandıkları plan durumu kaynaştırma öğrencisine yönelik kullanılan planlar ve kaynaştırma öğrencisine yönelik planım yok başlıkları altında gruplandırılmıştır.

Kaynaştırma öğrencisine yönelik kullanılan planlar başlığı altında, yıllık plan ile ilgili olarak R7’nin görüşü:

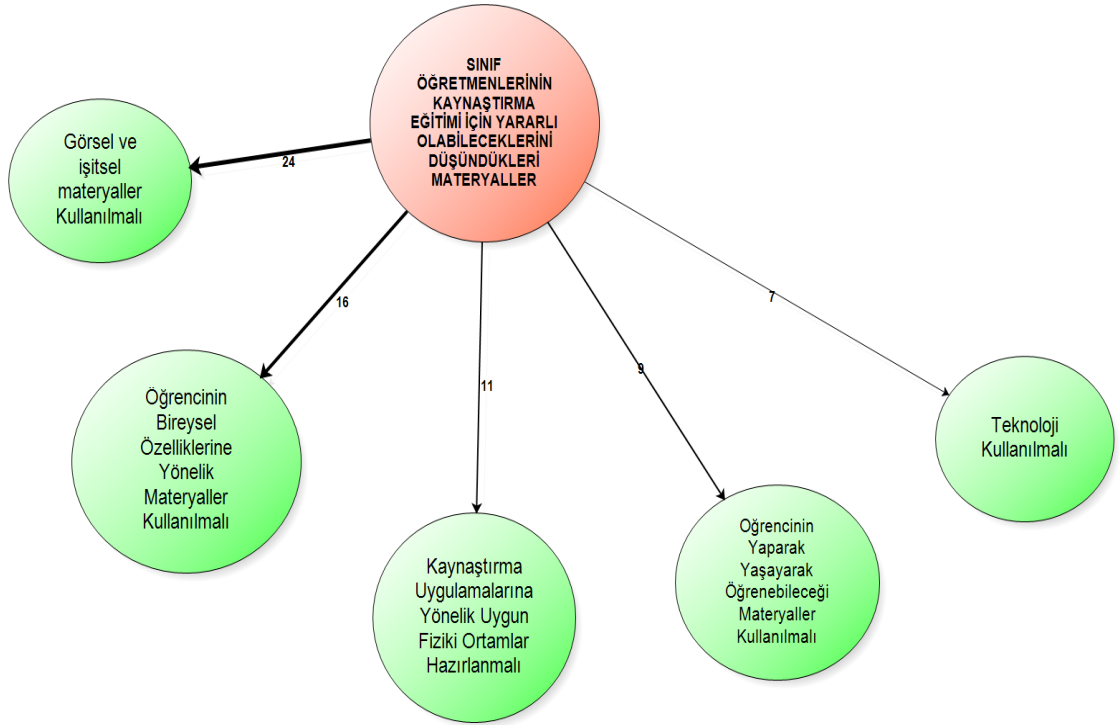
“Bir kaynaştırma öğrencisi var okulda. Ona da yıllık plan hazırladım. Sınıf öğretmeni bu planı çalışması gereken yerleri ve anlayabileceği durumları anlattım yani biraz donanımladım. Kendisi planı uyguluyor. Bende gereken desteği veriyorum ve sık sık takip ediyorum.”

Rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitiminde kullandıkları plan durumuna bakıldığında, öğretmenlerin çoğu bireyselleştirilmiş eğitim programı kullandıklarını belirtmiştir.

4.10. Sınıf Öğretmenlerinin, Okul Müdürlerinin ve Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İçin Yararlı Olabileceklerini Düşündükleri Materyaller

Sınıf öğretmenlerinin, okul müdürlerinin ve rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi için yararlı olabileceklerini düşündükleri materyaller Şekil 26, Şekil 27 ve Şekil 28’de gösterilmiştir.

4.10.1. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi İçin Yararlı Olabileceklerini Düşündükleri Materyaller

Şekil 26. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi İçin Yararlı Olabileceklerin Düşündükleri Materyaller

Şekil 26’da görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi için yararlı olabileceklerini düşündükleri materyaller: görsel ve işitsel materyaller, öğrencinin bireysel özelliklerine yönelik materyaller, öğrencinin yaparak yaşayarak öğrenebileceği materyaller kullanılmalı, kaynaştırma uygulamalarına yönelik uygun fiziki ortamlar hazırlanmalı ve teknolojinin kullanılması şeklinde gruplandırılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi için yararlı olabileceklerini düşündükleri görsel ve işitsel materyaller ile ilgili S37'nin görüşü:

“Çocuğun yetersizliğine bağlı olarak görsel, işitsel her türlü materyalin faydalı olacağını düşünüyorum.”

Kaynaştırma uygulamalarına yönelik uygun fiziki ortamlar hazırlanmalı başlığı ile ilgili olarak S61'in görüşü:

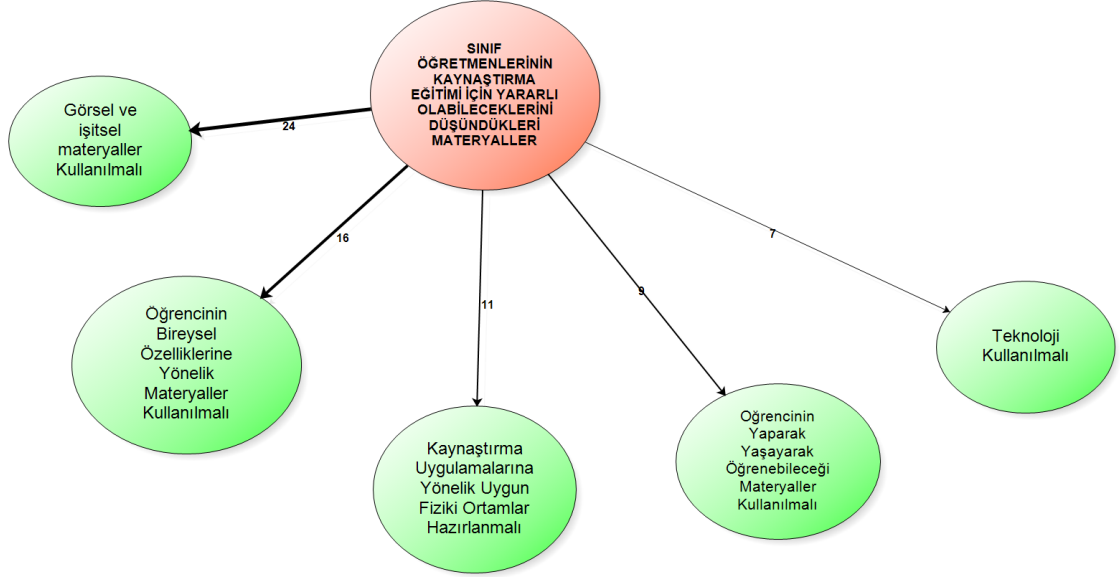
“Çocuğun seviyesine göre sınıflar düzenlenmeli, fiziki ortamlar sağlanmalı daha basit, daha somut ve daha çok yaşantısal olmalıdır.”

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi için yararlı olabileceklerini düşündükleri, teknoloji kullanılmalı başlığı ile ilgili S47'nin görüşü:

“Teknoloji ve bilgisayarın sınıfta kullanılması fayda sağlayabilir. Örneğin görmek kadar(küçük kas) gelişmemiz engelli öğrencilerimiz klavye tuşları ile küçük kaslarını geliştirebilir. Görselleştirilen öğretim programlarının çocukları her zaman bir adım öteye götürebilmektedir.”

Yapılan araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu kaynaştırma eğitimi için yararlı olabileceğini düşündükleri materyallerin başında, görsel ve işitsel materyallerin kullanılması gerektiğini ifade etmiştir.

4.10.2. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İçin Yararlı Olabileceklerini Düşündükleri Materyaller

Şekil 27. Okul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitimi İçin Yararlı Olabileceklerini Düşündükleri Materyaller

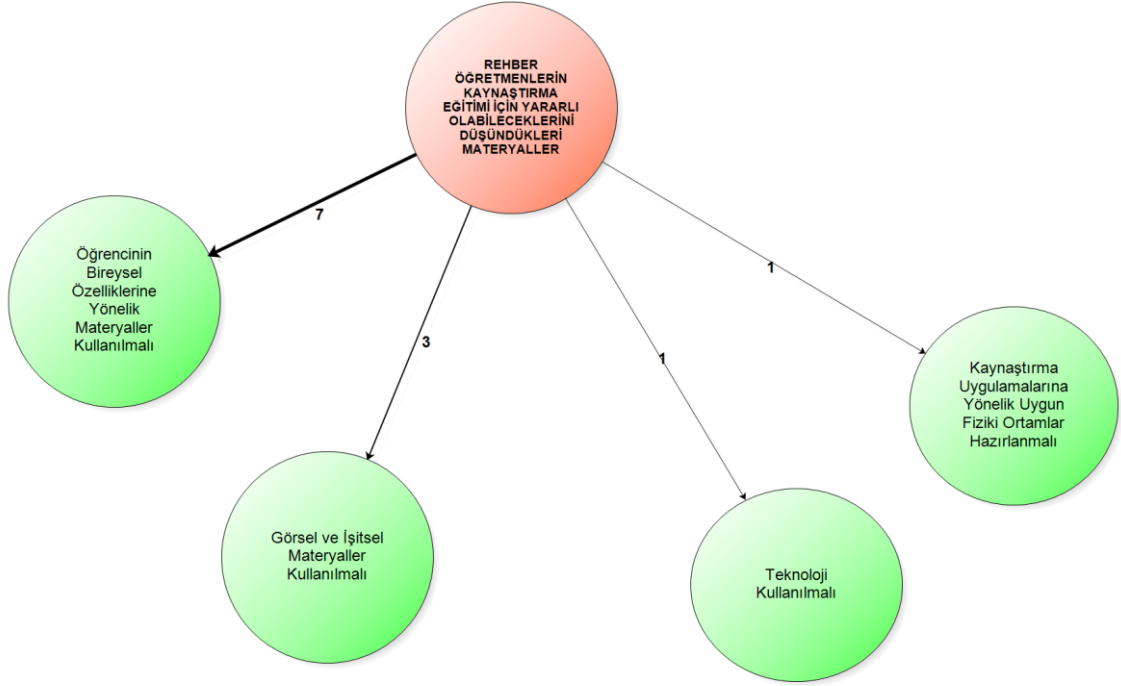
Şekil 27’de görüldüğü gibi okul müdürlerinin kaynaştırma eğitimi için yararlı olabileceklerini düşündükleri materyaller: görsel ve işitsel materyaller, öğrencinin yaparak yaşayarak öğrenebileceği materyaller, öğrencinin bireysel özelliklerine yönelik materyaller kullanılmalı kaynaştırma uygulamalarına yönelik uygun fiziki ortamlar hazırlanmalı ve teknoloji kullanılması başlıkları altında gruplandırılmıştır.

Okul müdürlerinin kaynaştırma eğitimi için yararlı olabileceklerini düşündükleri öğrencinin yaparak yaşayarak öğrenebileceği materyallerle ilgili M17’nin görüşü:

“Kaynaştırma eğitiminde sınıfın görsel materyaller açısından zengin olması gerekmektedir. Çocuğun dokunacağı, dokunarak öğreneceği her bilgi onun için daha kalıcı olacaktır. Bu materyalleri Milli Eğitim Müdürlükleri sağlarsa yerinde olacaktır. Çünkü her öğretmen bunu sağlayacak güçte olmayabiliyor. Çocuğun sınıfta gerektiği yerde kalkıp dokunacağı, tahtada oyun tarzında öğrenebileceği materyallere mümkün oldukça ağırlık verilmelidir.

Görüldüğü gibi okul müdürlerinin çoğu görsel ve işitsel materyallerin kaynaştırma eğitiminde kullanılmasının daha yararlı olabileceklerini belirtmişlerdir.

4.10.3. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İçin Yararlı Olabileceklerini Düşündükleri Materyaller

Şekil 28. Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi İçin Yararlı Olabileceklerini Düşündükleri Materyaller

Şekil 28’de görüldüğü gibi rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi için yararlı olabileceklerini düşündükleri materyaller: öğrencinin bireysel özelliklerine yönelik materyaller, görsel ve işitsel materyaller kullanılmalı, kaynaştırma uygulamalarına yönelik uygun fiziki ortamlar hazırlanmalı ve teknolojinin kullanılması başlıkları altında toplanmıştır.

Rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi için yararlı olabileceklerini düşündükleri, öğrencinin bireysel özelliklerine yönelik materyallerle ilgili R10’un görüşü:

“Uyarıcı özellikleri yüksek olan materyallerin kullanılması gerekmektedir. Öğrencinin bireysel özelliklerine göre dizayn edilmiş materyaller çok etkili olabilmektedir. İçeriklere göre görselleştirilmiş materyallerin artırılması gerekmektedir.”

Araştırmaya katılan rehber öğretmenlerin çoğu, kaynaştırma eğitimi için yararlı olabileceklerini düşündükleri materyallerin arasında en çok öğrencilerin bireysel özelliklerine göre materyaller kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgu ve yorumlara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlar doğrultusunda oluşturulan önerilere yer verilmiştir.

Bu çalışmada Elazığ ili merkez okullarında görev yapan 78 sınıf öğretmeni, 18 okul müdürü, 13 rehber öğretmen olmak üzere toplam 109 öğretmenle birlikte çalışılmıştır. Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğünde görev yapan ve kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıf öğretmenlerinin, okul müdürlerinin ve rehber öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamaları sırasında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara getirdikleri çözüm önerilerini belirlemek üzere 9 sorudan oluşan görüşme formu uygulanmıştır.

Elde edilen görüşme formları incelenmiş ve çeşitli bulgular elde edilmiştir. Bu bulgulara bakıldığında zaman öğretmenlerin büyük çoğunluğu uygulanan kaynaştırma uygulamalarından memnun olmadığı, yine büyük bir kısmının kaynaştırma eğitimine yönelik yeterli eğitime sahip olmadığı, karşılaştıkları kaynaştırma öğrencilerine nasıl davranılması gerektiğini bilmedikleri, okulların fiziki şartlarının kaynaştırma eğitimini uygun esaslara bağlı olarak gerçekleştiremediğini, RAM'ların kaynaştırma öğrencisinin tespitini yaparken yeterli dikkati ve özeni göstermediğini, ailelerin kaynaştırma hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını ve çocuklarının mevcut durumlarını kabullenmek istemedikleri görülmüştür.

Kaynaştırma eğitiminde yer alan sınıf öğretmenlerinin, okul müdürlerinin rehber öğretmenlerin kısacası okulda bulunan tüm personelin kaynaştırma eğitiminde yetersiz olduğu görülmüştür. Bu sorun için ise kaynaştırma da yer alan tüm bireylerin işbirliği yapması gerekmektedir. Özel gereksinimli öğrencinin kaynaştırılmasında istenen başarının elde edilebilmesi için sınıf öğretmeni, özel eğitim öğretmeni, okul yöneticileri, özel gereksinimli öğrenci, özel gereksinimli öğrencinin ailesi, normal gelişim gösteren öğrenciler, rehber öğretmen ve okul psikoloğu gibi okulda çalışan diğer personellerin işbirliği içerisinde çalışması gerekmekte olduğunu belirtmiştir (Batu ve Kırcaali-İftar, 2007, s. 23; Kwapy, 2004, s.42).

Kaynaştırma uygulamalarında karşılaşılan en önemli sorunlardan birisi ise okulların fiziki şartlarına ilişkin sorunlar olduğu yapılan görüşmeler sonucunda

çıkarılmıştır. Nayır ve Kepenekçi'de (2013) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmenleri sınıf mevcutlarının kalabalık oluşundan ve mevcut olan fiziki şartların yetersiz olduğunu belirtmişlerdir (Nayır Karaman ve Kepenekçi, 2013, s. 83).

Araştırmada görüşülen öğretmenlerin çoğu kaynaştırma ile ilgili öğretmenlerin yeterli eğitime sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Daha önce yapılan bazı araştırmalar da (İzci, 2005 ve Temel, 2000) bu sonuçları destekler niteliktedir. Örneğin İzci (2005) kaynaştırma eğitimi konusunda istenilen sonuca ulaşamamasının ve verimin alınamamasının sebebi olarak sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma ile ilgili yeteri bilgiye ve beceriye sahip olmamasından kaynaklı olduğunu ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin çoğu okullarda sınıf mevcutlarının kalabalık olması nedeniyle kaynaştırma öğrencileriyle yeterli ilgiliyi gösteremediklerini aynı şekilde kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenirken diğer öğrencilere yeteri zamanı ayıramadıklarını ifade etmişlerdir.

Kargın (2004) ise sınıf mevcudunun kalabalık olmamasının önemini vurgulamıştır. Öğrenci sayısının fazla olması kaynaştırma öğrencisi olan sınıftaki tüm öğrencileri olumsuz etkileyecek ve öğretimi zorlaştırabilecektir. Aynı zamanda sınıf mevcudunun az olması durumunda sınıf öğretmeni, tüm öğrencilerin eğitim gereksinimini daha rahata karşılayabilecek, öğrencilerin öğrenmesini sağlayacak şekilde öğretimi bireyselleştirebilecektir (Kargın, 2004, s.5).

Babaoğlu ve Yılmaz'ın yaptığı çalışmaya göre araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin çoğunun kaynaştırma eğitimi ile ilgili düzenlenen konferans, seminer veya projelere katılmadıklarının sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmada yer alan sınıf öğretmenlerinin bir çoğu kendilerinde mevcut olan kaynaştırma eğitimi yeterliklerini iletirmek adına herhangi bir faaliyette bulunmadığı söylenebilir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin hepsi üniversitede aldıkları eğitiminin yetersiz olduğunu düşünmektedirler. (Babaoğlu ve Yılmaz, 2010, s.350).

Öğretmenlere uygulanan görüşme formları sonucunda öğretmenlerin daha önceden kaynaştırma eğitimi ile ilgili eğitim alıp almadıkları sorulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin 46 kişi eğitim almadığını, 11 kişi kaynaştırma ile ilgili seminer aldığını, 7 kişi hizmet içi eğitim aldığını 4 kişi de üniversite de eğitim aldığını belirtmiştir. Okul müdürleri ve rehber öğretmenleri ise sınıf öğretmenlerine göre çoğu kaynaştırma eğitimi ile ilgili eğitim aldıklarını ifade etmişlerdir. Araştırma sonucunda okul

müdürlerinin 7'si kaynaştırma eğitimi ile ilgili eğitim almadığını, 4 kişi hizmet içi eğitim aldığını, 4 kişi üniversite eğitimi aldığını, 2 kişi kaynaştırma ile ilgili seminer aldığını belirtmiştir. Rehber öğretmenlerden ise 2 kişi eğitim almadığını, 5 kişi üniversite de eğitim aldığını, 4 kişi BEP hazırlama ile ilgili eğitim aldığını 1 kişi ise seminer aldığını belirtmiştir.

Sucuoğlu ve Akalın'ın yaptıkları çalışmaya göre, bazı sınıf öğretmenleri kaynaştırma ve özel gereksinimli çocuklarla ilgili hizmet içi eğitim programlarına katılmışlardır fakat bu programlar genelde kısa sürmüştür ve yapılan eğitimlerde öğretmenlerin bilgilendirilmesi amaçlanmıştır. Bu sebeple, hizmet içi eğitim programlarına katılım gösteren öğretmenlerin konuyla ilgili farkındalıklarının artmasına rağmen, öğretmenler, öğretim süreci içerisinde kullanabilecekleri işlevsel bilgiyi alamamakta ayrıca bu kurslarda edindikleri yöntem ve teknikleri kendi sınıflarında uygulayamamaktadırlar. Bunun dışında öğretmenler üniversite eğitimi boyunca öğrenmedikleri konularda, farklı problemlerle baş etmek zorunda kalmaktadırlar. Bu sebeple öğretmenler genelde sınıflarında bulunan engelli çocuklardan rahatsız olup şikâyet etmekte, özellikle de sınıfta öğretim esnasında sergiledikleri problemleri davranışlarla baş edememektedirler (Sucuoğlu ve Akalın, 2010, s. 32).

Öğretmenlerle yapılan görüşmelere göre öğrencilerin birbirlerine karşı tutumları açısından iki ana başlık ortaya çıkmıştır. Çalışmada bu başlıklar kaynaştırma öğrencilerinin akranları üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri olarak incelenmiştir. Bu açıdan incelendiğinde öğretmenler kaynaştırma öğrencilerinin akranları üzerinde olumsuz etkilerinin olumlu etkilerinden daha fazla olduğunu ifade etmişlerdir. En dikkat çeken konulardan biri de akranların, kaynaştırma öğrencilerine karşı ön yargılı olduklarını belirtmişlerdir. Bunun yanı kaynaştırma öğrencilerinin akranlarının dikkatini dağıttığını, kaynaştırma öğrencilerinin akranlarına uyum sağlayamadığını, sınıf içerisinde olumsuz hareketler sergileyerek akranlarına örnek olduklarını belirtmişlerdir. Bu durumda ise öğretmenlerin sınıf içerisinde ders anlatmaları sırasında sıkıntılar yaşadıklarını, sınıf yönetiminde zorlandıklarını ifade etmişleridir. Kargın ve diğerlerinin yaptığı çalışmada görüldüğü gibi engelli çocukların sınıftaki engelli olmayan arkadaşları tarafından kabul edilmesi, iki grubun arkadaşlık isteklerinin ve etkileşimlerinin geliştirilmesi, öğrencilerin ve engelli akranları hakkındaki bilgi, düşünce ve tutumları ile ilişkilidir. Yapılan çalışmada öğretmenlerin % 68.3' ü diğer

çocukları bilgilendirdiklerini, bunu engelli çocuk hakkında kısa bir açıklama şeklinde yaptıklarını, bilgilendirmede hem engel durumu hem de engelli arkadaşlarına nasıl yardım edecekleri konularını odaklaştırdıklarını bildirmişlerdir. Bu tür bilgilendirmenin hem engelli olmayan çocukları engelli akranlarına yönelik tutumları hem de engelli çocukların sosyal kabulleri ve arkadaşlık ilişkileri konusunda sınıf ortamında yapılacak olan çalışmalar verilecek bilgi, bilginin türü ve miktarı ile konuya ilişkin alınacak önemler için temel bir dayanak noktası sağlayacaktır.

Yapılan başka bir çalışmada ise benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Çalışmaya göre öğretmenler genel olarak bu öğrencilerle ilgilenmek için sınıf içerisinde zaman sıkıntısı yaşamakta ayrıca sınıfta bulunan özel gereksinimi olmayan diğer öğrenciler ile bu öğrenciler arasında bir uyum sorunu yaşandığını vurgulamaktadır. Fakat bu noktada ilginç olan öğretmenlerin çoğunun bu öğrencilerin özel alt sınıflarda eğitim görmesini çözüm olarak getirmiş ve bu şekilde bir eğitim verilmesinin daha iyi olacağını düşünmüştür (Nayır, Karaman ve Kepenekçi, 2010, s. 83).

Kaynaştırma öğrencilerinin normal akranları üzerinde olumsuz davranışları olduğu gibi olumlu davranışlar da sergilemiştir. Sınıflarda kaynaştırma öğrencisinin olması akranlarda yardımlaşma, sorumluluk duyarlılık ve empati duygusunun gelişmesini sağlamış, öğrencilerin bireysel farklılıklara saygı göstermeleri gerektiği bilinci uyanarak karşılıklı etkileşim içerisine girdikleri öğretmenlerce görülmüştür. Capper ve Pickett'e göre (1994) de bu öğrenciler bir arada olduklarında daha çabuk kabullenilmekte, daha hoşgörülü ve anlayışlı davranılmaktadır.

Yapılan çalışmalar sınıf öğretmenleri, okul müdürleri ve rehber öğretmenler açısından değerlendirildiğinde yaşanan en önemli sorunlardan birinin öğretmenlerin ailelerle ilgili sorunlar yaşadıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin büyük bir kısmı ailelerin çocuklarının durumlarını kabullenmediklerini, ailelerin kaynaştırma eğitimine karşı isteksiz olduğunu ve ailelerin çocuklarına karşı yeterli ilgiyi göstermediklerini belirtmişlerdir. Bu tarz sorunlar ise öğretmenlerin ailelerle işbirliği yapmakta zorlandıklarını göstermiştir. Bu konuda Sadioğlu ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada ise Sınıf öğretmenleri özel gereksinimi olan öğrencilerinin ailelerinin çocuklarıyla yeterli bir şekilde ilgilenmediklerini, ailelerin kaynaştırma eğitimi konusunda eğitimsiz olduklarını, çocuklarının durumlarını kabul etmemeleri ilgili sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir (Sadioğlu, Batu ve Bilgin, 2012, s. 428). Yapılan başka bir çalışmada ise

ailelerin çocuklarının eğitimine ilişkin ilgilerinin kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarının ne olduğunu merak etmekten öteye geçmediği, engel türü ve özellikleri, BEP hazırlama, beceri öğretimi, engelli hakları konularında bilinçlenmeye istekli olmadıkları anlaşılmaktadır (Batu 2000 ‘den, Akt: Varol, 2010, s. 83)

Ailelerle ilgili kaynaştırma eğitiminde yaşanan zorluklara karşı ise öğretmenler bazı önerilerde bulunmuştur. Öğretmenlerin çoğu ailelerin kaynaştırma eğitimi hakkında eğitim alması gerektiğini, aile ile iletişime önem verilmesi gerektiğini, ailelerin çocuklarının durumunu kabullenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Yapılan başka bir çalışmada ise kaynaştırma eğitiminin özel gereksinimi olan öğrencilere ve diğer öğrencilere beklenen bazı yararları gerekmektedir. Özel gereksinimi olan öğrenci velileri, çocuklarının okul içerisinde kazandıkları becerileri ev içinde destekleyerek çocuklarının gelişimlerine katkıda bulunmalı, özel gereksinimli çocukları olmayan aileler ise özel gereksinimli öğrencinin sınıfa içinde kabulü ve akranlarının desteğinin sağlanması konusunda kendi çocuklarına örnek olmalıdırlar. Ailelerle olumlu ilişkilerin kurulması, işbirliğinin sağlanması ve bunların sürdürülmesi için sınıf öğretmenleri uygun ortamlar hazırlayarak destek olmalıdırlar. Özel gereksinimi olan öğrencinin kendisini çok yorduğundan ve zamanını aldığından şikâyetçi olan bir sınıf öğretmenin olduğu sınıf içinde istenen veli dayanışmasını sağlamanın zor olacağını belirtmiştir (Kargın, 2004, s.16). Rakap, S. ve Kaczmarek’de (2010) araştırmalarında bu öğrencilere karşı nasıl davranacağını bilen ve aileyle işbirliği içinde olan öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine karşı daha olumlu bir tutuma sahip olduğunu ortaya çıkarmıştır (Rakap, S. ve Kaczmarek, 2010, s. 70).

Kaynaştırma eğitiminin doğru bir şekilde ilerlemesinin en önemli yollarından birisi de okul idaresinin verdiği destektir. Ayrıca okul idaresinden okul idaresinde bulunan müdür ve müdür yardımcılarının kaynaştırma eğitiminin önemini kavraması, kaynaştırma uygulamaları hakkında gerekli yeterliliğe sahip olması çok önemlidir. Elde edilen sonuçlara göre sınıf öğretmenleri bulundukları okulda okul idaresi fiziki imkânların sağlandığını, rehberlik servisi ile ailelerle iletişim kurulmasında yardımcı olması bakımından destek aldıklarını ifade etmişlerdir.

Kaynaştırma eğitiminde kaynaştırma öğrencilerinin seviyelerinin ve özel gereksinimlerinin farklı olması nedeniyle her öğrenciye ayrı plan yapılması gerekmektedir. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin ve rehber öğretmenlerin çoğu

kaynaştırma öğrencilerine yönelik bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırladığını söylemiş; fakat sınıf öğretmenleri bu planı hazırlamak için yeterli bilgiye sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu durumun sebebi olarak da şimdiye kadar kaynaştırma öğrencisiyle hiç karşılaşmamaları ya da lisans döneminde aldıkları eğitimin yetersiz olması gibi sebepler göstermişlerdir. Atıcı'ya göre (2014) hem alan yazında hem de internet ortamında Bireyselleştirilmiş Eğitim Planlarına yeteri kadar rastlanamamaktadır. Sınıfında kaynaştırma eğitimine ihtiyacı olan öğrencisi olan sınıf öğretmeni, kaynaştırma öğrencisi ile ilgili konulan teşhise göre; sınıf düzeyi ve ders bakımından Bireyselleştirilmiş Eğitim Planlarına ulaşamamaktadır. Bu nedenle kullanılması gereken planlar ile ilgili öğretmenlere, seçenek sunulabilmesi bakımından akademik çalışmalara daha fazla ağırlık verilmesi önerilebilir (Atıcı, 2014, s.289).

Kaynaştırma öğrencileri özel gereksinimlerinden dolayı normal gelişim gösteren akranlarından farklıdır. Dolayısı ile akranları ile kaynaştırma öğrencilerinin öğrenme stillerinde de farklılıklar vardır. Her bireyin öğrenme tarzı farklıdır. Günümüzde gelişen teknoloji ve imkânlar sayesinde olabildiğince duyu organlarımızı öğrenme sürecine katarak öğrenmek, yaşayarak öğrenmek, ortamın öğrenmeye hazır hale getirilmesi birey için çok önemlidir. Çalışma sonucunda kaynaştırma eğitiminde kullanılması gereken materyaller hakkında öğretmenler görsel ve işitsel materyaller kullanılmasının, öğrencinin bireysel özelliklerine göre materyaller kullanılmasının, fiziki ortamların kaynaştırma eğitimine hazır hale getirilmesinin önemli olduğunu vurgulamanın yanı sıra öğrenme sürecinde teknoloji kullanımının ve öğrencinin yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak yaparak yaşayarak öğrenmesinin uygun olacağını belirtmişlerdir. Salend'e göre (2001) sınıf içinde her öğrencinin kendi gelişimi doğrultusunda ilerlemesine olanak verecek bir öğrenme ortamı oluşturulmalıdır. Ayrıca öğrencilerin yalnızca akademik yönden gelişmeleri değil, aynı zamanda sosyal kişisel yönden de gelişmeleri hedeflenmelidir (Salend, 2001).

5.1. Öneriler

Bu bölümde elde edilen araştırma sonuçlarına göre öneriler yer almaktadır

5.1.1. Kaynaştırma Eğitiminde Öğretmenler Eğitim Almalı

Kaynaştırma eğitiminin doğru bir şekilde uygulanabilmesi için sınıf öğretmenleri, okul müdürleri ile rehber öğretmenlere seminer, hizmet içi eğitim veya kurslar verilerek öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi konusunda eksiklikleri giderilmeli, gerekli eğitimi almalılar.

5.1.2. Kaynaştırma Eğitiminde Okulların Fiziki Yapıları Düzenlenmeli

Kaynaştırma uygulamalarının daha verimli bir şekilde gerçekleştirebilmesi için okulların fiziki yapıları düzenlenmeli, okullara özel eğitim sınıfı açılmaya çalışılmalı, sınıf mevcutlarının kalabalık olmamasına dikkat edilmeli.

5.1.3. Kaynaştırma Eğitiminde Formaliteler Azaltılmalı

Okullarda yürütülen kaynaştırma uygulamaları ile ilgili olarak gerek okul idaresinin gerek sınıf öğretmenlerinin üzerinden fazla evrak ve formaliteler kaldırılmalıdır.

5.1.4. Kaynaştırma Öğrencisine Yönelik Materyaller Hazırlanmalı

Kaynaştırma eğitiminin amacına ulaşması için kaynaştırma öğrencisine yönelik uygun materyaller geliştirilmeli, kaynaştırma öğrencisinin seviyesine yönelik olarak etkinlikler hazırlanmalı, bireye özel materyaller kullanılmalı, teknolojiye yararlanmaya, öğrencilerin yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak yaparak yaşayarak öğrenmesine fırsat veren materyaller kullanmasına, görsel ve işitsel materyaller

kullanılmasına önem verilmeli ve öğrencinin dikkatini çeken materyaller kullanılmasına dikkat edilmelidir.

5.1.5. Normal Gelişim Gösteren Akranlara Etkinlik Yapılmalı

Kaynaştırma öğrencisinin sınıfa kabulü için özel normal gelişim gösteren akranlarla etkinlikler yapılmalı.

5.1.6. Öğretmenler ve RAM'lar Arasında Kuvvetli İletişim Sağlanmalı

Kaynaştırma eğitiminde başta aile olmak üzere okul idaresi sınıf öğretmeni, rehber öğretmen ve Rehberlik Araştırma Merkezleri arasında kuvvetli bir iletişim olmalı.

5.1.7. Ailelere Kaynaştırma Eğitimi Konusunda Düzenli Eğitim Verilmeli

Yapılan çalışmalarda sınıf öğretmenleri, okul müdürleri ile rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre ailelerin büyük çoğunluğunun kaynaştırma eğitimi konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını ve ailelerin çocuklarının engel durumunu kabul etmemekle beraber çocuklarına kaynaştırma eğitimi verilmesini istemediklerini belirtmişlerdir. Verilen bu cevaplara göre ailelere kaynaştırma eğitimi konusunda gerekli bilgilendirmelerin yapılması gerektiği ve düzenli aralıklarla RAM'da görev yapan uzmanlar tarafından okullarda ailelere yönelik kaynaştırma eğitimi ile ilgili seminer verilmelidir.

5.1.8. Öğretmenler Kaynaştırma Öğrencisine Bireysel Zaman Ayırmalı

Kaynaştırma öğrencilerine sınıf öğretmenleri ve rehber öğretmenler başta olmak üzere ders saati dışında bireysel zaman ayırmalı ve onlarla daha fazla ilgilenilmelidir.

5.1.9. Kaynaştırma öğrencilerine Karşı Anlayışlı Olunmalı

Kaynaştırma öğrencilerine kaynaştırma uygulamalarında bulunan tüm kişiler anlayışlı davranmalı ve bu öğrencilere sabır göstermelidirler.

5.1.10. Sınıfta Kaynaştırma Eğitiminde Beklenmedik Bir Durumda Destek Alınmalı

Sınıf öğretmenleri sınıf içerisinde kaynaştırma öğrencisiyle ilgili zorlandıkları bir durum olduğu zaman ya da beklenmedik bir durumla karşılaştıklarında rehber öğretmenden yardım almalı ve çok dikkatli olmalıdırlar.

5.1.11. Öğretmenler Yönetmelik Hakkında Bilgi Sahibi Olmalı

Kaynaştırma öğrencisi olan ya da olmayan tüm sınıf öğretmenleri, okul müdürleri ve rehber öğretmenleri kaynaştırma eğitimi ile ilgili yönetmelik hakkında bilgi sahip olmalıdırlar.

5.1.12. Normal Gelişim Gösteren Akranlar Olumlu Tutumlar Sergilemeli

Normal gelişim gösteren akranlar, kaynaştırma öğrencilerine yönelik olumlu tutumlar sergilemelidir. Kaynaştırma öğrencilerini kendileri gibi görüp onlara saygı duymalıdırlar.

5.1.13. Aileler Çocuklarına Önem Vermeli

Kaynaştırma eğitiminde aileler çocuklarını önemsemeli ve çocuklarına yeterli ilgiyi göstererek, üzerlerine düşen görevleri yapması gerekmektedir.

5.1.14. RAM'lar Okullara Uzman Göndermeli

Rehberlik Araştırma Merkezleri sınıf öğretmenlerinin ve okul idaresinin yükünü hafifletmek için uzmanlarını okullara göndererek daha fazla yardım etmeleri gerekmektedir.

5.1.15. Öğretmenle ve İdareciler BEP'in Nasıl Hazırlanması Gerektiğini Bilmeli

Sınıf öğretmenlerinin, okul müdürlerinin ve rehber öğretmenlerin doğru bir BEP' in nasıl hazırlanması ve uygulanması gerektiğini bilmelilerdir.

5.1.16. Okul İdaresi Üzerine Düşen Görevi Yapmalı

Okul yönetimi BEP geliştirme birimi ve kaynaştırma ekibi oluşturmalıdır. Öğretmenlerin kaynaştırma uygulamaları ve BEP hakkında bilgilendirmek için gerekli olan çalışmaları yapmalıdır. Sınıflara verilecek kaynaştırma öğrencilerini eşit olarak dağıtmalıdır. Okulun fiziki ortamını kaynaştırma öğrencisinin özür durumuna göre uygun olarak düzenlemelidir. Gerekli araç-gerecin sağlanmasında ve okul içinde bir özel eğitim öğretmenin görevlendirilmesini sağlamalıdır. Okul içinde öğretmenleri birbirlerine yardım etmeleri için teşvik etmeli, birbirine yardımcı olanları ve işbirliği içinde çalışanları belirli şekillerde ödüllendirmelidir. (url-2)

KAYNAKLAR

- Ataman, A. (1984). Ankara İli Resmi Şehir Okullarındaki Üstün Yetenekli Çocukların Fiziksel Gelişim Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Özell Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No:132*.
- Atıcı, R. (2014, Spring). Kaynaştırma Öğrencilerinin Okul Hayatında Yaşadığı Zorluklar. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 9(5)*, 279-291.
- AYKARA, A. (2010). Kaynaştırma Eğitimi Sürecindeki Bedensel Engelli Öğrencilerin Sosyal Uyumlarını Etkileyen Etmenler ve Okul Sosyal Hizmeti. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 64*.
- Babaoğlu, E., & Yılmaz, Ş. (2010, Mayıs). Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimindeki Yeterlilikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(2)*, 345-354.
- Babaoğlu, Y., & Yılmaz, Ş. (2010). Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimindeki Yeterlilikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(2)*, 345-354.
- Baker, J. A. (2008). The Differential Influence Of Instructional Context On The Academic Engagement Of Students With Behavior Problems. *Teaching and Teacher Education, 24(7)*.
- Barut, Y., Vural, M., & Usta, A. (2011). Samsun'da Kaynaştırma Uygulamaları ve Örnekleri. *Samsun Sempozyumu*.
- Bat, S. (2000). Kaynaştırma, Destek Hizmetler ve Kaynaştırmaya Hazırlık Etkinlikleri. *Anadolu Üniversitesi, Engelliler Araştırma Enstitüsü Özel Eğitim Dergisi, 2 (4)*, 35 - 45.
- BATU, H. (2010). *İlköğretimde Kaynaştırma*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Batu, S., & Kırcaali- İftar, G. (2005). Kaynaştırma. *Kök Yayıncılık*.
- Batu, S., & Kırcaali İftar, G. (2007). *Kaynaştırma*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Bilen, E. (2007). Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Uygulamalarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri ve Çözüm Önerileri. *DokuzEylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Capper, C. A., & Pickett, R. S. (1994). The relationship between school structure and culture and student views of diversity and inclusive education. *The Special Education Leadership Review, 2*, 102-122.

- Gök, R. (2013). Kaynaştırma Öğrencisi Olan ilkokul Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları Zorluklar ve Bu Zorluklarla Başa Çıkma Yöntemleri. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı Yüksek Lisans Tezi*, 86.
- Greenwood, C. R. (2002). Academic Engagement: Current Perspectives On Research and Practice. *School Psychology Review*, 31(3), 328-349.
- GÜRKAN, M. (2010, Eylül). Okullarımızda 3N (Neden, Nasıl, Niçin) Kaynaştırma. *MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yönetici-Aile-Öğretmen Klavuzu*.
- İzci, E. (2005, Güz). Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Özel Eğitim” Konusundaki Yeterlikleri. *Gaziantep Üniversitesi Adıyaman Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(15), 106-114.
- Kargın, B., Acarlar, F., & Sucuoğlu, B. (2003). Öğretmen, Yönetici Anne ve Babaların Kaynaştırma Uygulamalarına İlişkin Görüşlerin Belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 4(2), 55-76.
- Kargın, T. (2003). Cumhuriyetin 80. Yılında Özel Eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*(160).
- Kargın, T. (2004). Baş Makale: Kaynaştırma: Tanımı, Gelişimi ve İlkeleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 1-13.
- Kargın, T. (2004). Baş Makale: Kaynaştırma: Tanımı, Gelişimi ve İlkeleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 1-13.
- Kırcaali İftar, G. (1998). *Özel Eğitim Kaynaştırma ve Destek Özel Eğitim Hizmetleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Korkmaz, T. (2007). Yeni İlköğretim Programı Çerçevesinde Nitel Bir Araştırma.
- Kuz, T. (2001). *Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Tutumların İncelenmesi*. Basbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı Yayınları.
- Kwapy, J. E. (2004). *Attitudes toward inclusive education by K-12 regular and special education techers. A dissertation presented in partial fulfillment of the requirements for the degree doctor of philosophy*. Capella University .
- Mesleki Eğitim Ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Kaynaştırma Eğitimi*. (2007). Ankara.
- Morgalis, H. M. (2004). Self-Efficiency A Key To Improving The Motivation Of Struggling Learners. *Clearing House*. 70.

- Nal, A., & Tüzün, I. (2011). Kaynaştırma/ Bütünleştirme Yoluyla Eğitimde Dünyadan Ve Türkiyeden İyi Örnekler. *Kaynaştırma/ Bütünleştirmenin Etkililiğini Arttırmak İçin Politika Ve Uygulama Önerileri Projesi*.
- Nal, T., & Tüzün, , I. (2011). Türkiyede Kaynaştırma / Bütünleştirme Yoluyla Eğitimin Durumu. *Kaynaştırma / Bütünleştirmenin Etkililiğini Arttırma İçin Politika Uygulama Önerileri Projeleri*.
- Nayır, F., & Karaman Kepenekçi, Y. (2013, Ekim). Kaynaştırma Öğrencilerinin Haklarına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri. *Journal of Educational Sciences Research International E-Journal*, 3(2), 83.
- Özbacı, N. (2004). *Sınıfta Sorunlu ve Özel Öğrencilerin Yönetimi*. Pegem A Yayıncılık.
- Özyürek, M. (2009). *Bireyselleştirilmiş Eğitim Programını Geliştirme ve Temelleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Rakap, S, & Kaczmarek, L. (2010). Teachers' attitudes towards inclusion in Turkey. *European Journal of Special Needs Education*, 25(1), 59-75.
- Sadioğlu, Ö., Batu, E. S., & Bilgin, A. (2012). Sınıf Öğretmenlerinin Özel Gereksinimli Öğrencilerin Kaynaştırılmasına İlişkin Görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 399-432.
- Salend, J. (2001). *Creating Inclusive Classrooms Effective and Reflective Practices*. Newjersey, Prentice Hall.
- Sarı, H. (2000). Ananalysis of the policies and provision for children with special educational needs in England and Turkey. *Oxford Brooks University*, 24.
- Sart, H., Ala, H., Yazlık, Ö., & Kantaş Yılmaz, F. (2004, Temmuz 6-9). Türkiye Kaynaştırma Eğitiminde Nerde? Eğitimciye Öneriler. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı (Dü.). içinde Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,.
- Sucuoğlu, B. (2004). Türkiye'de Kaynaştırma Uygulamaları: Yayınlar/Araştırmalar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 15-23.
- Sucuoğlu, B., & Diken, H. (1999). Sınıfında Zihin Engelli Çocuk Bulunan ve Bulunmayan Sınıf Öğretmenlerinin Zihin Engelli Çocukların Kaynaştırılmasına Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması. *Ankara Üniversitesi Özel Eğitim Dergisi*, 2(3), 25-39.
- Sucuoğlu, B., & Kargın, T. (2008). *İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları*. İstanbul: Morpa Kültür Yayıncılık.

- SUCUUGLU, B., & AKALIN, S. (2010). Kaynaştırma Sınıflarına Alternatif Bir Bakış:Çevresel Davranışsal Değerlendirme İle Öğretimsel Özelliklerin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 11(1), 19-37.
- Şahin, F., & GÜLDENOĞLU, B. (tarih yok). Engelliler Konusunda Verilen Eğitim Programının Engellilere Yönelik Tutumlar Üzerindeki Etkisi.
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2003). *SOSYAL BİLİMLERDE NİTEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ*. ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Türk, N. (2011). İlköğretim Okullarında Uygulanan Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Sosyolojik Bir Araştırma (Denizli Örneği). *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, 2.
- Ulutaş, N. (2007). Engelli Çocukların Eğitimi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2(5), 125,126.
- Uzun, G. (2009, Aralık). Kaynaştırma Uygulamaları İlköğretim Okulu Müdürlerin Rolü ve Kaynaştırma Uygulamalarına İlişkin Görüş ve Önerileri. *Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, 67.
- ÜNAL, F. (2010). Kaynaştırma Uygulamasının Yapıldığı Sınıflardaki, Öğretmen Normal Gelişim Gösteren Öğrenci Ve Engelli Öğrenci Velilerinin Kaynaştırmaya Yönelik Tutumu. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Varol, Ç. (2010). *İlköğretim Okullarındaki Kaynaştırma Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED).
- Vural, M. (2008). Kaynaştırma Sınıfı Öğretmenlerinin Öğretimin Uyarlanmasına İlişkin Yaptıkları Çalışmaların Belirlenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Eğitim Ana Bilim Dalı Zihinsel Engellilerin Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- url-1 : <http://www.zicev.org.tr/bilgiler:kaynastirma:engellilerinkaynastirma>, 5 Kasım 2014 tarihinde erişilmiştir
- url-2 <http://www.egitimciyim.net/forum/index.php?topic=6617.0;wap2>, 14 Ocak 2015 tarihinde erişilmiştir.

EKLER

EK-1: Kişisel Bilgi Formu

BÖLÜM I

1. Cinsiyetiniz? Bay () Bayan ()
2. Yaşınız?
3. Görevi?
4. Mezun olduğunuz bölüm?
5. Daha önce kaynaştırma öğrencisi okuttunuz mu? Evet () Hayır ()
6. Kaynaştırma ile ilgili bir eğitim aldınız mı? Evet () Hayır ()
7. Kaynaştırma ile ilgili bir eğitim aldıysanız bu eğitimin adı nedir?
.....
8. Sınıfınızda kaç tane kaynaştırma öğrencisi var?
9. Sınıfınızdaki kaynaştırma öğrencinizin engel türü nedir?
10. Kaynaştırma eğitimi ile ilgili herhangi bir kaynak okudunuz mu?
11. Okulunuzda kaynaştırma uygulamaları için kaynak oda, özel eğitim sınıfı vb.
mevcut mu? Evet () Hayır ()

EK-2: Görüşme Formu

BOLUM II

Sayın Hocam

Bu araştırmanın amacı “ İlköğretim Kaynaştırma Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm önerilerine ilişkin görüşleri saptamaktır. Araştırma sonuçları araştırmacı tarafından bilimsel bir çalışmada kullanılacaktır. Görüşme formlarının tüm bölümlerini eksiksiz doldurmanız Yüksek Lisans Tezimin amacına ulaşılmasında önemli katkı sağlayacaktır. Bu bilimsel çalışmaya katkıda bulunabilmeniz için soruların tümünü içtenlikle ve samimi olarak cevaplandırmanız beklenmektedir. Görüşme formuna isminizi yazmanıza gerek yoktur. Şimdiden ilgileriniz için teşekkür eder saygılarımı sunarım.

Esen Damla BALO

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

1.Kaynaştırma eğitimi ile ilgili genel olarak karşılaşılan sorunlar nelerdir? Bu sorunların giderilmesi için ne tür çözümler tavsiye ediyorsunuz?

2. Kaynaştırma eğitimi konusunda kendinizi yeterli görüyor musunuz? Yeterli görmüyorsanız bunlar neler olabilir?

3.Kaynaştırma uygulamaları ile ilgili daha önceden bir eğitim (Hizmet içi eğitim, seminer vb.) aldınız mı? Cevabınız evet ise ne tür bir eğitim aldınız?

4.Kaynaştırma ğrencilerinin normal akranları üzerindeki etkileri nasıldır?

5.Ailelerle işbirliği yapmakta zorlanıyor musunuz? Zorluklar yaşıyorsanız bunlar nelerdir? Bu konuda tavsiyeleriniz nelerdir?

6.Rehberlik Araştırma Merkezleriyle yaptığınız çalışmalarda yaşadığınız sorunlar nelerdir?

7.Okul idaresinden gerekli desteği alabiliyor musunuz? Cevabınız evet ise ne tür bir destek alıyorsunuz, almıyorsanız gerekçeleri nelerdir (Sınıf ğretmenlerine yöneltilecek)

8.Kaynaştırma öğrencisine yönelik yaptığınız özel bir plan var mı? Planın içeriğini kısaca yazar mısınız? (Sınıf ve rehber öğretmene yöneltilecek)

9.Kaynaştırma eğitimi için sizce ne tür materyaller kullanılması daha yararlı olabilir?

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı-Soyadı :Esen Damla BALO
Doğum Tarihi : 24.08.1989
Doğum Yeri : Elazığ/ Merkez
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
E-mail : esendamlab@gmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

2012-2015 (Yüksek Lisans) : Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim
Ana Bilim Dalı
2010-2015 (Lisans) : Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Kamu yönetimi (devam etmekte)
2007-2011 (Lisans) : Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği
2003-2006 : Arapgir Çok Programlı Lisesi
1995-2003 : Arapgir- Ahmet Zeyneloğlu İlköğretim Okulu

İŞ DENEYİMİ

2014- 2015 : Elazığ/ Karakoçan Cengiz Topel İlkokulu
2012- 2014 : Elazığ/ Karakoçan Gündeğdi İlkokulu Müdür Yetkili
Öğretmen
2011-2012 : Elazığ/ Karakoçan Bulgurcuk İlköğretim Okulu